

Джани Родари

Приключенията на Лукчо

Глава първа

В която Лукан настъпва принц Лимон

Лукчо беше син на Лукан и имаше седем братя и сестри: Лукчо, Лучка, Луканчо и така нататък – все с имена, подходящи за едно почтено лучено семейство. Трябва веднага да ви кажа, че това бяха добри, но твърде нещастни хора.

Какво искате, щом някой се роди лук, често си има работа със сълзи.

Лукан живееше с децата си в една дървена барака, малко по-голяма от щайга за зеленчук. Богаташите, които минаваха покрай тях, извърщаха носове с погнуса.

– Боже мой, как мирише на лук! – казваха те и подвикваха на кочиша да кара по-бързо.

Един път из тези места трябваше да мине и владетелят принц Лимон. Придворните се безпокояха за неговия нос.

– Какво ще каже негово височество, когато усети миризмата на бедняците?

– Бихме могли да ги парфюмираме – подсказа главният церемониал майстор.

Веднага една дузина лимончета бяха изпратени, за да парфюмират бедняците. Те оставиха в къщи сабите и оръжието си и помъкнаха варели и пръскачки. Варелите бяха пълни с одеколон, парфюм от теменужки и българска розова вода, най-хубавата в света.

Лукан, децата му и неговите роднини бяха извадени от бараките и наредени покрай стените. Напръскаха ги така добре, че Лукчо съвсем настина.

Изведнъж засвири тръба и владетелят пристигна, следван от свита лимони и лимончета. Принц Лимон беше облечен в жълто от главата до петите. Носеше жълта шапка, на която имаше златно звънче. Лимоните от свитата пък имаха сребърни звънчета, а лимончетата от по-долен разред – пиринчени. Чуваше се такова дрънчене, че хората се стичаха, като мислеха, че пристига цирк.

Лукан и Лукчо бяха в първата редица и хората зад тях ги блъскаха и ръгаха в гърба.

За да си отвори място, бедният старец започна да вика:

– Назад! Назад!

Принц Лимон го чу и кипна.

Той се спря пред Лукан, тропна с кривото си краче и строго му се скара:

– Какво сте се развикали „Назад! Назад!“? Не ви ли харесва, че моите верни поданици се блъскат, за да ме видят?

– Ваше височество – му пошепна главният церемониалмайстор, – този човек ми се вижда опасен смутител на реда. Няма да е зле да го поставим под наблюдение.

Веднага един стражар почна да следи Лукан със специален далекоглед за следене смутителите на реда. Всеки стражар имаше по един такъв далекоглед.

Горкият Лукан позеленя от страх.

– Ваше величество – се опита да каже той, – блъскат ме!

– И добре правят! – изрева принц Лимон. – Така трябва!

Тогава главният церемониалмайстор се обърна към тълпата и каза:

– Любими поданици, негово височество ви благодари за вашата привързаност и за блъскането. Блъскайте се, граждани, блъскайте се по-силно!

– Но те ще се стоварят върху вас! – опита се да каже Лукчо.

Веднага един стражар почна да следи и него с далекогледа си. Тогава Лукчо се измъкна, като се провря между краката на гражданите.

Отначало гражданите не се блъскаха много, за да не се контузят, но главният церемониалмайстор хвърляше към тях такива страшни погледи, че тълпата започна да се вълнува като вряща вода в казан. Блъсканицата се засили толкова, че Лукан стъпна право върху краката на принц Лимон. Негово височество, който имаше мазоли, видя всичките звезди на небесния свод без помощта на придворния астроном. Десет лимончета от долен чин се хвърлиха веднага върху нещастника Лукан и му поставиха белезници.

– Лукчо! Лукчо! – викаше старецът, докато го отвеждаха.

В тая минута Лукчо беше далече, но тълпата около него знаеше вече всичко. Дори, както бива в такива случаи, знаеше и нещо повече.

– Добре че го арестуваха, искаше да намушка с нож негово височество.

– Какво ще ми разправяте, той имаше картечница в малкия си джоб.

– В малкия си джоб ли? Хайде де, това не е възможно!

– Нима не чухте гърмежите?

Всъщност гърмежите бяха от ракетите в чест на принц Лимон, но

хората се изплашиха толкова много, че се разбягаха кой накъдето види, понеже се страхуваха от лимончетата.

Лукчо искаше да каже на хората, че в джоба на баща му има само една угарка от евтина тосканска пура, но после реши, че ще е по-добре да мълчи. Бедният Лукчо! Той като че ли започна да недовижда с дясното си око. Оказа се, че там имаше една сълзичка, която искаше да се търкулне на всяка цена.

– Глупачка! – каза й Лукчо, като стисна зъби, за да си даде смелост.

Сълзичката се уплаши, обърна се кръгом и не се показва повече.

Накратко казано, Лукан беше осъден на доживотен затвор. Нещо повече, той трябваше да остане в затвора и след смъртта си, защото в затвора на принц Лимон имаше и гробища.

Лукчо отиде да го навести и го прегърна:

– Бедни ми татко! Затвориха те като престъпник заедно с най-лошите разбойници.

– Сине мой, ти нищо не разбираш – каза Лукан нежно. – В затвора днес лежат най-добрите хора.

– А какво лошо са направили?

– Нищо лошо. Затова са в затвора. Принц Лимон не харесва добрите хора.

Лукчо се замисли за миг и му се стори, че е разбрал.

– Тогава чест ли е за един човек да стои в затвора?

– Понякога да. Затворите са за крадците и убийците, но откакто управлява принц Лимон, убийците и крадците са в неговата свита, а в затвора отиват добрите граждани.

– Аз искам да стана добър гражданин – реши Лукчо, – но не искам да попадна в затвора. Ще дойда тук и ще освободя всички ви.

– Не си въобразявай много – усмихна се клетият старец, – няма да бъде толкова лесно.

В този момент дойде Лимона-тъмничар и ги предупреди, че времето за свиждане е изтекло.

– Лукчо – каза тогава бедният затворник, – ти си вече голям и можеш да се грижиш за себе си. За майка ти и за братчетата ти ще се грижи чичо ти Лук. Стегни се за път и тръгни по света да се учиш.

– Но аз нямам книги, а нямам и пари, за да си купя.

– Няма значение, ще изучаваш само един предмет – негодниците. Щом срещнеш някой насилник, спри се и го изучи добре.

– А после какво ще правя?

– Когато му дойде времето, сам ще се сетиш.

– Хайде, хайде – изръмжа Лимон-тъмничар, – стига сте дрънкали. А ти, сополанко, не се навъртай наоколо, за да не влезеш и ти в дранголника.

Лукчо искаше да му отговори както трябва, но реши, че няма смисъл да се остави да го затворят, преди да се е заловил за работа.

Той прегърна баща си и избяга.

Същият ден Лукчо заведе майка си и братчетата си при чичо Лук. Чичо Лук беше добър човек, малко по-щастлив от другите, понеже работеше – беше портиер. Лукчо нарами вързопчето си и тръгна на път.

Хвана първия път, който му се изпречи. И не сбърка, защото след два часа стигна до едно селце сред полето. Името на селцето не беше написано на първата къща, пък и тя не приличаше на къща, а на колибка, в която едва би се побрало едно малко куче. През прозореца надничаха някакво старче с червеникава брада, което гледаше тъжно и оплакваше нещастната си съдба.

Глава втора

Как Лукчо накара дон Домат да плаче за първи път

– Хей, вие – запитва Лукчо, – отде ви хрумна да се заврете тука? Чудя се как ще излезете...

– Лесно – отговори старчето, – трудното е да влезеш. Млади момко, бих ви поканил с удоволствие на чаша бира. Но вътре двамина не можем се побра, а пък, и да си призная, нямам и бира.

– Все ми е едно – каза Лукчо, – не съм жаден. Това ли е вашата къща?

– Да – отговори старчето, което се казваше чичо Тиквичка, – малка е, но когато не духа вятър, върши работа.

Чичо Тиквичка беше завършил тъкмо предния ден своята къщичка. Трябва да знаете, че още от малък чичо Тиквичка беше решил да си направи къща и всяка година купуваше по една тухла.

За нещастие обаче той не знаеше да смята и затова от време на време молеше майстор Гроздан – обушаря, да му преброи тухлите.

– Чакай да видим – казваше майстор Гроздан, като се почесваше с шилото. – Шест по седем четиридесет и две... свалям девет, значи всичо са седемнадесет.

– Ще стигнат ли за една къща?

– Мисля, че няма да стигнат.

– Тогава?

– Какво да ти кажа? Щом не ти стигат за къща, направи си пейка.

– Не ми трябва пейка. Пейки има в парковете, а когато са заети, мога да стоя и прав.

Майстор Гроздан се почеса по главата с шилото, отначало зад дясното ухо, после зад лявото и влезе в обушарницата си.

Чичо Тиквичка реши да работи повече и да яде по-малко. Така всяка година спестяваше пари за три тухли, а понякога и за пет.

Беше заприличал на кибритена клечка, но купчината тухли растеше.

Хората казваха:

– Погледнете Тиквичка, като че ли вади тухлите от корема си. Всеки път, когато купчината порасне с една тухла, Тиквичка отслабва с един килограм.

Когато Тиквичка почувствува, че е остарял и не може повече да

работи, извика отново майстор Гроздан и му каза:

– Моля ви се, пребройте пак тухлите.

Майстор Гроздан взе шилото, за да се почеше по главата, погледна към купчината тухли и отсече:

– Шест по седем четиридесет и две... сваляме девет... значи всичко са сто и осемнадесет.

– Ще стигнат ли за къща?

– Няма да стигнат.

– Тогава?

– Какво да ти кажа. Направи си кокошарник!

– Но аз нямам кокошки.

– Сложи в него някоя котка. Котките са полезни, понеже ловят мишки.

– Това е вярно, но аз нямам котка, а нямам и мишки.

– Просто не знам какво да ти кажа – изпухтя майстор Гроздан, като се чешеше яростно с шилото, – сто и осемнадесет са сто и осемнадесет, не е ли така?

– Щом го казва човек като вас, който знае да смята, сигурно е така.

Чичо Тиквичка въздъхна, после въздъхна още веднъж. И като видя, че с въздишки тухлите не се увеличават, почна да строи.

„Ще си направя една малка къща – си мислеше Тиквичка, докато работеше. – Не ми трябва дворец, пък и аз съм нисичък. А пък ако тухлите не ми стигнат, ще използвам няколко парчета картон.“

Чичо Тиквичка работеше съвсем бавно от страх да не изразходва бързо тухлите. Поставяше ги внимателно една върху друга, като че бяха от стъкло. А познаваше така добре тухлите си!

– Ето – казваше той, вземайки една тухла, милвайки я като котенце, – парите за тази тухла спестих преди десет години по Коледа. Купих я на пазара с парите, с които щях да си купя петел. Но нищо, ще ям петел, след като си построя къщата.

При всяка тухла чичо Тиквичка въздишаше дълбоко, дълбоко. Но когато изразходва всички тухли, останаха му още много въздишки, а къщата беше малка като гълъбарник.

„Ако бях гълъб – мислеше бедният Тиквичка, – щеше да ми е много удобно.“

А когато се опита да влезе, блъсна покрива с коляното си и за малко да събори цялата колиба.

„Остарявам и ставам разсеян, трябва да внимавам повече“ – си помисли той.

Тиквичка коленичи пред вратата, запълзя по лакти и колена и като въздишаше, влезе в къщичката си. Нещастията започнаха едва след като влезе: ако речеше да се изправи, щеше да събори покрива, а не можеше и да се изтегне, защото къщата беше тясна и къса. А краката? Преди всичко трябваше да си прибере краката за да не се мокрят, когато вали.

– Доколкото виждам – заключи Тиквичка, – не ми остава друго, освен да седна.

Така и направи. Седна и въздъхна.

Така си седеше сред къщата, като въздишаше предпазливо, а в рамките на прозореца лицето му сякаш беше портретът на самата тъга.

– Как се чувствувате? – запита го майстор Гроздан, който беше излязъл пред вратата на обушарницата си и наблюдаваше с любопитство.

– Благодаря, добре – отговори учтиво Тиквичка.

– Не ви ли е малко тясна в рамената?

– Не, добре ми е.

Майстор Гроздан се почеса както обикновено по главата и измърмори нещо, но не се разбра какво. Между това отвсякъде се трупаха любопитни да видят къщичката на Тиквичка. Дойдоха и група деца и най-малкото от тях скочи върху покрива на къщичката и започна да подскача и пее:

Чичо Тиквичка си има
една къщичка любима,
краката му в антрето,
ръцете му в мазето,
тялото в столовата,
а в спалнята главата.

– За бога, деца – молеше се чичо Тиквичка, – по-по-лека, ще ми съборите къщата!

За да ги укроти, той извади от джоба си три-четири червени и зелени бонбони, които се намираха там кой знае откога, и ги подаде на децата. Те се хвърлиха с викове и се сборичкаха при подялбата на плячката.

Оттогава, щом му останеха дребни пари, Тиквичка купуваше бонбони и ги поставяше на прозореца за децата, както се оставят трохи за врабчетата. Така той се сприятели с тях.

Понякога ги пускаше да влизат на смени в къщата, а той стоеше навън и внимаваше да не првят пакости.

Докато Тиквичка разправяше всичко това на Лукчо, откъм края на селото се вдигна облак прах и веднага се чу трясък от набързо затворени врати и прозорци. Жената на майстор Гроздан спусна с гръм ролетката.

Хората се заключваха в къщи, като че ли идваше буря. Дори кокошките, котките и кучетата се разбягаха във всички посоки, като търсеха да се скрият някъде.

Лукчо не можа да разбере навреме какво става: облакът прах беше вече прекосил със страшен трясък селото и спря пред къщичката на чичо Тиквичка.

Това беше една каляска, теглена от четири коня, поточно казано, от четири краставици, защото в тази страна, както вече сигурно сте разбрали, всичко живо беше в роднински връзки с някой зеленчук. От каляската изскочи една важна личност, облечена в зелено, с кръгло и червено лице, което изглеждаше, че ще се пръсне всеки миг като зрял домати.

И наистина тази личност беше дон Домат, главен управител и иконом на замъка на графините Череша. Лукчо реши, че той трябва да е много зъл човек, щом всички се разбягват при пристигането му, и за всеки случай се оттегли настрана.

Засега обаче дон Домат не правеше нищо лошо. Какво правеше? Гледаше втренчено чичо Тиквичка. Гледаше го втренчено и продължително, като клатеше заплашително глава, без да промълви дума.

Бедният чичо Тиквичка искаше да потъне вдън земя заедно с къщичката си.

Потта се лееше на потоци по челото му и влизаше в устата му, но той не се осмеляваше дори да вдигне ръка да се избърше. Потта беше солена и горчива.

Чичо Тиквичка затвори очи и се опита да си представи: – Ето Домат го няма вече. Аз и моята къщичка сме като моряк и малка лодка сред Тихия океан. Морето е небесносино и спокойно и нежно ни люлее. Ох, как нежно ни люлее, насам-натам... насам-натам...

Какъв ти Тих океан, какъв ти Атлантически океан!

Дон Домат беше хванал върха на покрива и го разтърсваше насам-натам с все сила.

Чичо Тиквичка отвори очи, когато дон Домат изрева така заплашително, че хората залостиха още по-плътнo вратите и прозорците си, а който беше завъртял ключа само веднъж, го завъртя втори път.

– Крадец! – крещеше Домат. – Разбойник! Смутител на реда! Ти си построил дворец върху земята, която принадлежи на графините Череша. Ти имаш намерение да прекараш остатъка от живота си в леност, като се смееш зад гърба на две нещастни стари жени, вдовици и кръгли сирачета. Но аз ще ти дам да разбереш!

– Ваше превъзходителство! – молеше се Тиквичка. – Уверявам ви,

че самият граф Череша ми разреши да си построя къщичка на това място.

– Граф Череша почина преди тридесет години, мир на костилката му! Земята принадлежи на графините и ти, Тиквичка, ще трябва да си обереш крушите. Това ще ти потвърди и адвокатът. Адвокате! Адвокате!

Господин Грах – адвокатът на селото – вероятно беше стоял през цялото време зад вратата на бюрото си в очакване да го повикат, защото изхвърча навън като грах от шушулката си. Винаги, когато слизаше в селото, Домат викаше адвоката, за да докаже правотата си.

– Тук съм, ваше превъзходителство! На вашите заповеди – изфъфли Грах, като се кланяше.

Но той беше толкова дребен, че никой не забеляза поклона му. От страх да не го помислят за невъзпитан Грах се поклони още веднъж, и то тъй дълбоко, че се преметна.

– Кажете на този човек, че в името на закона той трябва да напусне къщата си веднага. И доведете до знанието на всички, че графините Череша имат намерение да поставят в тоя кучкарник едно зло куче, да плаши децата, които от известно време са станали много нахални.

– Но вижте, аз... – започна да фъфли господин Грах, позеленявайки от страх.

– Какво ще виждам! Вие адвокат ли сте, или какво?

– Ваше превъзходителство, аз съм дипломиран по гражданско, религиозно и наказателно право в университета в Саламанка.

– Това е достатъчно. Щом сте адвокат, правото е на моя страна. Можете да си отидете.

– Да, господине! Да, господине! – и господин Грах изчезна като дим.

– Чу ли какво каза адвокатът? – запита Домат чичо Тиквичка.

– Но адвокатът нищо не каза, нищо.

– Как, ти се осмеляваш да ми възразяваш, нещастнико?

– Ваше превъзходителство, аз не съм промълвил нито дума – измърмори Тиквичка.

– Кой проговори тогава?

Домат хвърли наоколо заплашителен поглед.

– Мошеник! Разбойник! – се чу отново.

– Кой каза това! А, навярно е онзи стар смутител на реда, майстор Гроздан – реши Домат и като се отправи към дюкянчето на обушаря, почука с жезъла си по ролетката и изкрещя:

– Зная, зная, майстор Гроздане, че във вашата обушарница се говорят разни неща против мене и благородните графини Череша. Вие нямате капка уважение към двете нещастни жени вдовици и кръгли сирачета. Но ще дойде и вашият ред и тогава ще видим кой ще се смее.

– Ще дойде и твоят ред, Домате, и тогава ще се пукнеш! – каза отново гласът. И притежателят на гласа – Лукчо – се приближи спокойно с ръце в джобовете до страшния дон Домат, който дори и за миг не помисли, че не друг, а това момченце му бе казало обидните думи.

– Откъде изникна ти? Защо не си на работа?

– Аз не работя – каза Лукчо, – аз съм ученик.

– А какво учиш? Къде са книгите ти?

– Изучавам негодниците, ваше превъзходителство. Тъкмо сега попаднах на един и не искам да изпусна случая да го разуча добре.

– Негодник ли? Тук всички са негодници. Но ако си открил някой нов, покажи ми го.

– Разбира се, ваше превъзходителство – отговори Лукчо, като му намигна дяволито. Той бръкна още по-дълбоко в левия си джоб и извади едно огледалце, с което обичаше да си играе. Застана пред муцуната на Домат и бутна огледалото под носа му.

– Ето го, ваше превъзходителство. Разгледайте го добре!

Домат погледна с любопитство в огледалото. Кой знае какво се надяваше да види! Но, разбира се, той видя само лицето си, огненочервено, с малки и зли очи и уста, напомняща процепа на спестовна касичка.

Най-после разбра, че Лукчо се подиграва с него. Тогава просто побесня. Сграбчи момчето с две ръце за косата и започна да тегли.

– Ох, ох – крещеше Лукчо, без да престава да се смее. – Ваше превъзходителство, вие имате твърде много сила за един негодник. Вие сте силен колкото цяла дружина негодници.

– Ще ти дам да разбереш – крещеше Домат и дръпна толкова силно, че отскубна от главата на Лукчо цял кичур.

А после стана, каквото трябваше да стане, понеже това бе косата не на друг, а на Лукчо: след малко злият Домат усети ужасен сърбеж в очите и започна да лее сълзи като из ведро. Или по-точно, като из две ведра: сълзите течаха по бузите му като ручеи. Пътят се измокри, като че ли току-що бяха минали по него чистачите със своите маркучи.

„Досега не ми се е случвало такова нещо!“ – мислеше си учуден Домат. И наистина, понеже нямаше сърце, той не беше плакал никога, а и никога не беше белил лук. Всичко това му се видя толкова чудно, че той скоочи в каляската, шибна конете и се понесе с пълна скорост. Но

докато препускаше, се обърна и извика:

– Тиквичка, предупреден си... А ти, хлапе, ще заплатиш скъпо за тези сълзи.

Лукчо се смееше като луд, а чичо Тиквичка бършеше потта си.

Вратите и прозорците се отвориха едни след други. Само Грах не отвори своите. Майстор Гроздан вдигна ролетката и излезе, като се почесваше с въодушевление.

– Кълна се във всичкият канап на вселената! – викаше той. – Ето един хитрец, който можа да накара дон Домат да плаче. Откъде идваш, бе момченце?

И Лукчо трябваше да разкаже на всички патилата си, които вие вече знаете.

Глава трета

За това, колко е трудно за една стоножка да снабди с обуца децата си

Лукчо започна да работи в дюкянчето на майстор Гроздан и напредваше бързо в обущарския занаят: мажеше канапа с въськ, очукваше подметките, забиваше кабари в обувката, вземаше мярка на клиентите.

Майстор Гроздан беше доволен, а и работите му вървяха добре, защото в дюкянчето му идваха мнозина, за да видят момчето, което беше накарало дон Домат да плаче.

Така Лукчо се запозна с много нови лица.

Пръв дойде с цигулката си под мишница маестро Круша, преподавател по музика. След него вървеше цял рояк мухи и оси, защото цигулката му беше направена от половината на една ароматна и сочна круша, а знайно е, че мухите налитат на круши. Случваше се, когато маестро Круша даваше концерт, слушателите да стават и да го предупреждават:

– Маестро, внимавайте: на цигулката ви е кацнала муха. Круша прекъсваше концерта и прогонваше с лъка мухата.

Понякога някое червейче успяваше да се промъкне в цигулката и издълбаваше в нея дълги тунели. Така инструментът се повреждаше и маестро трябваше да си намери друг, за да не свири фалшиво.

После дойде Праз. Той беше градинар: над челото си имаше голям кичур коса, а пък мустациите му бяха дълги, дълги.

– Тези мустаци – обясни Праз на Лукчо – са моето нещастие. Когато жена ми трябва да простира прането, кара ме да седна на балкона, връзва мустациите ми на два гвоздеа, един отляво и друг отдясно, и окачва на тях прането. А аз трябва да се пека на слънцето, докато дрехите изсъхнат. Ето виж следите от щипките.

И наистина по неговите мустаци на равни разстояния личаха следите от щипките.

Пристигна и едно семейство стоножки, баща и двама сина, които се казваха Стоножко и Стокрачко и не се свъртах на едно място.

– Винаги ли са така немирни? – запита Лукчо.

– Какво? – отвърна татко Стоножко. – Сега са кротки като агънца. Би трябвало да ги видиш, когато майка им ги къпе: докато мие предните им крака, те изцапват задните, когато започне да мие задните, те

изцапват предните. Всеки път, когато ги къпят, отива по един сандък сапун.

Майстор Гроздан запитва:

– Е какво, ще им скроим ли едни хубави обуща на малките?

– За бога: сто чифта обуща! Би трябвало да работя цял живот, за да ги изплатя.

– Вярно – каза майстор Гроздан. – Пък и в моята обущарница няма достатъчно гьон и кожа за толкова обуща.

– Вижте кои са най-скъсани, да сменим поне тях.

Напразно Стоножко и Стокрачко се опитваха да не мърдат краката си, докато майстор Гроздан и Лукчо преглеждаха подметките и горниците на обувката.

– На този би трябвало да сменим първите два и освен това тридесетия чифт обуща.

– Тридесетият е още добър – побърза да каже татко Стоножка, – достатъчно е да поправим токовете.

– А на този трябва да подменим последните десет чифта от дясната редица.

– Колко пъти съм му казвал да не си влачи краката. Тези деца не ходят като хората. Те само знаят да скачат, да играят, да пълзят. И ето последствията: всички десни обувки се развалят преди левите.

Майстор Гроздан въздишаше:

– За децата е все едно дали имат сто крака, или само два. Те могат да скъсат сто чифта обуща само с един крак.

Най-после семейството Стоножки си тръгна: Стоножко и Стокрачко се измъкнаха бързо и плавно като на колелца. Татко Стоножка вървеше по-бавно, понеже понакуцваше. Но не много: куцаше само със седемнадесет крака.

Глава четвърта

В която Лукчо обсажда кучето Баф и го принуждава да се предаде от жажда

Какво стана в това време с къщичката на чичо Тиквичка? Стана следното. Една сутрин дон Домат се появи отново със своята каляска, теглена от четири краставици, но този път го придружаваха дванадесет стражари. Без да се церемонят много, те изхвърлиха чичо Тиквичка и настаниха в къщичката му едно много зло куче на име Баф.

– Така! – изкрещя Домат, като гледаше заплашително наоколо. – Сега децата от селото, а заедно с тях и онзи хлапак, който живее при майстор Гроздан, ще се научат да ме уважават.

– Добре, добре! – изръмжа Баф.

– А онай изкуфял старец Тиквичка ще разбере какво значи да не се подчинява на моите заповеди. Ако иска къща, за него има място в затвора. В затвора има място за всички.

– Добре, добре! – изръмжа отново Баф.

От прага на общарницата майстор Гроздан и Лукчо наблюдаваха безпомощни цялата сцена.

Натъжен, чичо Тиквичка седна на един камък и започна да си глади брадата. При всяко поглаждане отскубваше по един косъм. Затова реши да не глади брадата си, за да не я оскубе съвсем. Седеше натъжен и отчаян на камъка и въздишаше; сигурно сте вече разбрали че Тиквичка имаше голям запас от въздишки.

Домат се качи в каляската. Баф застана мирно и взе за почест с опашката.

– А ти пази добре! – му заповяда дон Домат. След това шибна четирите краставици и каляската потегли.

Беше топъл и хубав летен ден. Баф се поразходи нагоре-надолу пред къщата, като размахваше опашка, за да си придаде важност. След това започна да се поти и си помисли, че не би било зле да изпие чаша бира. Огледа се наоколо, за да види дали няма някое момче, което да му купи бира от кръчмата. Но наоколо нямаше никой. Само Лукчо стоеше на прага на майстор Гроздановата общарница и усукваше канап. Баф, кой знае как, подуши съмнителната му миризма и затова реши да не му се обажда. Но Лукчо беше забелязал, че кучето се измъчва от

горещината.

„Струва ми се, че нещо ще се случи“ – помисли Лукчо.

Случи се това, че стана още по-горещо. Горкият Баф беше много жаден.

– Какво ли съм ял тази сутрин? Да не би да са ми сложили много сол в супата? Като че огън ми гори в гърлото, а пък езикът ми тежи, сякаш е от цимент.

Лукчо надникна през вратата.

– Ей! – едва-едва изскимтя Баф.

– Мене ли викате?

– Да, на вас говоря, младежо! Бихте ли ми донесли чаша лимонада?

– С удоволствие, господин Баф, но тъкмо сега моят майстор ми каза да сложа подметки на тези обуща и затова не мога.

И той веднага влезе в работилницата.

– Колко е невъзпитан! – измърмори кучето, като проклрнаше синджира, който не му позволяваше да прескочи до кръчмата.

След известно време Лукчо се показва отново.

– Господине – изръмжа Баф, – бихте ли ми донесли чаша вода?

– С удоволствие – отговори веднага Лукчо, – но тъкмо сега моят майстор ми заповяда да поставя токове на обувката на свещеника.

На Лукчо му беше неприятно да гледа как нещастното куче се измъчва от жажда, но той не харесваше занаята на Баф, а освен това искаше да даде един добър урок и на Домат.

Към три часа следобед слънцето припичаше толкова силно, че даже и камъните се потяха. Баф едва издържаше. Тогава Лукчо наля вода в една бутилка и сипа в нея едно бяло прахче, което жената на майстор Гроздан взимаше вечер за сън. Бедната жена беше толкова нервна, че не можеше да заспи без този прах.

Лукчо запуши гърлото на бутилката с палеца си и я доближи до устата си, като се престори, че пие.

– Ах! – възкликна след това, като се потупваше по гърдите. – Колко е студена!

Баф преглътна един литър слюнка и за миг му се стори, че му е по-добре.

– Господин Лукчо – обади се той, – хубава ли е тази вода?

– И още как!

– А няма ли микроби?

– Какво казвате! Това е съвсем чиста вода, дестилирана от един професор от университета в село Барберино.

И Лукчо поднесе отново бутилката към устата си, като се престори, че пие.

– Господин Лукчо – се обади Баф, – защо бутилката остава винаги пълна?

– Трябва да знаете – отговори Лукчо, – че това е подарък от горкия ми дядо. Колкото и да пиеш, тя си остава винаги пълна.

– Бихте ли ми дали една глътка? Една кафена лъжичка ми е достатъчна.

– Само една глътка? Ще ви дам половина дузина бутилки! – отвърна Лукчо. Можете да си представите колко му беше признателен Баф: благодареше му, ближеше му коленете, като размахваше опашка така, както никога не бе правил пред господарките си графини Череша.

Лукчо му подаде бутилката. Кучето я налапа, изпи водата с праха на един дъх и се канеше да запита:

– Нима вече свърши? А нали казахте, че оставала винаги пълна?

Но не можа да го каже, защото заспа веднага.

Лукчо го отвърза от синджира, метна го на гърба си и се запъти към замъка. Обърна се още веднъж назад, за да види как чичо Тиквичка влиза отново в къщата си: в рамката на прозореца лицето на старчето с неговата проскубана червеникава брада изглеждаше като портрета на самото щастие.

„Бедни Баф – мислеше Лукчо, като отиваше към замъка. – Трябваше да ти изиграя този номер. Кой знае дали ще ми благодариш за водата, когато се събудиш“.

Вратата на парка беше отворена; Лукчо остави кучето на тревата, помилва го нежно и каза: – Поздрави от мен дон Домат!

Баф отговори с радостен лай. Той сънуваше, че плува в едно планинско езеро, в езеро със студена и сладка вода и като плуваше, пиеше до насита и ставаше самият той вода, с опашка от вода, с уши и крака, леки като струите на водоскок.

– Сънувай в мир – каза Лукчо и се върна в селото.

Глава пета

Чичо Боровинка си поставя звънец против крадци

Като се върна в селото, Лукчо видя, че около къщата на чичо Тиквичка се бяха събрали много хора и спореха оживено. Право да си кажем, всички бяха твърде изплашени.

– Как ли ще постъпи сега дон Домат? – питаше загрижен маестро Круша.

– Мисля, че цялата история ще завърши зле. В края на краищата те са господарите и те командуват – се обади кака Тиква. Жената на Праз я подкрепи, хвана мустаците на мъжа си, сякаш бяха юзди, и му каза:

– Тръгвай! Да се прибираме, докато не е станало нещо.

Майстор Гроздан също клатеше глава:

– Домат бе изигран два пъти. Сега ще иска да си отмъсти – каза той.

Само чичо Тиквичка не се безпокоеше: той извади от джоба си най-хубави бонбони и черпеше всички, за да отпразнува събитието. Лукчо изяде един бонбон и каза:

– И аз мисля, че Домат няма да се предаде толкова лесно.

– Тогава... – се обади Тиквичка, като въздъхна. Цялата му радост изчезна както слънцето, когато го засенчи облак.

– Чуйте какво мисля – трябва да скрием къщата.

– Да скрием къщата ли?

– Точно така. Нямахте да предлагам да направим това, ако ставаше дума за замък, но една малка къща като тази лесно ще се скрие. Бас държа, че ще се побере в каручката на вехтошаря.

Бобчо, така се казваше синът на вехтошаря, изтича до къщи и след малко се върна с каручката.

– На нея ли ще я натоварим? – попита Тиквичка, загрижен да не би къщичката му да стане на парчета.

– Да, ще се побере – отговори Лукчо.

– А къде ще я караме? – попита отново Тиквичка.

– Бихме могли... – предложи майстор Гроздан – засега бихме могли да я скрием у нас в зимника. После ще видим.

– Ами ако Домат узнае?

Всички се обърнаха към господин Грах, който се навърташе наоколо, като се преструваше, че не чува нищо.

Адвокатът се изчерви и побърза да положи няколко лъжливи клетви:

– Домат няма да узнае нищо от мен. Аз не съм шпионин, аз съм адвокат.

– В зимника е влажно и къщата ми ще се развали – възрази плахо чичо Тиквичка. – Защо да не я скрием в гората?

– А кой ще я пази? – запита Лукчо.

– Аз познавам един човек – рече маестро Круша, – който живее в гората. Казва се чичо Боровинка. Бихме могли да му поверим къщата, а после ще решим какво да правим.

Съгласиха се да опитат. Натовариха набързо къщичката върху каручката на вехтошаря. Чичо Тиквичка въздъхна, прости се с нея и отиде да си почине след толкова вълнения в дома на кака Тиква, която му беше племенница.

Лукчо, Бобчо и маестро се отправиха към гората, като тикаха каручката. Това не бе трудно: къщичката не беше по-тежка от клетка за врабчета.

Чичо Боровинка живееше в една стара бодлива кестенова обвивка. Той се беше разположил в нея с цялото си имущество, което се състоеше от половин ножица, ръждясало ножче за бръснене, една игла с макара конци и една кора от кашкавал.

Като чу какво му предлагаха, той се изплаши страшно. Тръпки го полазиха, като разбра, че ще трябва да живее в толкова голяма къща.

– Няма да приема никога, не, не мога, за какво ми е такъв дворец? Добре съм си така. Знаете ли какво казва поговорката? „Простирай се според кестеновата си обвивка.“

Но когато чу, че трябва да послужи на чичо Тиквичка, прие веднага:

– Чичо Тиквичка ли? Той винаги ми е бил симпатичен. Веднъж го предупредих, че една гъсеница лази по гърба му. Все едно, че му спасих живота.

Поставиха къщичката до дънера на един дъб. Лукчо, Бобчо и маестро Круша помогнаха на чичо Боровинка да пренесе цялото си имущество, сбогуваха се и му обещаха, че ще го посетят скоро с добри новини.

Щом остана сам, чичо Боровинка веднага започна да се страхува от крадци.

„Сега – мислеше си той – живея в голяма къща и сигурно ще ме оберат. А може и да ме бият, докато спя, понеже ще мислят, че съм много богат.“

Дълго мисли той, дълго си блъска главата и най-сетне реши да

постави звънец на вратата на къщата. Под звънеца забодде картонче, на което написа с едри букви:

„Умоляват се господа крадците да звънят. Ще бъдат поканени да влязат и ще могат да видят с очите си, че нямам нищо за крадене.“

След като написа обявата, той се успокои и понеже слънцето беше вече залязло, легна да спи.

Към полунощ – дзън?! – звънецът го събуди.

– Кой е? – запита той, като надникна през прозорчето.

– Ние сме, крадците – отговори един груб глас.

– Идвам веднага, имайте малко търпение, докато си облека халата – отвърна чичо Боровинка.

Той облече халата, отвори вратата и покани крадците да огледат цялата къща. Крадците бяха двама здравеняци със страшни и дълги бради. Един по един, за да не си чукнат главите, те надникнаха в къщата и скоро се убедиха, че няма нищо за задигане.

– Видяхте ли, господа? Видяхте ли? – тържествуваше чичо Боровинка, като потриваше ръце.

– Хм, хм, хм – изръмжаха недоволно крадците.

– И аз съжалявам, честна дума – продължи Боровинка. – Все пак дали бих могъл да ви услужа с нещо? Искате ли да се обръснете? Имам едно ножче за бръснене; то е доста старо, тъй като е наследство от пращане ми, но се надявам, че ще свърши работа.

Крадците се съгласиха. Обръснаха се, както можаха, с ръждясалото ножче, поблагодариха и си отидоха. В края на краищата те бяха добри хора и кой знае защо бяха станали професионални крадци.

Чичо Боровинка си легна и заспа. Към два часа през нощта звънецът издрънка отново. Бяха дошли други двама крадци. Той ги пусна да влязат. Но един по един, разбира се, за да не продънят къщата. Те не бяха брадясали, но единият от тях нямаше копчета на дрехите си. Чичо Боровинка му подари иглата и конеца си и му напомни да гледа винаги по земята, когато ходи.

– Защото – обясни той – по земята могат да се намерят много копчета.

И тези крадци си отидоха.

И така всяка нощ крадците будеха чичо Боровинка, звъняха, посещаваха го и си отиваха без плячка, но доволни, че са се запознали с един толкова добър и любезен човек.

Както виждате, къщата на чичо Тиквичка попадна в добри ръце. Ние ще я оставим и ще отидем да видим какво става другаде.

Глава шеста

Барон Портокал има неприятности с корема си,
а дук Мандарина заплашва, че ще се хвърли от
бюфета

Време е да надникнем в замъка на графините Череша, които, както сте разбрали, бяха господарки на цялото село, на къщите, на земята, на църквата и на камбанарията ѝ.

В деня, когато Лукчо пренесе къщата на чичо Тиквичка в гората, в замъка беше настанала голяма бъркотия, понеже бяха пристигнали роднини.

По-точно казано, бяха пристигнали двамина: барон Портокал и дук Мандарина. Барон Портокал беше братовчед на покойния съпруг на Череша първа. Дук Мандарина пък беше братовчед на покойния съпруг на Череша втора. Барон Портокал имаше извънредно голям търбух. И това беше съвсем естествено, защото той ядеше от сутрин до вечер и от вечер до сутрин, като спеше само по един час На денонощие.

На младини барон Портокал спеше цяла нощ, за да смели това, което беше изял през деня, но после си каза:

– Спането е губене на време, защото, докато спя, не мога да ям.

Затова реши да яде и нощем и да оставя само един час за храносмилането си. От всички негови имения, а те бяха много и пръснати по цялата област, пътуваха непрекъснато кервани с всякакви лакомства, за да утолят глада му. Клетите му селяни не знаеха вече какво да му пращат: яйца, кокошки, свини, волове, крави, зайци, плодове, зарзават, хляб, бисквити, торти. Баронът изяждаше всичко наведнъж. Имаше двама прислужници, които бяха натоварени да пъхат в устата му лакомствата, които пристигаха, и други двама, които сменяваха първите, когато се уморяваха.

Накрая селяните му съобщиха, че нямат вече какво да му изпращат.

– Пратете ми дърветата! – заповяда баронът. Селяните изтръгнаха всички дървета и му ги изпратиха.

Той изяде и тях с листата и корените, като ги потапяше в сол и хехтин.

Когато изяде всичките дървета, започна да продава земята си и с получените пари си купуваше храна. Когато продаде всичките си земи и

остана гол като пушка, писа писмо на графиня Череша първа и тя го покани в замъка си.

Право да си кажем, Череша втора не се радваше много:

– Баронът със своя апетит ще изяде и нашите пари: ще излапа целия ни замък като чиния с макарони.

Череша първа се разплака:

– Ти не искаш да приемаш моите роднини. Бедничкият барон, ти не го обичаш.

– Добре, съгласна съм – каза тогава Череша втора, – покани барона. Но аз пък ще покания дук Мандарина, братовчед на моя покоен съпруг.

– Покани го – отговори с презрение Череша първа, – той няма да изяде дори и едно пиленце. Твоят покоен съпруг, мир на костилката му, имаше дребни и мършави роднини, които едва се забелязваха с просто око. А роднините на моя покоен съпруг, също мир на костилката му, бяха все едри и грамадни и се виждаха отдалече.

Наистина човек можеше да забележи барон Портокал от голямо разстояние: от един километър той би могъл да бъде взет за могила.

Щом баронът пристигна, трябваше да се погрижат за един помощник, който да му поддържа корема, защото Портокал не можеше да се движи сам. Домат повика Фасул вехтошаря и му каза да докара каручката си. Фасул не я намери, защото, както знаете, беше я взел неговият син Бобчо. Затова той докара ръчната си количка. Домат помогна на барона да намести корема си в количката и след това извика:

– Тръгвай!

Фасул хвана дръжките на количката и бутна с всичка сила, но количката не мръдна.

Тогава повикаха двама слуги и с тяхна помощ баронът се поразходи из алеите на замъка. Отначало не обръщаха внимание на камъните: колелото на количката като че ли нарочно търсеше най-големите и остри камъни на алеите и коремът на клетия барон се тръскаше така, че той се изпоти здравата.

– Внимавайте в камъните! – молеше той.

Фасул и двамата слуги започнаха да внимават в камъните и количката започна да пропада в дупките на алеите. – Божичко, внимавайте в дупките! – умоляваше ги баронът.

Докато го разкарваха, той не беше забравил любимото си занимание и си похапваше от една печена пуйка, която неговата братовчедка Череша първа му беше приготвила за закуска.

Дук Мандарина също създаде доста главоболия на обитателите на

замъка.

Клетата Ягодка – камериерката на Череша втора, не смогваше да му изглади ризите. Когато му ги носеше, дукът се мръщеше, започваше да плаче, покатерваше се на гардероба и викаше:

– Помощ! Помощ!

Череша втора дотърчаваше и се хващаше за косите:

– Мандарина, какво има?

– Ризите ми не са добре изгладени и аз искам да умра! За да го убедя да остане жив, Череша втора му подари всичките копринени ризи на покойния си съпруг.

Дук Мандарина веднага слезе от гардероба и започна да мери ризите.

След малко се чуха нови викове:

– Помощ! Помощ!

Череша втора пак притича с разтуптяно сърце.

– Братовчеде Мандарина, какво има?

– Загубих копчето си за яка и не искам вече да живея! Този път той се беше покачил на огледалото и заплашваше да се хвърли на пода с главата надолу.

За да го успокои, Череша втора му подари всичките копчета за яка на покойния си съпруг, които бяха от злато, сребро и скъпоценни камъни.

До вечерта Череша втора му даде всичките си скъпоценности. Дук Мандарина беше натрупал вече много сандъци, пълни с разни неща, и потриваше доволно ръце. Графините се уплашиха от лакомията на своите роднини и почнаха да изливат яда си върху клетия Черешко, който беше техен племенник и кръгло сираче.

– Готованко – му се караше Череша първа, – бягай веднага да си пишеш домашните.

– Написах ги.

– Напиши други! – заповядваше Череша втора. Послушният Черешко сядаше да пише нови домашни; всеки ден изписваше по цели тетрадки, а за една седмица купът от изписани тетрадки заприличваше на планина.

– Къде се шляеш, мързеливецо? – питаха го графините.

– Искам да се поразходя в парка.

– В парка се разхожда барон Портокал и там няма място за мързеливци като теб. Бягай веднага да си учиш уроците!

– Научих ги вече.

– Научи други!

Послушният Черешко отиваше да учи отново: всеки ден учеше сто-тици и стотици уроци и беше вече прочел всички книги от библиотеката на замъка.

Но когато го виждаха с книга в ръка, графините го мъмреха:

– Остави книгата, хлапако. Не виждаш ли, че ще я изхабиш?

– Но как ще уча уроците си, без да се докосвам до книгите?

– Учи ги наизуст.

Черешко се затваряше в стаята си и учеше, и учеше. И винаги, раз-бира се, без книги. Мъчеше се сам да отгатне всички неща и от много мислене го заболяваше главата. А графините му се караха отново:

– Ти си винаги болен, защото мислиш много. Престани да мислиш и ще спестиш парите за лекарства.

Изобщо, каквото и да правеше, Черешко не можеше да угоди на графините. Той просто не знаеше къде да се дене, за да не му се карат, и беше много, много нещастен.

Само Ягодка, камериерката на Череша втора, му беше близка. Ягодка съжаляваше нещастното момче, което никой не обичаше: беше любезна с него и вечер, преди да си легне, му носеше сладкиши.

Но една вечер барон Портокал изяде цялата торта. Дук Мандарина също искаше да си хапне от тортата. Той пак се покатери на бюфета и започна да крещи:

– Помощ! Помощ! Дръжте ме, ще се хвърля!

Но всичко беше напразно: баронът изяде всичко, без да му обърне внимание.

Череша втора коленичи пред бюфета и молеше братовчедя си да не се самоубива. За да го накара да слезе от бюфета, тя трябваше да му по-дари нещо, но нямаше вече какво.

Най-после, като разбра, че няма да получи нищо, дук Мандарина се укроти и слезе, подпомогнат от Домат, който цял се обля в пот.

Тъкмо в тоя миг Домат узна, че къщата на чичо Тиквичка е изчезна-ла. Без много да му мисли, изпрати молба до владетеля, принц Лимон, да му бъдат отпуснати двадесетина полицаи, т. е. лимончета.

Лимончетата пристигнаха на следния ден и възстановиха реда, т. е. обиколиха селото и арестуваха всичко живо.

Разбира се, арестуваха и майстор Гроздан. Обущарят взе шилото си, за да има с какво да се почесва по главата, и ги последва, мърморей-ки. Обаче лимончетата му взеха шилото.

– Не можете да носите оръжие със себе си – казаха те на майстор

Гроздан.

– А с какво ще се чеша?

– Когато искате да се чешете, съобщете на командира ни и той ще се погрижи за това.

Тъй, когато майстор Гроздан искаше да се почеше, за да размисли, обаждаше се на командира на лимончетата и веднага едно лимонче започваше да го чеше със сабята си.

Арестуваха и маестро Круша. Позволиха му да си вземе цигулката и една свещ.

– За какво ви е тази свещ?

– Жена ми я сложи в джоба и ми каза, че в затворите на замъка е винаги тъмно.

Лимончетата арестуваха всички селяни с изключение на господин Грах, защото беше адвокат, и на Праз, когото не можах да намерят.

Праз изобщо не беше се скрил. Той седеше спокойно на балкона, а на опънатите му мустаци беше проснато прането. Полицайте помислиха, че е прът за подпиране, и не му обърнаха внимание.

Тиквичка последва лимончетата, като въздишаше както обикновено.

– Защо въздишате толкова? – го попита строго началникът на лимончетата.

– Защото имам много въздишки. Цял живот съм работил и всеки ден спестявах по една въздишка. Сега са ми се набрали с хиляди и все трябва да ги изразходвам по някакъв начин.

От жените арестуваха само така Тиква и понеже тя отказваше да върви, стражарите я бутнаха на земята и както бе обла – търкулнаха я чак до вратата на затвора.

Понеже бяха много хитри, лимончетата не арестуваха Лукчо, който си стоеше спокойно до една стена заедно с едно момиче на име Репичка и ги гледаше.

Лимончетата запитаха тъкмо тях, дали не са виждали един опасен смутител на реда на име Лукчо.

Те им отговориха, че са го видели, когато се е криел под шапката на техния началник, и избягаха, превивайки се от смях.

Още същия ден те отидоха да разгледат замъка. Лукчо реши, че трябва да освободят затворниците, и Репичка се съгласи веднага с него.

Глава седма

В която Черешко не обръща внимание на табелите на дон Мерудия

Замъкът се намиреше на върха на хълма. Около него се простираше огромен парк. На входа му беше окачена табела, от едната страна на която пишеше: „Вход забранен“, а от другата – „Изход забранен“.

Първият надпис беше за деца от селото, за да не се изкушават да прескачат оградата и да играят под дърветата в парка. Вторият надпис се отнасяше за Черешко, за да го предпази от изкушението да излезе на разходка из селото.

Черешко се разхождаше сам-самичък из една алея, като внимаваше да не тъпче лехите и цветята. Неговият възпитател, дон Мерудия, беше наредил да окачат навсякъде табели, на които беше написано това, което Черешко можеше да прави, и това, което не можеше да прави.

Така например близо до басейна с червените рибки стърчеше следният надпис: „Забранява се на Черешко да бърка в басейна“.

Един друг надпис пък беше потопен в басейна: „Строго е забранено на рибите да говорят с Черешко“.

Сред лехите с цветя също имаше табели: „Черешко не трябва да пи на цветята, защото ще бъде оставен без десерт“.

Или: „Ако стъпче тревата, Черешко ще трябва да напише две хиляди пъти: аз съм възпитано момче“.

С такива гениални хрумвания дон Мерудия възпитаваше Черешко.

Младият граф беше искал позволение от благородните си лели да учи в селското училище заедно с другите деца, които той виждаше да отиват и да се връщат от учение, размахвайки чантите си като знамена. Но Череша първа се ужаси:

– Един граф от фамилията Череша на един чин със селяните! Невъзможно! – А Череша втора добави: – Как, панталоните на един граф Череша върху грубото дърво на един обикновен чин? Никога!

И така те наеха за Черешко един частен учител на име дон Мерудия, наречен така, защото си вреше нос навсякъде. Така например, ако Черешко, докато си готвеше домашното, се заглеждаше в мухата, която, кацнала на някое мастилено петно, искаше да се научи да пише, дон Мерудия изскачаше като изневиделица, изсекваше се в една голяма кърпа

на сини и червени квадрати и започваше:

– Тежко на детето, което зяпа мухите. Една муха влече друга, то започва да зяпа паяците, после котките, после всички останали животни и забравя да си учи уроците. Който не учи уроците си, няма да стане добро момче. Който не стане добро момче, няма да стане добър човек. А лошите хора отиват в затвора, Черешко, престани да зяпаш тая муха, ако не искаш да отидеш в затвора.

Друг път, когато Черешко отваряше блока с намерението да нарисова хубава картинка, дон Мерудия изскачаше пак отнякъде, изсекваше се и започваше:

– Горко на децата, които, губят времето си, за да рисуват хубави картинки. Какво ще правят те, когато пораснат? Ще станат най-много бояджии, т. е. мръсни и зле облечени хора, които по цял ден и цяла нощ цапат стените и затова отиват напълно заслужено в затвора. Черешко, искаш ли да попаднеш в затвора?

От страх да не попадне в затвора Черешко не знаеше вече какво да прави.

За щастие по някой път дон Мерудия не се появяваше, защото лягаше да подремне или защото се заседяваше на масата пред шише ракия. В тези редки моменти Черешко се чувствуваше напълно свободен. Обаче дон Мерудия забеляза това и нареди да поставят табелите. По този начин той си поспиваше малко повече, защото беше сигурен, че неговият възпитаник няма да си губи времето и че докато се разхожда из парка, ще добива полезни знания.

Обаче Черешко, когато минаваше покрай табелите, сваляше очилата си и понеже не можеше да вижда написаното, продължаваше да мисли спокойно за своите работи.

Веднъж, когато той се разхождаше из парка, чу, че някой го вика:

– Господин графе! Господин графе!

Той се обърна и видя едно момче на негова възраст, зле облечено, но с умен и приятен вид, и едно момиченце на около десетина години. Косите на момиченцето бяха прибрани в плитка, която стърчеше като миша опашка.

Черешко се поклони и каза:

– Добър ден, господа. Аз нямам честа да ви познавам, но бих бил щастлив да се запозная с вас.

– Тогава защо не се приближите?

– Не мога. Табелата ми забранява да говоря с децата от селото.

– Но ние сме именно от селото, а вие вече говорите с нас.

– Щом е така, идвам веднага.

Черешко беше плах и добре възпитан, но в решителни моменти можеше да вземе смели решения. Той нагази смело в тревата, като я тъпчеше колкото можеше повече, и се доближи до вратата.

– Аз се казвам Репичка – се представи момиченцето. – А това е Лукчо.

– Много ми е приятно, госпожице. Приятно ми е, господин Лукчо. Слушал съм да говорят за вас.

– А от кого моля ви се?

– От дон Домат.

– Сигурно не е казал хубави неща за мене.

– Не, разбира се. Но точно затова си помислих, че трябва да сте много мил човек. И виждам, че не съм се излъгал.

Лукчо се усмихна:

– Много добре. Но тогава защо се церемоним да си правим взаимно реверанси и да си говорим на вие като стари придворни? Я да си говорим на ти!

Черешко изведнъж си спомни за една табела пред входа на кухнята, на която дон Мерудия беше написал: „Не трябва да се говори на ти с хората!“; защото беше заварил Черешко и Ягодка да разговарят приятелски. Въпреки това Черешко реши да не обърне внимание и на тази табела, както беше направил с табелата за тревата, и отговори:

– Съгласен съм. Да си говорим на ти. Репичка сияеше от радост.

– Какво ти казах, Лукчо? Младият граф е много мило момче.

– Благодаря ви, госпожице – каза Черешко, като се поклони. След това се изчерви и каза: – Благодаря, Репичке.

И тримата се засмяха доволни. Отначало Черешко се смееше съдържано, като си спомняше за една от табелите на дон Мерудия, според която той не трябваше да се смее, ако искаше да стане сериозно момче. Но когато видя, че Лукчо и Репичка се смеят от сърце, започна и той да се смее съвсем свободно.

Никога досега в двореца не бяха чували толкова сърдечен и искрен смях. В това време благородните графини седяха на верандата и пиеха чай.

Череша първа чу смеха и забеляза:

– Чувам някакъв странен шум. Череша втора кимна с глава:

– И аз чувам нещо такова. Трябва да е от дъжда.

– Позволявам си да забележа, че не вали – каза Череша първа с наставнически тон.

– Ако не вали, ще завали – възрази решително Череша втора, като погледна небето с надежда, че то ще потвърди думите ѝ. Но небето беше чисто, като че ли беше измито и пометено от градската служба по чистотата само преди пет минути. Нямаше нито едно облаче по него.

– Според мен, шумът е от водоскока – се обади пак Череша първа.

– Не е от водоскока. Той е повреден и не работи.

– Но може би градинарят го е поправил.

Но градинарят въобще не беше забелязал, че водоскокът бе повреден.

Домат също бе дочул странния шум и се безпокоеше.

„В затвора на замъка – мислеше си той – има много затворници. Необходимо е да внимаваме, иначе можем да си имаме неприятности.“

Затова той реши да обиколи парка. Когато стигна зад замъка, където минаваше пътят от селото, той видя трите деца, които разговаряха и се смееха. Ако небето се продънесе и ангелите се изгърсеха отгоре един след друг, Домат не би се изненадал толкова. Черешко тъпчеше тревата! Черешко водеше приятелски разговор с двама дрипльовци!

Не стига това, но Домат позна в единия от дрипльовците момчето, което го беше накарало да лее сълзи като из ведро. Той просто побесня от яд и лицето му стана тъй червено, че ако в този момент минеха пожарникарите, щяха да помислят, че е избухнал пожар.

– Господин графе! – извика той със страшен глас. Черешко се обърна, пребледня и се хвана за решетката.

– Приятели – прошепна той, – бягайте, преди Домат да ви е направил нещо лошо. На мен няма да смее да направи нищо. Довиждане.

Лукчо и Репичка хукнаха, преследвани от виковете на дон Домат.

– Този път – се обади Репичка – нашата експедиция не успя.

Но Лукчо се усмихна:

– Кой ти каза? Ние спечелихме един приятел, а това не е малко.

В това време техният нов приятел се готвеше да понесе тежките упреци на Домат, на дон Мерудия, на Череша първа, на Череша втора, на барон Портокал и на дук Мандарина.

Знатните роднини бяха разбрали, че за да угодят на графините, трябва да тормозят Черешко и не пропускаха случай да го правят.

Черешко усещаше, че една буца свива гърлото му. Не го плашеха забележките, виковете и наказанията. Не се страхуваше от крясъците на графините, от проповедите на дон Мерудия, от подигравките на дук Мандарина. И въпреки това беше много нещастен. За първи път в живота си имаше двама приятели, за пръв път се беше смял от сърце, а ето че

трябваше да изгуби отново всичко. Лукчо и Репичка бяха избягали надолу по хълма и може би той нямаше вече да ги види. Какво ли не би дал, за да бъде на тяхното място! Какво ли не би дал, за да бъде заедно с тях отвъд оградата, там, където няма табели, където можеше да ходи свободно из ливадите и да къса цветя!

За пръв път Черешко усети в сърцето си онова странно и ужасно нещо, което се нарича мъка. Това беше твърде много за него и Черешко почувствува, че няма да може да го понесе. Той се хвърли на земята и се разхълца отчаяно.

Домат го вдигна, взе го под мишница като вързоп и тръгна по алеята.

Глава осма

Доктор Кестен бива изгонен от замъка

Черешко продължи да плаче през цялата вечер. Дук Мандарина го подиграваше жестоко:

– Нашият Черешко ще се изхаби от плач – казваше той – и ще остане само неговата костилка.

Барон Портокал, както нерядко се случва с шишковците, имаше нещо добро в дъното на сърцето си. Той даже поднесе на Черешко късче от тортата, за да го утеши. Късчето торта беше съвсем малко – колкото кафена лъжичка, но като се има предвид лакомията на барона, тази щедрост не трябва да се подценява. Графините бяха просто побеснели:

– Нашият племенник е станал добър свирач на гайда – каза Череша първа.

– И добре му приляга, нали дружи със селяндурите – добави Череша втора.

– Утре – заплаши дон Мерудия, – утре ще те накарам да напишеш три хиляди пъти: не трябва да плача на масата, за да не смущавам храносмилането на моите сътрапезници.

Но когато разбраха, че Черешко няма да престане да плаче, те го изпратиха да спи.

Ягодка направи всичко, което беше по силите ѝ, за да утеши нещастния млад граф, но нищо не помогна. Момичето се развълнува толкова много, че и то се разплака.

– Престани веднага да плачеш – заповяда Череша първа – или ще те уволня!

Накратко казано, Черешко легна тежко болен. Леглото се друсаше цяло от треската му, а прозорците звънтяха от кашлицата му.

Той бълуваше и викаше постоянно:

– Лукчо! Лукчо!

Домат каза, че според него Черешко е бил изплашен от опасния престъпник, който обикаля из околността.

– Утре ще го арестувам – каза той на болния, като се надяваше да го утеши.

– Не, не, моля ви се! Арестувайте мен, хвърлете ме в най-тъмната килия, но недейте арестува Лукчо. Лукчо е добър. Лукчо е единственият ми приятел.

Дон Мерудия се изсекна:

– Момчето бълнува. Случаят е много тежък. Извикаха най-прочути-те лекари.

Най-напред дойде доктор Мухомор и предписа отвара от сухи гъби.

Но отварата не даде очакваното въздействие. Напротив, доктор Мушмула забеляза, че гъбите са много опасни за този вид болест и че ще бъде по-добре на болния да бъде направен компрес от японски мушмули. Чаршафите се изпоцапаха от сока на мушмулите, но Черешко не показа признаци на подобрене.

– Според мен – каза доктор Коприва, – трябва да го разтрием с млади копривени листа.

– Но те ще го опарят! – възкликна изплашената Ягодка.

– Да. Затуй именно ще го разтрием с тях.

Започнаха да разтриват Черешко с копривени листа. Бедното момче се мятеше от болки и сърбеж.

– Виждате ли? – каза доволен доктор Коприва. – Младият господин граф показва по-голяма живост. Продължавайте лечението.

– Напълно погрешно – се произнесе ужасен професор Маруля. – Кое магаре предписа да го лекувате с коприва? Опитайте да му давате марули по двадесет на ден.

Ягодка извика тайно лекаря на бедняците, доктор Кестен, който живееше в гората под един кестен. Наричаха го лекар на бедняците, защото предписваше твърде малко лекарства и ги заплащаше от джоба си.

Когато доктор Кестен позвъни на вратата, слугите не искаха да го пуснат, защото беше дошъл без каляска.

– Доктор без каляска е доктор, който не си разбира от занаята – казаха те и се опитаха да му затворят вратата под носа.

– Но медицината не се вози в каляска – възрази търпеливо доктор Кестен.

– Доктор без каляска може да бъде само шарлатанин – казаха слугите и се опитаха отново да затворят вратата под носа му, но тъкмо тогава се появи дон Мерудия, който, както знаете, се вреше навсякъде, и заповяда на слугите да пуснат доктора.

Доктор Кестен прегледа болния от всички страни, огледа езика и очите му, провери му пулса, разпита го тихичко, след това си изми ръцете и каза само това:

– По-лоша болест аз не знам от тази да живееш сам!

– Какво искате да намекнете? – запита грубо дон Домат.

– Аз не намеквам нищо, само ви казвам истината, ако изобщо

искате да я чуете. На момчето му няма нищо. Само страда малко от меланхолия.

– Що за болест е това? – запита Череша първа, която никога не беше боледувала от меланхолия. Трябва да кажем, че Череша първа имаше слабост към болестите. Щом чуеше да споменават някоя болест, веднага се разболяваше от нея, за да я опита. Беше толкова богата, че разноските за лекарства нямаха за нея никакво значение.

– Това не е болест, госпожо графиньо – отговори доктор Кестен. – Това е нещо като тъга. Момчето има нужда от другари. Защо не го пускате от време на време да играе с другите деца?..

Хич да не беше го казал – всички започнаха да викат в хор. Несчастният доктор беше обсипан с ругатни.

– Вървете си – заповяда Домат, – вървете си, преди да съм казал на слугите да ви изхвърлят!

– Как не ви е срам – прибави Череша втора, – как не ви е срам да злоупотребявате с нашето доверие, вие се примъкнахте с измама в нашия дом. Мога, стига да искам, да ви дам под съд за нарушение на неприкосновеността на жилището. Така ли е, господин адвокат?

И тя се обърна да поиска мнението на господин Грах, който беше винаги там, където имаха нужда от мнението му.

– Разбира се, госпожо графиньо.

И като извади от джоба бележника си, намери страницата, където бе сметката на графините Череша, и записа в нея: „Съвет относно даването под съд на доктор Кестен за нарушение неприкосновеността на жилището, хонорар – десет хиляди лири.“

И понеже си изкара с това дневната печалба, побърза да си отиде.

Глава девета

Командирът на плъховете бива принуден да се оттегли

Сигурно чакате с нетърпение да узнаете нещо за затворниците, т. е. за чичо Тиквичка, за маестро Круша, за кака Тиква, за майстор Гроздан и за другите селяни, които Домат беше арестувал и затворил в подземията на замъка.

Подземията бяха мрачни и пълни с плъхове, но за щастие Круша беше донесъл угарка от свещ. За да държи плъховете на разстояние, маестро започна да свири на цигулка. Плъховете не обичат музика и затова бягаха, като проклинаха омразния инструмент, който не им позволяваше да се приближат.

Но накрая музиката на маестро дотегна и на майстор Гроздан: маестро имаше малко тъжен характер и свиреше само печални мелодии, които разплакваха хората. Всички помолиха маестро да престане да свири.

При настъпилата тишина плъховете се строиха в три колони и потеглиха в атака. Плъхът, който ги командуваше, заповяда:

– Първа колона ще се спусне отляво и ще превземе свещта. Но тежко и горко ви, ако я повредите. Аз съм ви командир и пръв трябва да хапна от нея. Втора колона ще се насочи към цигулката. Тя е направена от половин сочна круша и навярно е много вкусна. Трета колона ще настъпи във фронт, за да отвлече вниманието на противника.

Командирите на отделните колони разясниха задачите на своите бойци. Плъха – командир се качи на един танк или по-право на една стара очукана керемида, поставена върху корема на един голям плъх, теглен за опашката от други десет плъха. Тръбачите засвириха сигнал за атака и сражението завърши в кратко време. Круша успя да запази цигулката, като я вдигна над полесражението, но свещта изчезна и нашите приятели останаха на тъмно.

Изчезна и нещо друго, но не му е още време да кажем какво.

Чичо Тиквичка не можеше да си намери място.

– За всичко съм виновен аз...

– Защо да сте виновен? – измърмори майстор Гроздан.

– Защото нямаше да стигнем дотук, ако не бях си втъпил в главата

да си построя къща.

– Я по-добре мълчете – се обади така Тиква. – Да не би вие да сте ни затворили тук.

– Аз съм стар, защо ми е къща – продължаваше Тиквичка. – Мога да живея под някоя пейка в парка. Моля ви се, извикайте пазачите. Кажете им, че ще подаря къщата на Домат и ще му кажа къде е скрита.

– Нищо няма да му казваш! – избухна майстор Гроздан.

Маестро Круша изтръгна няколко тъжни звука от цигулката си.

– Това ще вкара в бяла и чичо Боровинка.

– Шшт! – прошепна така Тиква. – Не споменавайте имена. Тук и стените имат уши.

Всички се огледаха изплашено, но наоколо беше толкова тъмно, че не можеха да видят дали наистина стените на затвора имат уши.

А стените наистина имаха уши. Или по-точно, имаха едно кръгло ухо, от което една дълга тръба водеше чак до стаята на Домат. По този таен телефон Домат можеше да подслушва разговорите в килията. За щастие в този момент Домат не слушаше, защото беше зает с болния Черешко.

Изведнъж тръбен звук наруши настъпилата тишина. Плъховете нападнаха отново, тъй като бяха решили да превземат на всяка цена цигулката на маестро Круша.

За да ги изплаши, музикантът се приготви да свири. Вдигна цигулката до брадата си, замахна вдъхновено с лъка и всички затаиха дъх. Но след известно време започнаха пак да дишат, защото цигулката не издаде никакъв звук.

– Какво, нещо не върви, а? – запита майстор Гроздан.

– Плъховете са ми изгризали лъка – извика Круша с глас, задавен от сълзи.

Плъховете бяха изгризали почти целия лък, бяха оставили само едно малко парче. Без лък професорът не можеше да свири, а плъховете напредваха, като издаваха диви бойни викове.

– Аз съм виновен за всичко – въздишаше чичо Тиквичка.

– Престанете да въздишате и помагайте – заповяда майстор Гроздан. – Вместо да въздишате, опитайте се да мяукате.

– Само до мяукане ми е сега – изхленчи Тиквичка. – Чудно ми е как един сериозен човек като вас може да се шегува при това положение.

Майстор Гроздан не му обърна внимание и измяука толкова добре, че плъховете се спряха.

– Мяу, мяу – мяукаше обущарят.

– Мяу, мяу – му пригласяше маестрото, като оплакваше безславния край на своя лък.

– Кълна се в дядо си, Плъхаран трети, цар на всички мазета и тава-ни, тук има котка! – извика Плъха-командир, като закова на място танка си.

– Предадени сме, господин генерал! – извика един от тримата капи-тани, задъхан от тичане. – Моите войници забелязаха една колона кот-ки, въоръжени от глава до пети.

Войниците не бяха забелязали нищо. Те бяха само изплашени. Ст-рахът кара човек да вижда несъществуващи неща.

– Мяу, мяу! – мяукаха отчаяно нашите затворници, Плъха-коман-дир поглади опашката си. Винаги, когато беше разтревожен, той се пог-лаждаше по опашката. От много поглаждане опашката се беше толкова скъсила, че войниците го наричаха помежду си „генерал Безопаско“.

– Кълна се в паметта на прадыдо ми, Плъхаран първи, император на всички хамбари: предателите ще бъдат наказани. Тръбачи, свирете отстъпление!

Капитаните не дочакаха да им повтарят заповедта. Тръбачите зас-вириха отстъпление и цялата войска се оттегли с най-голяма бързина, предвождана от генерал Безопаско, който шибаше безмилостно впрег-натите в танка плъхове.

Така нашите приятели успешно отблъснаха атаката.

Докато се радваха на победата, дочуха един гласец, който викаше:

– Чичо Тиквичка, чичо Тиквичка!

– Вие ли ме викате, маестро?

– Не – отвърна маестро Круша, – не съм ви викал.

– Но все пак стори ми се, че ме викате.

– Како Тикво, како Тикво! – обади се отново гласчето. Кака Тиква се обърна към майстор Гроздан:

– Майстор Гроздане, защо ме викате с такъв тънък глас?

– Какво ви прихваща! Аз не мога да говоря с тънък глас. Само се почесвам по главата, защото в нея има една мисъл, която сърби.

– Това съм аз – обади се гласчето, – това съм аз, Ягодка.

– А откъде се обаждаш?

– От стаята на дон Домат. Говоря ви по тайния телефон. Чувате ли ме?

– Да, чуваме те.

– И аз ви чувам много добре. След малко ще дойде" Домат. Трябва

да ви предам едно важно съобщение.

– Кой праща съобщението?

– Лукчо. Казава, че не трябва да се тревожите и че той ще се погрижи да ви освободи от затвора. Не издавайте къде е къщата, не се огъвайте. Лукчо ще се погрижи за всичко.

Майстор Гроздан отговори:

– Няма да издадем нищо и ще се надяваме. Кажи на Лукчо да побърза, защото сме обсадени от плъхове и не знаем докога ще издържим. И друго: опитай се да ни изпратиш кибрит и свещ, защото плъховете изядоха нашата.

– Почакайте, ще се върна веднага.

– То се знае, че ще те чакаме, не можем да мръднем отук.

След малко Ягодка се обади отново:

– Внимание, пукам свещта!

Дочу се шум, след малко нещо падна върху носа на чичо Тиквичка.

– Ето я, ето я! – извика радостен той. Свещта беше лоена и към нея бе прикрепена една кутия кибрит.

– Благодарим ти, Ягодке.

– Довиждане, бързам, защото Домат може да дойде всеки миг.

И наистина Домат бе влязъл в стаята си. Като видя Ягодка да се върти около тайния телефон, той се разгневи не на шега.

– Какво правиш тук?

– Почиствам тоя капан.

– Какъв капан?

– Този. Нали това е капан за мишки?

Домат въздъхна с облекчение. „Тя е толкова глупава – помисли си той, – че е взела моя таен телефон за капан за мишки“.

Това го развесели и той даже подари на Ягодка една обвивка от бонбон.

– Това е за теб – каза великодушно той. – Ближи тази обвивка. Тя е много сладка: преди две години в нея беше увит един много хубав бонбон.

Ягодка благодари на Домат с поклон и му каза:

– Седем години работа и това е вече третата обвивка от бонбон, която получавам от ваше превъзходителство.

– Виждаш ли – отговори Домат, – аз съм добър господар. Слушай ме, и ще бъдеш доволна.

– Който се задоволява с малко, е щастлив – каза Ягодка и след като се поклони, отиде да си гледа работата.

Домат потри ръце и си помисли:

„Сега ще почна да подслушвам по моя таен телефон. Сигурно затворниците ще говорят помежду си много интересни неща и може би ще узная къде е скрита проклетата къщичка“.

Но затворниците, които вече бяха предупредени от Ягодка, усетиха приближаването на Домат. Предполагайки, че ги подслушва, наговори-ха куп не дотам добри работи по негов адрес.

Домат искаше да извика: „Ще ви дам да разберете!“ – но понеже се пазеше да не се издаде, запуши слушалката на телефона, който всъщност беше една обикновена фуния за претакане на вино, и легна да спи.

Майстор Гроздан запали новата свещ. Всички погледнаха нагоре, видяха отвора на тайния телефон в един ъгъл на тавана и се изсмяха здравата, като си представиха как дон Домат се пука от яд.

Но тяхната радост трая малко. Един Плъх-разузнавач, като видя светлината в килията, надзърна да види какво става и веднага отиде да доложи на командира си.

– Господин генерал – каза радостно той, – котките са се оттеглили, а затворниците имат нова свещ.

Безопасно преглътна половин литър слюнка и облиза мустаците си, по които се бяха полепили останки от първата свещ.

– Тръбачи, свирете сбор! – заповяда той веднага. Когато войската се построи, Плъха-командир им държа една воинствена реч:

– Мои храбри войници, отечеството е в опасност! Затова се пригответе за бой. Искам да ми донесете новата свещ. Естествено, свещта ще изям аз с помощта на моите началници, но преди да започна да ям, ще ви позволя да я облизете на смени.

Плъховете закрепяха от въодушевление, нарамиха оръжията си и тръгнаха отново в атака.

Обаче този път майстор Гроздан се показа предвидлив и прикрепил свещта високо в една кухня на стената между две тухли. Плъховете скачаха напразно: не можеха да достигнат свещта. Най-хитрите се задоволиха да си отхапят от цигулката на Круша, но после се оттеглиха, защото Плъха-генерал, ядосан поради неуспешната атака, ги заплаши с разстрел.

И той изпълни заплахата си. Строи всичките си войници в една редица и на всеки десет души разстреля по един.

Същата вечер в парка на замъка имаше военен съвет. Лукчо, Ягодка и Репичка се срещнаха зад един храст, за да разискват върху положението. Разискваха така разгорещено, че не усетиха кучето Баф, което ги

откри и се нахвърли бясно върху тях. Баф даже не удостои с поглед двете момиченца, а седна направо на гърдите на Лукчо и започна да лае, докато Домат не дойде да арестува нашия приятел.

Можете да си представите радостта на управителя.

– За да ти докажа особеното си благоволение – възкликна той, – ще отделя специално за теб Тайната дупка. Затворът не е достоен за теб.

– Правете, каквото искате – отговори Лукчо, без да се смути. И какво можеше да отговори? Или вие смятате, че трябваше да заплаче за това, че са го хванали?

Глава десета

Пътуване с една къртица от една в друга тъмница

Лукчо се събуди посред нощ, защото му се стори, че някой чука на вратата. Но тази мисъл му се видя толкова глупава, че той започна да се смее на себе си.

– Но все пак чух нещо – си каза Лукчо.

Докато мислеше какво може да го е събудило, шумът се повтори. Шумът беше постоянен и глух, като че ли наблизко някой удряше с търнокоп.

– Някой копае тунел – заключи Лукчо, след като опря ухо в стената на килията, откъдето идваше шумът.

В този миг част от мазилката на стената се откърти, после падна една тухла и след това нещо или някой скочи на пода на килията.

– По дяволите, къде съм? – запита един носов глас.

– В Тайната дупка – отговори Лукчо. – В най-мрачната килия на замък. Затова ви моля да ме извините, загдето не мога да ви видя и поздравя както трябва.

– А вие кой сте? Моля да бъда извинена, но аз, знаете ли, съм навикнала на тъмнина, а това място е твърде светло за мен. На светло не виждам.

– Ясно. Вие сте навярно Къртицата.

– Точно така – отговори Къртицата. – Отдавна имах намерение да копая в тази посока, но все не ми оставаше време. Знаете ли, трябва да наглеждам и поддържам в изправност десетки километри тунели. Все отнякъде се просмуква вода, от нея хванах и хрема, а и проклетите червеи си нямат работа и не уважават труда на хората. Затова отлагах от седмица на седмица. Но тази сутрин си казах: „Госпожо Къртице, ако сте умна и искате наистина да опознаете света, започнете да копаете в нова посока. Така тръгнах и...“

Лукчо прекъсна непрестанното й бърбене, за да се представи:

– Казвам се Лукчо и съм затворен тука от дон Домат.

– О, няма защо да се представяте – каза Къртицата, – познах ви по миризмата. Но искрено ви съжалявам. Сигурно е истинско мъчение човек да стои денем и нощем на такова светло място.

– А пък аз мисля, че е доста тъмно.

– Не се шегувайте с нещастieto си. Искрено ви съжалявам. Ех,

светът е много лош. Според мен, щом искат да затворят някого, поне да го сложат на тъмно, за да си починат очите му.

Лукчо разбра, че няма смисъл да спори за светлината и тъмнината с Къртицата. Тя беше свикнала със своите тъмни тунели и сигурно нейното мнение по въпроса се различаваше много от неговото.

– Признавам, че светлината ме дразни – въздъхна той.

– Видяхте ли? Нали ви казах? – Къртицата беше просто трогната.

– Ако вие не бяхте толкова голям ... – продължи тя.

– Аз ли? Аз съм много малък, уверявам ви. Бих могъл да се провря и през къртича дупка.

– Може би, може би, момко. Но ако искате да ми направите удоволствие, не наричайте дупки моите тунели; Впрочем аз бих могла да ви придружа донякъде.

– Бих могъл да се вмъкна в тунела, по който дойдохте – предложи Лукчо. – Но ще ви моля да ме водите, защото ме е страх да не се загубя. Чувал съм, че вашите тунели са твърде преплетени.

– Не, слушайте – отговори Къртицата, – много ми е скучно да вървя по един и същ път. Знаете ли какво предлагам? Ще изкопаем нов тунел.

– В коя посока? – запита веднага Лукчо.

– В която и да е – отговори Къртицата, – стига да стигнем до някое тъмно място, а не в някоя ужасна светла пещера като тази.

Лукчо помисли веднага за затвора, в който се намираха Тиквичка, Гроздан и другите. Те щяха да останат много изненадани да го видят да пристига изпод земята.

– Мисля, че ще бъде добре да копаем надясно – предложи той на Къртицата.

– Надясно или наляво, все ми е едно. Нека бъде надясно. Щом вие предпочитате.

И без да му мисли много, Къртицата тикна муцуната си в стената и започна да рови така ожесточено, че почти затрупа Лукчо с пръст. Той започна да кашля и кашля в продължение на четвърт час. След като престана да кашля и да киха, чу гласа на Къртицата, която го викаше:

– Е, хайде, ще дойдете ли с мен?

Лукчо се провря във входа на тунела, който беше достатъчно широк, за да може той да пълзи в него. Междувременно Къртицата, която продължаваше да рови, беше изминала със светкавична бързина вече няколко метра.

– Идвам, идвам, госпожо Къртице – извика той, като плюеше пръстта, която Къртицата хвърляше в устата му, но преди да продължи,

се спря и запусти входа на тунела:

– Когато открият бягството ми, няма да узнаят накъде съм се измъкнал.

– Как сте? – запита Къртицата, продължавайки да копае.

– Отлично, благодаря – отговори Лукчо, – тук е съвсем тъмно.

– Нали ви казах, че веднага ще се почувствувате по-добре. Може би искате да поспрем за малко? Аз лично бих предпочела да не спирам, защото бързам, но може би вие не сте свикнали да тичате из тунелите.

– Да вървим – каза Лукчо, като си мислеше, че ако продължават да се движат със същата бързина, щяха да стигнат скоро до затвора.

– Добре. – Къртицата се понесе с пълна скорост и копаейки, вдига шум като компресор. Лукчо едва смогваше да я догонва.

Петнадесет минути след бягството на Лукчо и на Къртицата вратата на Тайната дупка се отвори. Домат влезе с тържествуващ вид.

С какво нетърпение бе чакал той тоя миг! Когато отиваше към затвора, му се стори, че е по-лек най-малко с двадесетина кила.

– Лукчо е в ръцете ми – говореше си той, като се пъчеше гордо. – Ще го накарам да си признае всичко от начало до край и после ще го обеса. След това ще освободя майстор Гроздан и другите глупаци. Няма за какво да се страхувам от тях. Ето вратата на Тайната дупка. Ха, ха, колко се радвам, само като си помисля за оня сополанко, който навярно се разкъсва сега от плач. Бас държа, че ще се хвърли в краката ми и ще проси милост. Обзалагам се, че ще лъсне обувката ми с езика си. Аз ще му позволя това, за да го накарам да се надява на спасение. А после, после ще му съобщя моето решение: смърт чрез обесване!

Но когато отвори вратата и запали джобното си фенерче, от затворника нямаше и помен. Килията беше празна, съвсем празна.

Домат не вярваше на очите си. Пазачите, които стояха около него, го видяха да става отначало оранжев, после зелен, син и най-сетне морав.

– Къде ли се е заврлял? Лукчо, къде си се скрил? – въпросът беше излишен и глупав: та къде би могъл да се скрие Лукчо.

Домат погледна под нара, погледна в стомната, огледа тавана, пода и стените педя по педя – нищо! Затворникът беше изчезнал, беше се просто изпарил.

– Кой му помогна да избяга? – изкрещя със страшен глас Домат, като се обърна към пазачите.

Началникът на пазачите каза:

– Господин Домат, ключовете от килията бяха у вас. Домат се

почеса по главата. Това беше вярно.

За да открие тайната, той седна сред килията, като мислеше:

„Най-напред ще седна. Когато човек седи, мисли по-добре, отколкото когато стои прав.“

Но и сядането не му помогна.

В този момент отнейде се появи течение и вратата се хлопна зад гърба му.

– Отворете, негодници! – извика Домат към пазачите, които бяха останали отвън.

– Не можем, ваше превъзходителство, ключалката щракна.

Домат се опита да отвори с ключа. Но ключалката беше направена така, че можеше да се отвори само отвън.

На Домат му идеше да се пръсне от яд.

Той пожълтя, почервения, посиня, позеления и заплаши пазачите, че ще ги разстреля на място, ако, докато преброи до сто, не отворят вратата.

Накрая, като не можаха да отворят вратата по друг начин; разбиха ключалката с динамит. От експлозията Домат се търкулна презглава и бе затрупан с пръст. Пазачите копаха дълго и накрая го извадиха, както се вадят картофи. Изнесоха го навън и прегледаха внимателно да не би да си е счупил нещо.

Счупил си беше носа. Сложиха му лепенка и той се затича към дома си. Срам го беше да се покаже пред хората с лепенката на носа.

Лукчо и Къртицата бяха вече доста далеч, но чува шума от експлозията.

– Какво ли е пък това? – запита момчето.

– О, не се безпокойте – го успокои Къртицата. – Сигурно има маневри, Владетелят принц Лимон се смята за голям военачалник и не може да живее без война или поне без маневри.

Докато копаеше усърдно, Къртицата не пропускаше случай да похвали мрака и да каже колко много мрази светлината.

– Спомням си – разказваше Къртицата, – че веднъж трябваше да погледна една свещ. Уверявам ви, че избягах презглава, не можах просто да издържа.

– Да, разбира се – кимаше одобрително Лукчо, – някои свещи светят много силно.

– Какво говорите – продължи Къртицата, – тази свещ не беше запалена. Тежко и горко ми, ако пък гореше!

Лукчо се запита как ли една изгасена свещ може да дразни

зрението, но в тоя момент Къртицата се спря.

– Чувам гласове – каза тя.

Лукчо наостри уши: чуваше някакъв далечен шум, но не можеше да различи никакви гласове.

– Чувате ли? – продължи Къртицата. – Където приказват, има хора, а където има хора, има и светлина. По-добре ще е да хванем някоя друга посока.

Лукчо наостри отново уши. Този път можа да познае гласа на майстор Гроздан. Не можеше да разбере какво говори, но беше невъзможно да е сбъркал, защото познаваше много добре гласа на обущаря. Искаше му се да викне, да се обади, че е той, но после си помисли:

„Засега е по-добре Къртицата да не знае, че това са мои познати. Трябва да помисля как да я убедя да продължи да копае в посока на затвора. Иначе всичките ми планове ще отидат по дяволите.“

– Госпожо Къртице – каза той, – чух да говорят за една много тъмна пещера, която, според моите пресмятания, трябва да е някъде наблизо.

– По-тъмна ли е от този тунел? – запита недоверчиво Къртицата.

– Много, много по-тъмна! – излъга Лукчо. – Мисля, че гласовете, които чувам, са на хора, които са дошли в пещерата, за да лекуват очите си.

– Хм ... – измънка Къртицата. – Цялата тая работа не ми харесва. Но щом вие държите да посетите тази пещера, приемам. Разбира се, на ваша отговорност.

– Ще ви бъда безкрайно благодарен – замоли се Лукчо. – Нали живеем, за да се учим?

– Съгласна съм – заключи Къртицата, – но ако повредите очите си, толкова по-зле за вас.

След няколко минути те стигнаха съвсем близо до гласовете.

Лукчо чу дори Тиквичка, който се вайкаше:

– За всичко съм виновен аз, за всичко съм виновен аз... Поне да можеше да дойде Лукчо.

– Дали не греша, или наистина чувам вашето име? – каза Къртицата.

– Ах, моето име ли? – запита с престолено учудване Лукчо. – Не чух нищо.

В този миг се чу гласът на майстор Гроздан.

– Лукчо обеща, че ще дойде да ни освободи, и ще дойде. Аз не се съмнявам в това.

Къртицата се обади:

– Чухте ли? Говорят за вас. Не ми разправяйте, че не сте чули. Я по-добре ми кажете с какви намерения ме докарахте чак дотука?

– Госпожо Къртице – призна Лукчо, – може би трябваше да ви кажа веднага истината. Но сега ще ви кажа всичко. Гласовете, които чуваме, идват от затвора на замъка на графините Череша. В затвора се намират мои приятели. Аз съм обещал да ги освободя.

– И помислихте, че с моя помощ...

– Точно така, госпожо Къртице, вие бяхте толкова добра да изкопаете тунела. Бихте ли искали да изкопаете един друг тунел, за да могат да избягат моите приятели?

Къртицата помисли малко и каза:

– Добре, приятелю. За мен всички посоки са добри. Ще изкопая един тунел за вашите приятели.

Лукчо би я целунал, но муцуната ѝ беше така зацапана с пръст, че не можеше да се разбере къде ѝ е устата.

– Благодаря ви от сърце, госпожо Къртице. Ще ви бъда признателен до края на живота си.

– А сега – извика развълнувана Къртицата – да не губим време в приказки, а да отидем при вашите приятели!

Тя започна да копае отново и за няколко секунди проби стената, която ги отделяше от килията. Но за нещастие тъкмо когато Къртицата надзърташе в килията, майстор Гроздан драсна клечка кибрит, за да види колко е часът.

Пламъчето от кибритената клечка направи толкова силно впечатление на клетата Къртица, че тя се отдръпна, като да я бяха ударили по носа, обърна се кръгом и се понесе презглава по тунела, като изостави Лукчо.

– Довиждане, господин Лукчо – викаше тя, бягайки, – вие сте добро момче и аз бих искала да ви помогна. Но трябваше да ме предупредите, че ще попаднем в такъв ад с ужасно силна светлина. Не трябваше да ме лъжете така.

Тя бягаше толкова бързо, че зад нея стените на тунела се срутواха и кухнята му се запълваше с пръст. След малко Лукчо не я чуваше вече. Той я поздрави тъжно в сърцето си: – Довиждане, стара Къртице! Светът е малък, може би някой ден ще се срещнем отново и ще мога да ти поискам прошка за лъжата.

След като се прости със своята спътница, Лукчо изчисти набързо лицето си с носната си кърпа и скочи в килията, весел и доволен.

– Добър ден, приятели мои – извика той с глас, който проехтя като тръба.

Можете да си представите колко се зарадваха! Всички се хвърлиха върху него и без малко щяха да го задушат от прегръдки. Само за миг го изчистиха от пръстта, с която беше посипан, щипеха го от радост, целуваха го, тупаха го по раменете.

– По-полека – молеше се Лукчо. – Ще ме направите на парчета.

Мина доста време, докато се успокоят. А когато Лукчо им разправи приключението си, тяхната радост се превърна в отчаяние.

– Значи и ти си сега затворник като нас – каза майстор Гроздан.

– Точно така – потвърди Лукчо.

– И пазачите ще те открият при нас.

– Едва ли – каза Лукчо, – мога винаги да се скрия в цигулката на маестро Круша.

– А кой ще ни помогне да излезем оттук? – измърмори така Тиква.

– За всичко съм виновен аз ... – въздъхна Тиквичка. Лукчо искаше да ги ободри, но не успя въпреки усилията, които положи. Пък и да си признаем, и той беше малко отчаян.

Глава единадесета

В която узнаваме, че Домат спи с чорапи

Домат, разбира се, не каза и дума за бягството на Лукчо. Излъга, че го е прехвърлил в общата килия, и легна в кревата с лепенка на носа. Ягодка го следеше усърдно, но не успя да разбере къде крие ключа от затвора.

Затова реши да се посъветва с Черешко, който както знаете, беше все още болен и плачеше денем и нощем.

Щом узна за случилото се, Черешко престана да плаче:

– Значи Лукчо е в затвора? Не трябва да остане ни минутка повече! Дай ми веднага очилата.

– Какво ще правиш?

– Ще отида да го освободя – заяви решително младият граф. – Него и всички останали.

– Но ключовете са у Домат, как ще ги вземеш?

– Ще ги открадна. А ти пригответи една хубава торта и сложи в нея приспивателен прах. Ще я отнесеш на Домат, който много обича торти, и щом заспи, изтичай да ми съобщиш. Аз пък ще направя една обиколка, за да разбера какво става в двореца.

Ягодка не можеше да се начуди на енергичността на младия граф.

– Как се промени изведнъж! Майчице, как се промени.

Всички, които Черешко срещна при своята разузнавателна обиколка, забелязаха същото. Графините, дон Мерудия и дук Мандарина го гледаха като гръмнати.

– Ами че той е оздравял! – забеляза Череша първа с радост в гласа.

– Аз пък мисля, че изобщо не е бил болен – изрече дукът. – Преструвал се е.

Череша втора побърза да се съгласи със своя капризен братовчед, защото се боеше да не би той да се покачи на някой гардероб и да почне да заплашва със самоубийство.

Черешко узна от един пазач, че Лукчо е избягал от Тайната дупка, и се зарадва много, но въпреки това реши да освободи другите затворници.

– Приятелките на Лукчо са и мои приятели! – си каза той.

Като разпита хитро пазачите, той узна, че Домат държи ключовете от затвора в единия си чорап.

– Работата е сложна – размисли Черешко. – Домат спи с чорапи. Трябва да го изчакам да заспи дълбоко, за да мога да му събуя чорапа, без да го събудя.

И той заповяда на Ягодка да постави в тортата двойна доза приспивателен прах.

Вечерта камериерката занесе на Домат една прекрасна шоколадова торта. Домат я излапа наведнъж.

– Ще останеш доволна от твоя господар – каза той. – Щом оздравея, ще ти подаря обвивката от един шоколад, който изядох миналата година. Ще видиш какъв чудесен мирис има!

От благодарност Ягодка се поклони чак до земята. Когато се изправи, Домат спеше вече здравата и хъркаше като цял оркестър, съставен само от контрабаси.

Ягодка извика Черешко и двамата, държейки се за ръка, се запътиха по коридорите на замъка към покоите на управителя.

Минаха покрай стаята на дук Мандарина, който се упражняваше в скачане. За да може да скача от шкафовете, и гардеробите, когато трябваше да си издействува нещо, му беше необходима сериозна тренировка.

Мандарина се тренираше нощем. Като погледнаха един след друг през ключалката, Ягодка и Черешко го видяха да скача като котка от гардероба на полилея, от кревата на огледалото. Мандарина се катереше по пердетата с невероятна скорост. Беше станал съвършен акробат.

В стаята на Домат не беше съвсем тъмно, Ягодка беше оставила капациите отворени, така че меката лунна светлина проникваше през прозореца.

Управителят хъркаше знаменито. В момента сънуваше, че Ягодка му носи друга шоколадова торта, голяма колкото колело на велосипед. Но ето че в съня му се зададе барон Портокал и като го заплаши, поиска половината от тортата. За да защити правата си, Домат извади сабята си. Баронът побягна, като биеше с камшика бедния Фасул, който, облян в пот, тикаше количката. Но щом баронът избяга, ето че пристигна дук Мандарина, който се качи на една висока топола и извика: „Или ще ми дадеш половината от тортата, или ще се хвърля надолу с главата“.

Изобщо Домат спеше неспокойно: всеки искаше да му отнеме от проклетата торта, а накрая и самата торта започна да му създава грижи. От шоколадена тя се превърна в картонена. Домат, без да подозира нещо, ухапа тортата и устата му се напълни с картон – безвкусен и твърд като дърво.

Докато Домат се мятеше в съня си, Ягодка отметна покривката от краката му, а Черешко събу внимателно чорапите му и измъкна връзката с ключовете.

– Готово! – прошепна той на Ягодка. Момичето погледна Домат.

– Кой знае каква муцуна ще направи, като разбере.

– Да вървим, преди да се е събудил.

– Няма опасност, в тортата сложих толкова много прах, че би могла да приспи цяла войска.

Те излязоха на пръсти от стаята, затвориха вратата и се спуснаха внимателно по стълбите. Изведнъж Черешко се спря.

– А пазачите?

Ето ти на, не бяха се сетили за тях.

Ягодка започна да смуче пръста си. Мислите ѝ се намираха в пръстите. Щом засмучеше пръста си, нужната мисъл ѝ идваше веднага.

– Измислих! – рече тя. – Аз ще отида зад къщата и ще започна да викам за помощ, колкото ми глас държи. Ти ще извикаш пазачите и ще ги отправиш към мен. Щом останеш сам, ще отвориш затвора и всичко ще бъде в ред.

Така и направиха. Хитрината успя напълно. Ягодка извика с такъв сърцераздирателен глас, че дори и дърветата биха се изтръгнали из корените си, за да ѝ се притекат на помощ. Пазачите излетяха като сачми от ловна пушка, окуражени от Черешко, който викаше:

– Тичайте, бързайте! Там има разбойници!

Като остана сам, Черешко отвори килията и остана много изненадан, като видя и Лукчо между затворниците.

– Лукчо, какво търсиш тук? Нали беше избягал?

– Ще ти разправам после. Сега няма време за губене.

– Насам! – направи знак Черешко, като им показа една пътека, която водеше право в гората. – Пазачите отидоха в обратна посока.

Понеже така Тиква беше тежка и не можеше да тича, започнаха да я търкалят.

Лукчо остана последен и се сбогува сърдечно с младия граф, който се беше просъзлил.

– Майсторски ги изигра – му каза той, – аз изобщо не повярвах, че си болен.

– Бягай, бягай, за да не те заловят отново.

– Ще се видим скоро, а що се отнася до Домат, обещавам ти да го наредя както му се полага.

С два скока Лукчо настигна другарите си и им помогна при

търкалянето на така Тиква. Черешко отиде да остави ключа на мястото му, т. е. в десния чорап на Домат.

В това време пазачите намериха Ягодка, обляна в сълзи. Камериерката беше накъсала престилката си и беше издраскала лицето си, за да ги накара да повярват, че е била нападната от разбойници.

– Накъде избягаха? – запитаха запъхтените пазачи.

– Нататък – отговори Ягодка, като посочи пътя, който водеше към селото.

Пазачите хукнаха към селото, обиколиха го два-три пъти и арестуваха една котка въпреки енергичните ѝ протести.

– Това е свободна страна – мяукаше гневно Котката, – нямате право да ме арестувате. А освен това пристигнахте тъкмо в момента, когато плъхът, който аз дебна от два часа, се готвеше да напусне скривалището си.

– В затвора ще намерите плъхове, колкото искате – отговори началникът на пазачите.

След половин час се върнаха в замъка и можете да си представите колко се изненадаха, като намериха затвора празен.

Затвориха набързо Котката в килията, смъкнаха си пушките и сабите, натрупаха ги накуп и търтиха да бягат, защото се страхуваха от гнева на Домат.

На следната утрин Домат се събуди и се погледна в огледалото.

– Носът ми е оздравял – реши той, – мога да махна лепенката. Ще отида да разпитвам затворниците.

Взе със себе си господин Грах като адвокат и дон Мерудия, който трябваше да води протокол на разпита. Тримата се запътиха към затвора, като вървяха един зад друг с важни изражения на лицата. Домат извади ключа от десния си чорап, отвори вратата и отскочи назад, като бутна на земята дон Мерудия, който беше зад гърба му. От килията се чу едно жаловито „мяу“, „мяу“, което би могло да заплаче и камъните.

– Какво правите тук? – запита Домат Котката, като се съвзе от изненадата.

– Боли ме коремът! – се оплака Котката. – Моля ви се, пренесете ме в болница или поне извикайте лекар.

Котката беше ловила цяла нощ плъхове и така се беше натъпкала, че от устата ѝ се подаваха най-малко двеста плъхови опашки.

Домат освободи Котката, като ѝ разреши да лови в затвора плъхове, когато си иска, и ѝ каза:

– Ако бъдете така добра да запазите опашките на изтребените от

вас плъхове, за да можете да удостоверите своята полезна дейност, управлението на замъка ще ви отпусне една скромна пенсия.

Веднага след това Домат изпрати на губернатора една телеграма, която гласеше: „Положението замъка Череша сериозно точка Налага се вашето присъствие с един батальон лимончета точка“

Глава дванадесета

В която Праз се надсмива над мъчителите си

На другия ден в селото пристигна владетелят принц Лимон, придружен от четиридесет придворни лимона и един батальон лимончета. Както вече знаете, всички от двора на принц Лимон носеха на шапките си звънчета, които дрънкаха непрекъснато.

Праз, който решише мустаците си пред огледалото, се надвеси през прозореца, за да види какво става. Лимончетата го арестуваха, преди да си бе довършил тоалета, и го откараха с единия мустак шръкнал нагоре, а с другия увиснал надолу.

– Почакайте поне да среща и левия си мустак – молеше Праз стражите, докато го водеха към затвора.

– Мълчи. Иначе ще отрежем левия ти мустак, а след него и десния. Така ще ти спестим труда да ги решиш.

Праз млъкна, защото се страхуваше да не загуби единственото си богатство. Арестуваха и господин Грах. Адвокатът крещеше и се мяташе:

– Имате грешка! Аз съм адвокат и съм на служба при дон Домат! Станало е някакво недоразумение! Пуснете ме веднага!

Но сякаш говореше на стената. Никой не му обръщаше внимание.

Лимончетата се разположиха на лагер в парка. За известно време те се развличаха, като четяха табелите на дон Мерудия. После, за да не скучаят, започнаха да късат цветята, да ловят червените рибки, да чупят с камъни стъклата на парниците. Изобщо започнаха да правят големи пакости.

Графините си скубеха косите и тичаха от един началник при друг:

– Молим ви, господа, накарайте вашите хора да бъдат по-сдържани! Ще ни съсият целия парк! Началниците се разгневиха.

– Нашите герои – отговориха те се нуждаят от развлечения след трудните си бойни дела. Вие би трябвало да бъдете малко по-признателни.

Графините си позволиха да възразят, че според тях арестуването на Праз и господин Грах не било чак толкова трудно. Тогава началникът отговори:

– Добре. Тогава ще им заповядам да арестуват и вас. Така поне ще си заслужите парите.

На графините не остана друго, освен да се оплачат на принц Лимон. Той се беше настанил с четиридесетте лимона в най-хубавите стаи на замъка, без да пита нито Домат, нито дон Мерудия, нито барона, нито дука, нито дори самите графини.

Баронът беше много загрижен.

– Ще видите – шепнеше той, – че ще изядат всичките ни запаси, а ние ще пукнем от глад. Ще останат тук, докато изядат всичко, а после ще си отидат и ще ни оставят да си чукаме главите. Това е истинско нещастие, ужасна катастрофа.

Владетелят извика при себе си Праз и започна да го разпитва. Дон Мерудия се изсекна в голямата си кърпа на квадрати и се приготви да води протокола на разпита, а Домат седна от дясната страна на владетеля, за да му подсказва.

Трябва да ви кажа, че принц Лимон, макар и да имаше на главата си златен звънец, не беше кой знае колко умен, а освен това той беше известен с разсеяността си. Така например, щом доведоха затворника, той възкликна:

– Я, какви хубави мустаци! Заклевам се, че в цялата страна не съм видял такива хубави, толкова дълги и така добре сресани мустаци.

Докато стоеше в затвора, Праз нямаше друга работа и през цялото време се беше занимавал само с мустациите си.

– Благодаря, ваше височество – отговори развълнувано той.

– Слушайте – продължи владетелят, – ще ви удостоя със званието кавалер на ордена на сребърния мустак. Хей, лимони!

Придворните дотичаха веднага.

– Донесете ми веднага короната на кавалера на сребърния мустак. – Придворните донесоха короната. Тя представляваше един навит сребърен мустак и се слагаше на главата.

Праз се смути много. Той очакваше да го разпитват, а вместо това го награждаваха с много висок орден.

Той се поклони. Принцът му постави короната на главата, прегърна го и го целуна по двата мустака и неочаквано стана да си върви, понеже, както ви казах, беше доста разсеян.

Тогава Домат се наведе и прошепна на ухото му:

– Ваше височество, позволявам си да забележа, че вие удостоихте с такова високо звание един долнопробен престъпник.

– От минутата, в която го удостоих със званието кавалер – отговори натъртено принц Лимон, – той не е вече престъпник. Но нека все пак го разпитаме.

Но като се обърна към Праз, той го запитва дали знае къде са се скрили избягалите затворници. Праз отговори, че не знае нищо. След това принцът го запитва дали знае къде е скрита къщата на чичо Тиквичка. Праз му отговори отново, че не знае нищо.

Домат кипна:

– Ваше височество, този човек лъже. Предлагам да го подложим на мъчения, докато си признае всичко.

– Добре, добре! – съгласи се веднага принц Лимон, като потриваше ръце. Той беше забравил, че само преди една минута бе наградил Праз и се радваше много при мисълта за мъченията, защото беше по душа лош и зъл.

– С какво да започна? – запитва палачът, който пристигна с всичките си инструменти, т. е. вили, брадви, копия и кибрит за запалване на клада.

– Отскубнете мустаците му – заповяда владетелят. Палачът започна да тегли мустаците на господин Праз.

Но от дългото простиране на пране мустаците на Праз бяха станали така издръжливи, че палачът се изпоти три пъти и пак не можа да ги изскубне. Праз не усещаше никаква болка и се смееше от сърце. Палачът капна от умора и накрая дори припадна. Праз бе откаран в карцера и там го забравиха. Понеже никой не се сети за него, той беше принуден да се храни със сурови плъхове, а мустаците му пораснаха толкова много, че се намотаха и заприличаха на две макари електрически жици.

Доиде ред на господин Грах. Адвокатът се просна на земята и започна да целува краката на владетеля, като го молеше:

– Ваше височество, простете ми, аз съм невинен!

– Лошо, господин адвокате, много лошо. Ако бяхте виновен, щях да ви освободя веднага. Но щом сте невинен, още по-зле. Можете ли ни каза къде са избягалите затворници.

– Не, ваше височество – отговори господин Грах, треперейки от страх. Той наистина не знаеше нищо.

– Виждате ли? – възкликна принц Лимон. – Как да ви освободя, като не знаете нищо?

Господин Грах погледна умолително към Домат, но управителят се престори, че си чопли носа, и се загледа в тавана.

Господин Грах се почувствува загубен и същевременно се ядоса, че неговият господар и покровител го изоставя така подло.

– Можете ли да ми кажете – продължи принц Лимон – къде са скрили къщата на чичо Тиквичка?

Господин Грах знаеше къде е скрита къщичката, защото на времето беше подслушвал разговора между Лукчо и неговите съселани.

„Ако им открия скривалището – мислеше си той, ще ме освободят. Но какво ще спечеля? Сега ми стана ясно колко струват господата. Докато използваха адвокатския ми опит, за да мамят ближния си, ме ка-неха на вечеря и ми се подмазваха. Не, няма да им помогна. Нека се справят сами. Да става, каквото ще, от мене не ще узнаят нищо.“

И отговори с твърд глас:

– Не знам.

– Лъжете! – изрева Домат. – Знаете много добре, но не искате да кажете.

Тогава господин Грах не се сдържа. Изправи се на пръсти, за да изглежда по-висок, изгледа страшно Домат и извика:

– Вярно е, знам всичко. Зная много добре къде е скрита къщичката. Но никога няма да ви кажа, никога!

Принц Лимон го погледна изненадан.

– Помислете си – каза му той, – ако не проговорите, ще бъда принуден да ви обеса.

Грах усети, че от страх му треперят краката, и опипа шията си: струваше му се, че усеща въжето около врата си. Но вече беше решил.

– Добре, обесете ме – отговори гордо той, – обесете ме веднага!

След тези думи той стана бял като платно, нещо необичайно за едно грахово зърно, и припадна.

Дон Мерудия записа в протокола:

„Обвиняемият припадна от срам“.

След това се изсекна в къпата и затвори протоколната книга: разпитът беше привършен.

Глава тринадесета

Грах спасява, без да иска, живота на дон Домат

Господин Грах се събуди по тъмно и си помисли, че е вече обесен.

„Аз съм мъртъв – каза си той – и това сигурно е адът. Чудя се само защо има толкова малко огън. Какво говоря, изобщо няма огън! Странен ад – тъмен и без огън.“

В този момент той чу как ключът се завъртя в ключалката. Сви се в тъгъла, като забрави, че не можеше да избяга, и се взря със страх към вратата, очаквайки, че оттам ще се появят стражите и палачът.

Стражите се появиха, но сред тях вместо палача влезе... дон Домат, овързан като салам.

Господин Грах скочи и поиска да се хвърли върху него, но после се спря:

„Какво правя? Ами че и той сега е затворник като мен.“ И въпреки че нямаше добри чувства към иконома, той го запита любезно:

– И вие ли сте арестуван?

– Арестуван ли? Осъден съм на смърт. Ще ме обесят призори след вас. За сведение мога да ви съобщя, че това е килията на обесените.

Адвокатът беше много изненадан.

– Принц Лимон – продължи Домат – е много ядосан, понеже не може да хване края на цялата история. И знаете ли какво направи! Обвини ме пред графинята, че съм ръководител на съзаклятието срещу замъка, и ме осъди на смърт чрез обесване.

Господин Грах не знаеше дали да го съжалява, или да се радва.

– Щом е така, дон Домат, не падайте духом: ще умрем заедно.

– Това слабо ме утешава – забеляза управителят, – но както и да е, позволете ми да ви помоля за извинение, задето на вашия процес не се опитах да ви защитя. Нали разбирате, можех и аз да си загазя.

– О, всичко това е минало, да не говорим за него – отговори любезно господин Грах. – Ние сме сега другари по нещастие и трябва да си помагаме взаимно.

– И аз мисля така – каза Домат, явно ободрен. – Радвам се, че не ми се сърдите.

Той извади от джоба си парче торта и го раздели братски с господин Грах, който просто не повярва на очите си. – Това е всичко, което ми оставиха – каза Домат, клатейки тъжно глава.

– Няма какво да се прави, всичко се случва на тоя свят. До вчера бяхте истинския господар на замъка, а днес сте затворник.

Домат продължи да яде тортата, без да отговори.

– Знаете ли – каза той, – почти се радвам, че Лукчо ме изигра. В края на краищата той е хитро момче и вършеше всичко, подтикнат от благородното си сърце, за да помогне на бедните.

– Може би – съгласи се господин Грах.

– Кой знае – продължи Домат, – кой знае къде се крият избягалите затворници. Бих искал да направя нещо за тях.

– Какво можете да направите в състоянието, в което се намирате?

– Имате право. Пък и не ги зная къде са.

– И аз не ги зная – каза господин Грах, който се поразмекна от любезното отношение на Домат и стана по-приказлив, – но пък зная, къде е скрита къщичката на чичо Тиквичка.

При тези думи сърцето на Домат спря за миг да тупти.

„Домате – си каза веднага той, – внимавай добре какво ще каже тоя глупак. От това зависи дали ще успееш да се отървеш“.

– Наистина ли знаете? – продължи той, като се обърна към адвоката.

– Знам, разбира се, но никога няма да го кажа. Не искам да причинявам зло на клетите хора.

– Това ви прави чест, господин адвокате. Да бях на ваше място, и аз не бих ги издал. Не бих желал по моя вина да ги постигне нещастие.

– Щом е така – каза господин Грах, – аз съм щастлив да стисна вашата ръка.

Домат му подаде ръката си. Господин Грах се раздрънка съвсем.

– Знаете ли – каза весело той, – те са скрили къщата на две крачки от замъка, а ние, глупаците, не можахме да се сетим.

– Къде са я скрили? – запита Домат с престорена наивност.

– На вас мога да го открия – изсмя се господин Грах, – утре ще умрете с мен и ще отнесете тайната в гроба.

– Разбира се, вие знаете много добре, че ще умрем призори, а вятърът ще разнесе праха ни.

Господин Грах се приближи още повече до своя другар по съдба и шепнешком му довери, че къщата на чичо Тиквичка беше скрита в гората и оставена на чичо Боровинка.

Домат го дочака да свърши, след това му стисна сърдечно ръката и извика:

– Мой скъпи приятелю, благодаря ви, че ми доверихте тая важна

новина. Вие ми спасихте живота.

– Живота ли ви спасих? Вие се шегувате!

– Не се шегувам – отговори Домат. Той стана и заудря вратата с юмруци, докато пазачите дойдоха да отворят.

– Заведете ме веднага при принц Лимон – заповяда той с обикновения си нахален тон. – Трябва да му кажа много важни неща.

И наистина Домат разказа всичко на принца, който не можеше да стои на едно място от радост.

Те решиха, че на следната утрин след екзекутирането на господин Грах ще трябва да отидат в гората и да вземат къщата.

Глава четиринадесета Господин Грах увисва на въжето

Сред селския площад бе издигната една хубава бесилка. Точно под нея имаше капак, който щеше да се отвори, когато палачът натиснеше копчето, а когато капакът се отвореше, господин Грах щеше да падне в дупката и щеше да виси в нея, докато умре.

Когато извикаха господин Грах, за да го отведаат към бесилката, той направи всичко възможно, за да спечели време. Отначало каза, че не се е обръснал, след това поиска да измие главата си, после се сети, че ноктите на краката му бяха твърде дълги и поиска да ги изреже.

Палачът протестираше, понеже всичко това беше губене на време, но тъй като желанието на осъдения на смърт е свещено, трябваше да потърсят ножички. Господин Грах ряза ноктите си цели два часа, но накрая се примири и тръгна.

Докато изкачваше стъпалата към бесилката, достраша го много. Трябваше да умре. Беше толкова малък и дебеличък, толкова зелен, с измита глава и изрязани нокти, а все пак трябваше да умре.

Забиха барабани. Палачът постави примката около врата на адвоката, преброи до тринадесет, защото беше суеверен, и натисна копчето. Капакът се отвори и господин Грах пропадна в тъмната дупка, като си мислеше:

„Този път наистина ще се мре!“

Но чу един носов глас, който казваше:

– Режете вие, господин Лукчо. При такава светлина не виждам добре.

Някой отрязва въжето, което стягаше врата на господин Грах, и гласът се обади отново:

– Дайте му една глътка от този отличен картофен сироп; ние, къртиците, не ходим никъде без нашата походна аптечка.

Какво се беше случило?

Глава петнадесета

Обяснение на предшествуващата глава

Беше се случило следното: Ягодка бе предупредила Репичка за опасността, която заплашваше господин Грах. Репичка бе изтичала да предупреди Лукчо, който беше отседнал с избягалите затворници в една пещера, недалеч от къщичката на чичо Тиквичка.

Лукчо беше взел назаем от майстор Гроздан едно шило, за да чеше главата си, понеже положението беше сериозно и налагаше сериозно чесане.

След като се почеса, Лукчо върна шилото на майстор Гроздан и каза:

– Благодаря, измислих.

И изтича навън. Никой не го попита какво беше измислил.

Чичо Тиквичка се задоволи да въздъхне:

– Щом каза, че е измислил, значи наистина е измислил.

Лукчо се разхожда дълго време из нивите, преди да намери това, което търсеше. Най-после се намери в една ливада, осяяна с купчинки пръст. От време на време изникваше като гъба някоя нова купчина. Къртицата работеше.

Лукчо почака, докато една от купчинките пръст изникна под краката му, клекна и започна да вика:

– Госпожо Къртице! Госпожо Къртице! Аз съм, Лукчо!

– А, вие ли сте? – отговори сухо Къртицата. – Още съм полусляпа от последния път. Да не искате да ми предложите да пътуваме пак под земята, за да търсим светли пещери?

– Не говорете така, госпожо Къртице. Благодарение на вас успях да се свържа с моите приятели. Можаме да избягаме и сега живеем временно наблизо, в една пещера.

– Благодаря ви за сведенията, но те съвсем не ме интересуват. Довиждане.

– Госпожо Къртице! Госпожо Къртице! – извика отново Лукчо. – Изслушайте ме!

– Добре, казвайте, но хич не си представяйте, че имам намерение да ви помогна.

– Не е за мен. Касае се за адвоката Грах. Утре ще го обесят.

– Пада му се – отговори Къртицата, – бих помогнала с удоволствие

да му сложат въжето. Адвокатите не са ми симпатични, а и Граха не обичам.

Лукчо трябваше да увещава дълго Къртицата, но беше сигурен, че ще успее: под грубата външност на Къртицата се криеше златно сърце и тя нямаше да откаже помощта си за едно справедливо дело.

Така и стана: накрая Къртицата се развълнува и извика:

– Стига сте приказвали, господин Лукчо. Вие говорите прекалено много. Я по-добре ми кажете накъде трябва да ровя.

– Посока север-североизток – отговори веднага Лукчо, като подскочи от радост.

Къртицата изрови със светкавична бързина един тунел чак до бесилката. Тя и Лукчо се притаиха под нея. Когато капакът се отвори и господин Грах падна заедно с въжето, на което беше закачен, и увисна на него като зидарски отвес, Лукчо преряза въжето и даде на адвоката да пие от картофения сироп, който Къртицата беше донесла със себе си. После му удари няколко плесници, за да го накара да дойде на себе си, защото Грах беше зашеметен и мислеше, че е вече мъртъв и че се разхожда из рая.

– Ах, господин Лукчо – извика той, – и вие ли сте мъртъв? Какво щастие да се намерим двамата в рая.

– Господин адвокате, събудете се – намеси се Къртицата, – това не е нито раят, нито адът. А аз не съм нито свети Петър, нито дяволът, аз съм една стара Къртица и бързам да си отида. Затова побързайте да се измъкнете и гледайте да не попадате често на пътя ми. Винаги, когато срещна Лукчо, получавам слънчев удар.

Всъщност дупката беше тъмна, но за Къртицата тя бе толкова светла, че вече я беше заболяла главата.

Най-подир господин Грах разбра, че се беше отървал благодарение на Лукчо и на Къртицата и започна да им благодари. Прегръщаше ги един след друг, после поиска да прегърне и двамата наведнъж, но ръцете му бяха къси и това не му се удаде.

Щом се поуспокои, всички се впуснаха на път по новия тунел, който Къртицата изкопа чак до пещерата, където се намираха майстор Гроздан, чичо Тиквичка, Круша и останалите.

Всички се зарадваха, като видяха Грах; те бяха забравили, че в миналото той беше техен противник.

Къртицата със сълзи на очи се сбогува с приятелите си, като каза:

– Ако сте хора със здрав разум, трябва да дойдете с мене под земята: там няма бесилки, няма домати, лимони и лимончета. Там е

спокойно и което е още по-важно, там е тъмно. За всеки случай, ако ви потрябвам, пуснете едно съобщение в тази дупка. Аз ще минавам от време на време, за да науча нещо за вас. А сега довиждане.

Всички я поздравиха сърдечно. Докато се сбогуваха, Грах се плесна силно по челото, толкова силно, че се търкулна на земята.

– Колко съм глупав! Колко съм разсеян! Моята разсеяност ще ме провали!

– Забравихте ли нещо? – попита любезно така Тиква, като го повдигна от земята и му изчетка дрехите.

Грах разправи за приключението си с Домат и завърши с думите:

– Сега сигурно лимончетата са отишли в гората да вземат къщата.

Лукчо хукна като куршум и стигна до дъба на чичо Боровинка.

Но къщата беше изчезнала.

Чичо Боровинка се беше скрил между два корена на дъба и плачеше отчаяно:

– Ах, моята хубава къща! Ах, моята хубава къщичка!

– Лимончетата ли я отнесоха?

– Да, и взеха всичко със себе си. И половината ножица, и ножчето за бърснене, и табелката, и звънеца.

Лукчо не се почеса по главата. Този път трябваше да се чеше с две шила, за да измисли нещо, а нямаше под ръка нито едно. Той постави ласкаво ръка върху рамото на чичо Боровинка и го придружи до пещерата.

Когато пристигнаха, никой не ги попита за нищо. Всички разбраха, че Домат беше поискал да си отмъсти и че този път беше успял.

Глава шестнадесета

Приключенията на мистер Морков и кучето Дръж

Мистер Морков...

Но почакайте, кой е той? За тази личност досега не сме чули нищо: откъде изскочи? Какво иска? Дребен ли е, или висок, дебел или тънък? Сега ще ви обясня.

Като се увери, че затворниците са избягали, принц Лимон заповяда да се претърси полето наоколо. Лимончетата, въоръжени с гребла, претърсиха старателно нивите и ливадите, горите и пътищата, за да намерят нашите герои. Работиха денем и нощем и събраха куп хартии и съчки, но от Лукчо и от приятелите му нямаше и помен.

– За нищо не ви бива – крещеше владетелят, – само развалихте греблата! Почти всички гребла са със счупени зъби. Заслужавате да изпочупя вашите зъби.

От страх лимончетата затракаха със зъби и четвърт час се чуваше само: тик-тик-тик, като че валеше град.

Един придворен лимон, който от време на време ходеше на кино, забеляза:

– Мисля, че е време да повикаме един детектив.

– Какво е това детектив?

– Детективът се занимава с разследвания. Например ако сте изгубили копче, той ще го намери като две и две четири. Също ако сте изгубили цял батальон войници или ако ви избягат затворници, той само ще си сложи очилата и ще ги намери за миг.

– Щом е така, пратете да повикат някой детектив.

– Аз познавам един, който е тъкмо за нас – предложи придворният. – Казва се мистер Морков.

Ето сега знаете кой е мистер Морков. Щом пристигне, ще ви кажа как е облечен и какви са мустаците му.

Не, това не мога да ви кажа, защото мистер Морков нямаше мустаци. Затова пък имаше куче, ловджийско куче, на име Дръж; То му помагаше да носи уредите си. Защото мистер Морков не отиваше никъде, без да носи със себе си една дужина бинокли и далекогледи, стотина компаса, десетки фотографически апарата, един микроскоп, една мрежа за ловене на пеперуди и едно пакетче сол.

– За какво ви служи солта? – попита го владетелят.

– С разрешение на ваше височество слагам солта на опашките на избягалите затворници и след това ги хващам в мрежата за пеперуди.

Владетелят въздъхна:

– Страхувам се, че този път солта няма да ви послужи. Избягалите затворници нямат опашки.

– Случаят е много тежък – забеляза строго мистер Морков. – Как ще ги заловя, щом нямат опашки? Къде ще сложа солта? С разрешение на ваше височество не биваше да позволите на затворниците да избягат. Или преди да ги оставите да избягат, трябваше да им закачите опашки, та после лесно да се ловят.

– Виждал съм на кино – се намеси придворният лимон, за който ви казах по-рано – понякога да залавят бегълците, като им слагат сол не на опашките, а на главата.

– Това е отживяла система! – отвърна с презрение мистер Морков.

– Това е една много, много отживяла система! – повтори Дръж.

Кучето на разузнавача имаше тази особеност: често повтаряше думите на господаря си, като прибавяше и своето мнение обикновено с думите „много, много“.

– Дойде ми една друга идея – каза мистер Морков.

– Дойдоха ми много, много други идеи – повтори Дръж, като клатеше важно ушите си.

– Можем да употребим пипер вместо сол.

– Точно така! – съгласи се възторжено владетелят. – Вие ще им хвърлите пипер в очите и те веднага ще се предадат.

– И аз така мисля – забеляза Домат, – но, за да им хвърлите пипер в очите, трябва първо да ги открием.

– Това е по-трудно – съгласи се мистер Морков, – но ще се опитам с помощта на моите уреди.

Мистер Морков беше детектив на място, той не правеше нищо без инструментите си. Например за да отиде да спи, той употреби три компаса: един, за да се насочи към стълбата, друг, за да намери вратата на своята стая, и трети, за да открие леглото си.

Черешко мина оттам, за да хвърли един поглед, и видя как мистер Морков и кучето Дръж, проснати на пода, наблюдаваха компаса и разискваха оживено.

– Господа, какво правите на пода? Да не би да търсите по килима дупки, през които биха могли да избягат затворниците?

– Търся леглото си, млади господин графе. Всеки може да намери леглото си с просто око. Но един разузнавач трябва да действа с

помощта на науката. Професионалният ми дълг изисква от мен да използвам в подобни случаи редица уреди. Компасът, както знаете, е снабден с магнитна игла, която винаги сочи на север. Като вървя в тази посока, аз ще намеря леглото си, без да сбъркам.

Случи се обаче така, че като тръгна в тази посока, детективът блъсна главата си в огледалото на гардероба и понеже имаше твърда глава, го разтроши на хиляди парчета, едно от които отрязва, падайки, опашката на кучето Дръж.

– Изглежда, че нашите изчисления са погрешни – каза Морков.

– Изглежда, че нашите изчисления са много, много погрешни – потвърди Дръж.

– Да подирим в друга посока!

– Да подирим в много, много други посоки! – се съгласи Дръж. –

Само да не водят към огледала.

Този път вместо компас мистер Морков употреби един от своите мощни морски бинокли. Той прилепи окото си към него и започна да се върти наляво и надясно.

– Какво виждате, шефе? – попита Дръж.

– Виждам един прозорец: затворен е, има червени завески и по четиринадесет стъкла на всяко крило.

– Откритието е много важно – извика Дръж, – четиринадесет и четиринадесет прави двадесет и осем. Ако тръгнем в тази посока, може да си докараме двадесет и осем рани по главата. Кой знае какво ще остане от опашката ми!

Морков насочи бинокъла в друга посока.

– Какво виждате, шефе? – попита тревожно Дръж.

– Виждам някаква постройка от ковано желязо. Много интересна постройка. Има три крака, съединени с железен обръч. На върха се вижда бял покрив, който – по всичко личи – е емаилиран.

Дръж беше удивен от мнението на господаря си.

– Шефе – забеляза той, – ако не се лъжа, никой до този момент не е открил емаилирани покриви.

– Ние ще бъдем първите – продължи Морков. – Един детектив трябва да умее да открие хиляди тайнствени неща в една обикновена спалня.

Упътиха се по посока на постройката от ковано желязо с емаилиран покрив, но преди това се проснаха на пода, като долепиха ухо до него, за да се уверят, че в околността не се движат коне. След като изминаха около десет крачки, те дойдоха под желязната постройка, и то толкова

под нея, че покривът ѝ се катурна.

Какво беше учудването на прочутия детектив и на още по-прочуто-то му куче Дръж, когато от покрива на постройката върху техните глави и рамене се изля студен душ. Те застанаха неподвижно, като се страхуваха от по-нататъшни неприятности и оставиха търпеливо водата да се стича по косите, по лицата, по врата и по гърба им.

– Мисля – промърмори недоволно Морков, – че това е леген.

– Мисля – добави Дръж, – че това е леген с много, много вода, предназначена за миене.

Морков се надигна, следван от верния си помощник. Той откри лесно леглото, което беше само на метър и половина от тях, и се отправи към него, изпълнен с достойнство, като продължаваше да прави дълбокомислени забележки като тази:

– Нашата професия е свързана с много опасности. Измокрехме си главите с водата от легена, но затова пък открихме леглото.

– Измокрехме много, много главите си – забеляза, от своя страна, кучето. На него не му провървя. То трябваше да спи върху килима, като използва за възглавница обувките на господаря си. Затова пък Морков хърка цяла нощ и се събуди чак когато слънцето изгря.

– Дръж, на работа! – извика ласкаво той.

– Господарю, аз съм готов – отговори Дръж и седна върху парченцето опашка, което му беше останало след злополуката с огледалото.

Не можаха да измият лицата си, защото бяха излели водата. Дръж се задоволи да облизе мустаците си, след това облиза и лицето на господаря си. После двамата слязоха заедно в градината и започнаха своите издирвания за откриване на бегълците.

Най-напред детективът измъкна от джоба си една торбичка за игра на томбола.

Той помоли кучето да извади един номер. Дръж бръкна с лапата си в торбичката и извади числото седем.

– Трябва да направим седем крачки вдясно – реши Морков, след като помисли няколко минути.

Направиха седем крачки вдясно и попаднаха в един гъстак коприва. Дръж опари остатъка от опашката си, който за няколко минути стана червен като чушка.

– Изглежда, че сме допуснали грешка – каза детективът.

– Изглежда, че сме допуснали много, много грешки – се съгласи печално кучето.

– Да опитаме с друго число.

– Да опитаме с много, много други числа.

Този път излезе числото двадесет и осем и мистер Морков реши, че трябва да се направят двадесет и осем крачки вляво.

Направиха двадесет и осем крачки и цопнаха в басейна с червените рибки.

– Помощ! Потъвам! – викаше прочутият детектив.

– Ето ме, господарю! – излая с готовност Дръж, хвана го със зъби за яката и го измъкна на брега.

Седнаха на ръба на басейна да сушат дрехите си.

– Направих едно ценно откритие – каза Морков.

– Много, много ценно – съгласи се Дръж, – но и твърде мокро.

– Мисля, че затворниците са избягали през басейна с червените рибки.

– Може би са изкопали тунел точно под басейна. Повикаха Домат и му казаха да нареди да копаят под басейна: имали сериозни съмнения, че затворниците са избягали оттам. Но Домат отказа категорично да разваля басейна. Той каза, че, според него, затворниците са избрали друг, по-лесен път и помоли мистер Морков да подири следите им в друга посока.

Морков въздъхна и поклати глава.

– Ето ти човешката благодарност – каза той, – аз се потя и даже се къпя непрекъснато, а вместо да ми помагат, местните власти всячески ме затрудняват.

За щастие оттам като че ли случайно мина Черешко и детективът го попита дали не знае друг изход от парка освен тунела, изкопан под басейна с червените рибки.

– Разбира се – отговори Черешко, – може да се излезе през главната врата.

Мистер Морков бързо размисли и реши, че идеята може би е добра.

Той поблагодари топло на младия граф и се отправи към главната врата, следван от Дръж, като непрекъснато отгърсваше водата от гърба си.

Черешко ги последва, като се преструваше на любопитно момченце, и щом видя, че се упътиха към гората, изсвири с два пръста в уста.

Морков се обърна внезапно.

– Какво има?

– Нищо, господин Морков. Съобщавам на едно врабченце, че съм сложил за него трохи на прозореца си.

– Каква благородна душа имате, млади господин графе! – мистер

Морков се поклони и продължи разходката си.

На изсвирването на Черешко, навярно се досещате, отговори едно друго изсвирване, не така звучно, разбира се, а глухо и предпазливо. В крайнината на гората надясно от детектива се раздвижи един храст. Черешко се усмихна: неговите приятели бяха на поста си. Той ги бе предупредил за пристигането на мистер Морков и бе изработил заедно с тях един малък боен план.

Детективът също видя, че храстът се раздвижи; хвърли се на земята, следван от Дръж, и замря.

– Ние сме обкръжени – прошепна детективът, като плюеше праха, който му беше влязъл в носа и устата.

– Ние сме много, много обкръжени – прошепна в отговор кучето.

– Нашата задача – продължи Морков – става от минута на минута все по-тежка. Но ние трябва да намерим затворниците на всяка цена.

– Ние трябва да намерим много, много затворници. Морков се съсредоточи, за да помисли малко.

После огледа хрусталака с един туристически бинокъл.

– Няма вече никой – забеляза той. – Пиратите са се оттеглили.

– Пиратите ли? – попита Дръж. – С пирати ли имаме работа?

– Разбира се! – извика строго Морков. – Кой друг освен пиратите се крие зад хрусталаците и ги раздвижва предпазливо и тайнствено? Попаднали сме на една страшна банда пирати. Не ни остава нищо друго, освен да вървим по следите им: те ще ни отведат до скривалището на бегълците.

Дръж не можеше да се начуди на остроумието на своя господар.

Междувременно пиратите се оттеглиха, като се движеха доста открито между храстите. Или по-право пиратите не се виждаха, а се виждаха храстите, които се движеха. Морков знаеше, че зад тях се криеха пиратите, които се оттегляха, за да се изскубнат от него и от неизбежния плен.

Пиратите не се виждаха и по друга причина, но за това ще говорим после.

След стотина метра пътят навлизаше в гората. Морков и Дръж навлязоха, без да се колебаят, направиха няколко крачки, после спряха под сянката на един дъб, за да си починат и уяснят положението.

Детективът извади от торбата с уреди микроскопа и започна да разследва внимателно праха по пътеката.

– Няма ли никаква следа, господарю? – попита тревожно Дръж.

– Никаква следа.

Точно в този момент някой изсвири продължително и един задавен глас извика:

– Ооох! Ооох!

Морков и Дръж се проснаха отново на земята. Викът се повтори два или три пъти. Нямаше съмнение: пиратите си даваха сигнали.

– Ние сме в опасност – реши Морков, без да трепне, и улови мрежата за пеперуди.

– Ние сме много, много в опасност – повтори като ехо кучето.

– Пиратите преустановиха оттеглянето си и ни обхождат, за да ни ударят в тил. Бъди готов с пипера. Щом се покажат, хвърли пипера в очите им и аз ще ги хвана с мрежата за пеперуди.

– Планът е много смел – каза Дръж възхитен, – но аз съм чувал, че пиратите са въоръжени с тежки огнестрелни оръдия. Какво ще стане, ако след като ги хванем, те избягат и започнат да стрелят?

– Проклятие! – сепна се Морков. – За това не бях помислил.

– Аз мисля – продължи кучето, като се надуваше, заедно бе успяло да затрудни прочутия детектив, – че може да употребим системата на „Ловец и заек“.

– По-точно? – запита Морков.

– Тази система се употребява в чужбина за лов на зайци. Около мястото, където се предполага, че ще мине заекът, между две дървета се опъва въже. Близко до въжето се оставя един тъп нож. Когато подгоненият от ловците заек стигне до въжето, извиква: „Проклятие!“, но веднага вижда ножа и си казва: „Нищо, ще си послужи с този нож!“ Но както ви казах, ловците са избрали нож, който не реже. Заекът се поти, мъчи се, проклина, но нищо не му помага. Той не успява да пререже въжето, ловците се хвърлят върху него и го залавят.

– Системата е много остроумна – се съгласи Морков, – но за нещастие не нося тъп нож. Имам съвсем остри бръсначи, първо качество, испанска изработка. А нямам и въже.

– Тогава нищо няма да стане – обади се Дръж.

В този миг на няколко крачки от двамата детективи някой извика със задавен глас:

– Мистер Морков! Мистер Морков!

– Женски глас! – каза разузнавачът изумен.

– Мистер Морков! Мистер Морков! – продължи умолително гласът.

Дръж се осмели да изкаже своето мнение.

– Според мене – каза той, – една жена се намира в опасност. Може

би тя се намира в ръцете на пиратите, които искат да я отвлекат като заложница. Смятам, че трябва да направим всичко възможно, за да я освободим.

– Не може – каза Морков, раздразнен от дързостта на своя помощник. – Трябва да заловим бегълците, а не да се занимаваме с освобождаване на пленници. На нас е поставена определена цел, ние не можем да правим тъкмо обратното на това, за което ни плащат.

Междувременно гласът продължаваше да моли с плачевен тон:

– Мистер Морков! Помогнете ми, моля ви се! Помощ! „Една жена иска помощта ми – разсъждаваше детективът. – Бих ли могъл да ѝ откажа, нима нямам сърце?“

Твърде разтревожен, той се пипна под сакото и въздъхна облекчено, след като установи, че сърцето му още бие.

Гласът се отдалечаваше на север. В тази посока храстите се вълнуваха силно. Чуваше се шум от стъпки и от глуха и ожесточена борба.

Морков скочи, следван от Дръж, и се затича на север, без да откъсва погледа от компаса.

Някой се изсмя зад гърба му.

Морков спря възмутен, обърна се към неизвестното лице, което се смееше зад гърба му, и извика с най-голямото душевно благородство, на което беше способен:

– Смей се! Смей се, подли пирате! Най-добре се смее, който се смее последен!

Пиратът отново се засмя и после се задави от кашлица.

Задави се, понеже Репичка го бе ударила здраво по гърба, за да го накара да престане да се смее. Бобчо – пиратът беше той – сложи носната си кърпичка пред устата, за да продължи да се смее.

– Тъкмо успяхме да го наредим – прошепна строго Репичка, – а ти искаш всичко да развалиш.

– Но той вярва, че ние сме пирати – каза Бобчо, за да се оправдае.

– Ела! – каза Репичка. – Дано не го изпуснем. Морков и Дръж се затичаха отново на север, следвайки шума на стъпките и на сподавената борба, която продължаваше да се чува от тази посока, т. е. продължиха да преследват две дечица – Чушко и Картофка, които се преструваха, че се борят.

Картофка се спираше от време на време и викаше с тънък гласец, за да бъде сигурна, че Морков няма да загуби следите им.

– Помощ! Помощ! Господин детектив, аз съм пленена от пиратите, елате да ме освободите!

Както сигурно сте се досетили, децата бяха успели да привлекат детектива доста далече от пещерата, в която се криеха Лукчо и другите наши приятели. Но техният план не се ограничаваше само в това.

В това се увериха скоро и Морков, и Дръж. Даже Дръж се увери пръв. По едно време, когато му се струваше, че почти достигна със зъбите си пиратите и се готвеше да им даде добър урок, случи му се нещо странно.

– О, небеса! Аз летя! – едва успя да извика той.

И наистина той летеше, закачен на един капан, който го метна със страшна сила към върха на един дъб и го притисна о стъблото му, овързан като салам.

Морков беше останал няколко крачки назад и когато зави по пътеката, не видя своя верен помощник.

– Дръж! – извика той. Никакъв отговор.

„Сигурно е хукнал да гони някой заек. От десет години служи при мене, но още не съм го отучил от лошия навик да се заплесва.“

Като не чу нищо, той повика отново:

– Дръж! Дръж!

– Тук съм, шефе! – му отвърна един плачевен и неузнаваем глас.

Гласът идваше нейде отвисоко. Детективът погледна нагоре, видя Дръж, закачен на най-високия клон на дъба.

– Какво правиш там! – запита той строго. – Смяташ ли, че моментът е подходящ да се катериш по дърветата! Сега време за игра ли е? Я слез веднага! Да не мислиш, че пиратите ще ни чакат! Ако загубим следите им, кой ще освободи хубавата пленница?

– Чакайте да ви обясня, шефе! – молеше Дръж, като напразно се опитваше да се освободи от капана.

– Няма какво да обясняваш – продължи възмутен мистер Морков, – разбирам много добре, че не искаш да преследваш пиратите, а предпочиташ да се катериш по дърветата и да ловиш катерици. Няма какво да ме лъжеш. Аз съм сериозен детектив, най-известният в Европа и Америка, и не мога да държа на служба някакъв си палячо, който не може да отmine дърво, без да се изкуши да се покачи на него. Хубаво занимание за помощника на един детектив като мен.

– Шефе, шефе, оставете ме да говоря.

– Говори, колкото си искаш, аз няма да стоя да те слушам. Аз си имам съвсем друга работа. Трябва да изпълня дълга си и нищо не може да ме отклони от пътя ми. Сбогом, Дръж! Пожелавам ти да си намериш по-весела професия и по-малко строг господар. Пожелавам на себе си да

намеря по-сериозен помощник. Вчера в парка на замъка видях едно ловджийско куче, което е тъкмо за мен: честно, скромно и пълно с достойнство. Сигурно и през ума му няма да мине да се занимава с лов на гъсеници по дъбовете. Сбогом, прочее, о невярно куче!..

Като чу да го обиждат така, бедният Дръж заплака.

– Господарю, господарю, внимавайте, за да не ви сполети същото!

– Не ме размивай! Никога през живота си не съм се качвал на дърво и сигурно няма да последвам твоя пример да се отвличам от професията си и да прегръщам дърветата.

Но тъкмо когато произнасяше тези благородни думи, мистер Морков почувствува, че нещо го стегна около кръста, някаква пружина изщрака и той усети, че лети между клоните на дърветата. Докато летеше, той разбра, че това е същият дъб, на който се беше качил Дръж. Той се намери на две педи от опашката на своето куче, стегнат здраво за стъблото с едно дебело въже.

– Нали ви казах – се обади кучето с плачевния си глас. Морков полагаше ужасни усилия, за да запази достойнството си в това неудобно положение.

– Ти нищо не ми каза, ти беше длъжен да ме предупредиш, че ще падна в клопка, вместо да ми губиш времето с празни приказки.

Дръж прехапа устни, за да не отговори. Разбираше отлично душевното състояние на господаря си и не искаше да му причини излишни вълнения.

– Тъй, значи попаднахме в клопка – констатира Морков, – да помислим сега как да се освободим.

– Няма да е толкова лесно – каза едно гласче отдолу.

„Но това е гласът на прекрасната пленница!“ – помисли си Морков. Той погледна надолу, очаквайки да види банда страшни пирати с ножове между зъбите, мъкнещи една обляна в сълзи принцеса; но вместо това видя група деца, които се търкаляха по земята от смях.

Репичка, Картофка, Бобчо и Чушко се прегръщаха, смееха се, играеха хоро около дъба и пееха:

– Хоп-троп, чичо ле, Морков си изпати зле, на дървото той и Дръж качиха се изведнъж!

– Господа – започна строго детективът. – Господа, бъдете така добри да ми обясните що за шега е това.

– Ние не сме господа – отговори Бобчо, – ние сме пирати.

– А ние сме пленени принцеси.

– Свалете ме веднага оттук, в противен случай ще бъда принуден да

взема строги мерки.

– Ще вземем много, много строги мерки – добави кучето, като размахваше ядосано остатъка от опашката си.

– Не вярвам да успеете да вземете много, много мерки, докато сте в това положение – каза Репичка.

– Ще се постараете да ви държим горе колкото е възможно повече.

Мистер Морков млькна, понеже не знаеше какво да отговори. Положението беше тежко, но достатъчно ясно.

– Положението е ясно – прошепна той в ухото на Дръж.

– Много, много ясно – се съгласи печално Дръж.

– Ние сме пленени от банда хлапета – продължи детективът, – какъв срам. Освен това навярно децата са подкупени от бегълците, за да ни отвлекат от следите им.

– Сигурно децата са много, много подкупени – добави кучето. – Но се чудя на умението, с което ни приготвиха този капан.

Дръж щеше да се учуди още повече, ако знаеше, че капанът беше приготвен лично от Черешко. Младият граф беше чел много книги за приключения, пътешествия и лов на големи хищници. Като никога досега той реши да се справи сам с положението, без да чака помощ от Лукчо, и наистина успя.

Скрит зад един храст, той наблюдаваше сцената, доволен от своето дело.

„Двама противници – мислеше си той – са обезвредени за известно време“. – И се отдалечи, като потриваше доволно ръце.

Репичка и другите се отправиха към пещерата, за да съобщят на Лукчо за случката. Но като пристигнаха в пещерата, не намериха никого. Пещерата беше пуста. Пепелта в огнището беше студена: най-малко от два дни в него не беше пален огън.

Глава седемнадесета

Лукчо се сприятелява с един симпатичен мечок

Да се върнем сега два дни назад, иначе няма да узнаем какво се беше случило в пещерата.

Тиквичка и Боровинка все още не можеха да се примирят със загубата на къщичката. Те бяха така привързани към сто и осемнадесетте тухли, че ги обичаха като сто и осемнадесет деца. Нещастieto ги сблужи, дори Тиквичка обеща на чичо Боровинка:

– Ако намерим отново нашата къщичка, ще дойдете да живеете при мене.

Боровинка прие със сълзи на очи. Тиквичка, както сигурно сте забелязали, не казваше „моята“ къщичка, а „нашата“ къщичка. Така казваше и Боровинка. Но Боровинка скърбеше и за половината ножица, за ръждасалото ножче за бръснене, наследено от праядото, и за другите си богатства.

Даже веднъж се скараха, като спореха кой обича повече къщичката. Чичо Тиквичка твърдеше, че Боровинка не може да я обича колкото него.

– Аз се потих цял живот, докато я построя.

– Но живяхте в нея толкова малко: а пък аз живях в нея почти цяла седмица. – Споровете им обаче не траяха много, защото когато се стъмнеше, вместо да се карат, трябваше да мислят как да се пазят от вълците.

В гората имаше вълци, мечки и други диви животни и нашите приятели бяха принудени вечер да палят огън, за да ги държат на разстояние.

Имаше опасност от замъка да забележат огъня, но все пак трябваше да се пазят от вълците, нали така?

Вълците идваха на няколко метра от пещерата и хвърляха кръвожадни погледи към така Тиква, която беше кръгла и дебела и щеше да бъде добра закуска за тях.

– Излишно е да ме гледате така – викаше възмутено така Тиква, – все едно, няма да хапнете дори и ръката ми.

Накрая вълците така изгладняваха, че започнаха да се молят.

– Како Тикво – казваха те, като се държаха на разстояние от огъня, за да не се опърлят, – дайте ни поне един пръст. Какво е един пръст за вас, вие имате десет на ръцете и десет на краката, всичко двадесет.

– Колкото за вълци, смятате добре. Но това няма да ви помогне.

Вълците мърмореха малко, после се отдалечаваха и за да се утешат, разкъсваха всички зайци, които срещаха.

По-късно пристигаше и Мечока и хвърляше лакоми погледи към кака Тиква.

– Колко ми харесвате, госпожо Тиква – казваше Мечока.

– И вие ми харесвате, господин Мечок, но бих ви предпочела във вид на наденици.

– Какво говорите, госпожо Тикво! Аз бих ви ял препечена и посипана с пудра захар.

И Мечока започваше да души: струваше му се, че долавя миризмата на печена тиква.

Лукчо му подхвърли един суров картоф.

– Опитайте се да залъжете глада си с това.

– Винаги съм мразел лука – кипна Мечока. – Само разплаква хората. Просто не мога да разбера защо някои ядат лук.

– Слушайте – предложи Лукчо, – вместо да идвате да ни плашите всяка вечер, а знаете много добре, че от това няма никаква полза, защото имаме много кибрит и поне два месеца ще палим огън и ще ви държим далече от кълките ни, вместо да бъдем врагове, защо да не станем приятели?

– Къде се е чуло и видяло – измърмори Мечока – мечка с лук да другарува?

– Защо пък не – отговори Лукчо, – на тая земя всички могат да бъдат приятели. Има място и за мечките, и за лука.

– Вярно е, има място за всички. Но тогава защо хората ни хващат и ни слагат в клетки? Знаете ли, че баща ми и майка ми са затворени в зоологическата градина на владетеля?

– И моят баща е затворен в замъка.

Като чу, че и бащата на Лукчо е в затвора, Мечока се разчувствува.

– Отдавна ли е там?

– От много месеци. Осъден е на доживотен строг тъмничен затвор, но няма да излезе и след смъртта си, защото в затвора на владетеля има и гробища.

– Също и моите родители са осъдени на затвор и няма да излязат от клетката и след смъртта си, защото ще бъдат погребани с почести в парка на принц Лимон.

Мечока въздъхна.

– Ако искаш – предложи той, – може да станем приятели. В края на краищата няма за какво да се мразим. Моят праядо, известният петнист

Мечок, ми разправяше, че е чувал от родителите си, че едно време в гората всички са живеели в мир. Хората и мечките били приятели и никой не причинявал зло на другите.

– Тези времена могат да се върнат – каза Лукчо. – Един ден всички ще бъдем приятели. Хората и мечките ще бъдат учтиви едни към други и когато се срещат, ще си свалят шапка.

Мечока изглеждаше озадачен.

– Тогава ще трябва да си купя шапка, защото нямам – каза той.

Лукчо се засмя.

– Казах го само така. Ще можете да поздравявате по вашия начин, като се покланяте или подрусвате грациозно.

Мечока се поклони и започна да се подрусва грациозно, както му беше казал Лукчо.

Майстор Гроздан взе шилото, за да се почеше.

– Никога не съм виждал толкова учтива мечка – повтаряше удивено той.

Господин Грах, като адвокат, се държеше по-въздържано.

– Не бих му се доверявал толкова – разправяше той, – Мечока може да се преструва.

Но Лукчо не му обърна внимание: направи един проход по средата на огъня и помогна на Мечока да влезе в пещерата, без да си опърли козината. После го представи като свой приятел на другарите си. Маестро Круша, който тъкмо беше привършил да настройва инструмента си, импровизира един концерт в негова чест.

Мечока се съгласи с удоволствие да поиграе пред домакините и всички прекараха приятно вечерта.

Когато Мечока се сбогува и тръгна, Лукчо стана и го придружи. Лукчо беше такъв: не обичаше да говори много за своите неприятности, но често се замисляше и натъжаваше, без да се издава пред хората.

Тази вечер той се бе замислил за клетия си баща, Който беше в затвора, и му се доиска да сподели мъката си с Мечока.

– Какво ли правят – запита Лукчо – сега нашите родители?

– Аз никога не съм ходил в града – отговори Мечока, – но едно врабче, с което сме близки, прелита често нататък и ми носи новини за родителите ми. Казва, че те никога не спели и че денем и нощем мечтаели за свобода. Аз не знам какво е това свобода. Бих предпочел да мечтаят за мене, най-после и аз съм им син.

– Да си свободен, значи да нямаш господари – отговори Лукчо.

– Владетелят не бил лош господар. Врабчето ми каза, че баща ми и

майка ми идоли до насита и се развличали, като гледат хората, които минават пред клетката им. Владетелят бил много внимателен, сложил ги е в клетка, откъдето те могат да виждат много хора. Въпреки това те искали да се върнат в гората. Но същото врабче ми каза, че това било невъзможно, защото клетката била от желязо и пръчките ѝ били много здрави. Лукчо въздъхна.

– На мене ли си седнал да ги разправяш? Когато бях при баща си в затвора, разгледах внимателно стените. Невъзможно е човек да се измъкне оттам. Въпреки това аз обещах на баща си да го освободя и ще се опитам да направя това, когато се подготвя.

– Ти си смело момче – каза Мечока. – И аз бих искал да освободя родителите си, но не зная пътя за града и се страхувам да не се загубя.

– Слушай – рече ненадейно Лукчо, – можем да направим нещо. Ако ми позволиш да те яхна, преди полунощ ще бъдем в града.

– Какво си намислил? – запита развълнувано Мечока.

– Ще отидем при твоите родители. За мен ще бъде все едно, че съм видял баща си.

Мечката не чака да му повторят поканата. Наведе се, за да може Лукчо да се качи на гърба му, и хукна с пълна бързина.

Лукчо му казваше накъде да върви.

– Наляво! Надясно! – или пък: – Да заобиколим тая къща! Сега внимавай! Влизаме в града. Зоологическата градина е в тази посока. Тихо! Да не вдигаме шум!

Глава осемнадесета

Запознанство с един тюлен, който обичаше много да приказва

В зоологическата градина цареше пълна тишина. Пазачът спеше при Слона с глава върху хобота му. Той хъркаше дълбоко и не се пробуди, когато Лукчо и Мечока почукаха предпазливо на вратата.

Слона отмести внимателно главата на пазача, постави я на една купчина слама, без да се помръдне, проточи хобота си и отвори вратата, като избърбори:

– Влез!

Нашите герои влязоха предпазливо.

– Добър вечер, господин Слон! – каза Лукчо. – Извинявайте, че ви безпокоим в този късен час.

– О, нищо, нищо – отговори Слона, – още не съм заспал. Мъчех се да разбере какво ли сънува моят пазач.

Винаги се опитвам да отгатвам сънищата му. По тях може да се познае дали един човек е лош, или добър.

Слона беше стар индийски философ и затова мислите му бяха винаги доста заплетени.

– Решихме да се допитаме до вас – каза Лукчо, – защото чухме, че сте много мъдър. Бихте ли могли да ни кажете, как можем да изведем майката и бащата на този Мечок от зоологическата градина?

– Да – промърмори Слона между двата си зъба. – Бих могъл да ви помогна, но какъв смисъл има? В гората не е по-добре, отколкото в клетката, а в клетката не е по-зле, отколкото в гората. Затова смятам, че ще бъде най-добре всеки да си остане на мястото. Но ако държите много на това – добави веднага той, – знайте, че ключът от клетката на мечките е в джоба на моя пазач. Ще се опитам да го измъкна, без да го събудя. Той спи дълбоко и няма да усети нищо.

Лукчо и Мечока не вярваха, че такава сложна работа може да се извърши с помощта на хобота. Но Слона си служеше така умело с него, че пазачът не усети нищо.

– Ето ключа – каза Слона, като измъкна хобота си от джоба на пазача, – само че ви моля после да го върнете.

– Бъдете спокоен – каза Лукчо. – Много ви благодарим. Вие

наистина ли не искате да избягате с нас?

– Ако имах намерение да бягам, сигурно не бих чакал вашата помощ. Желая ви добра сполука.

И като подхвана отново с хобота си главата на пазача, Слона започна да го люлее леко, за да спи той по-дълбоко, докато нашите приятели си свършеха работата.

Лукчо и Мечока се измъкнаха навън и се отправиха към клетката на мечките.

– Ей, Ей!

– Шшт! Шшт! – изсъска изплашено Лукчо. – Кой вика?

– Шшт! Шшт! – отговори подигравателно гласът. – Кой вика?

– Престани да вдигаш шум, ще събудиш пазача!

А гласът се обади отново:

– Престани да вдигаш пазача, ще събудиш шум – и веднага след това добави: – Колко съм глупав, обърках се.

– Това е Папагала – прошепна Лукчо на Мечока. – повтаря всичко, каквото чуе. Но тъй като не разбира нищо от това, което чува, и от това, което казва, често се случва да бърка словоредата.

Мечока не искаше да обиди Папагала и го запита:

– Може ли да се мине оттук за клетката на мечките?

Папагала отговори;

– Може ли да се мине оттук за мечките на клетката? Ох, колко съм глупав, пак се обърках.

Като видяха, че от него няма да научат нищо, нашите приятели продължиха внимателно. Една маймуна ги повика от клетката си с леко изсвирване.

– Хей, господа, елате насам!

– Нямаме време – отвърна Мечока, – имаме работа.

– Отделете ми само една минутка: от два дни се опитвам да счупя този лешник и не мога. Помогнете ми.

– Ще ви помогнем на връщане – каза Лукчо.

– Ами, приказвайте си на вятъра – рече Маймуната, като клатеше глава. – И аз се обадох, за да се намеря на работа. Хич не се интересувам от този лешник и от всички лешници на света. Бих искала да се върна отново в гората, да подскачам между клоните и да хвърлям кокосови орехи по главите на пътешествениците. Каква полза ще има от кокосовите орехи, ако маймуните не ги хвърлят по главите на изследователите? Не, бих искала да зная за какво служат изследователите, ако няма

кой да замерва главите им с кокосови орехи? Вече не зная кога съм хвърлила за последен път кокосов орех. Помня само, че този път изследователят имаше бръсната червена глава и беше истинско удоволствие да се меря в нея. Спомням си също, че ...

Но Лукчо и Мечока вече бяха далеч и не я чувах.

– Маймуните – обясняваше Лукчо на Мечока – са глупави животни, които си губят времето в приказки. Започват да говорят за нещо и човек никога не знае с какво ще свършат. Но все пак съжалявам тази нещастница. Защо не спи? Защото не може да счупи лешника ли? Не, тя не спи, защото мечтае за далечната си родна гора.

Лъва също не спеше: погледна ги с крайчеца на околото си и даже не се обърна да види накъде отиват. Той беше благородно и умно животно и не се интересуваше от хорските работи.

Така Лукчо и Мечока стигнаха без мъчности до клетката на мечката.

Бедните старци веднага познаха синчето си и му протегнаха лапите си през решетките.

Лукчо ги остави да се поздравят и прегърнат, после отвори клетката и каза:

– Стига сте хленчили! Вратата е отворена и ако не бяга те веднага, пазачът ще се събуди и тогава прощавай, свобода.

Като излязоха от клетката, затворниците продължиха да се поздравяват и прегръщат с Мечока, защото решетките вече не ги разделяха от техния син.

Лукчо беше също доста развълнуван.

„Клети ми татко – мислеше си той, – ние с тебе също ще се прегръщаме дълго, дълго, когато те освободя от затвора“.

– А сега да вървим! – каза той високо.

Двете стари мечки искаха да се сбогуват с едно семейство бели мечки, които живееха до едно езерце, после поискаха да наминат към клетката на Жирафата, която за жалост вече спеше. Междувременно в градината настъпи известно раздвижване и новината за заминаването на мечките проникна навсякъде.

Мечките бяха обичани от всички, но имаха и врагове. Един Тюлен, който не можеше да ги понася поради стара семейна вражда, започна да ръмжи толкова силно, че пазачът се събуди, макар да спеше дълбоко.

– Какво става? – запита той Слона.

– Не зная, пък и какво искате да се случи? На тоя свят няма нищо ново и нищо ново не ще се случи и тази нощ. Да не мислите, че сте на

кино, където всеки десет минути се случва нещо ново и интересно!

– Може би си прав – каза пазачът, – все пак ще пообиколя.

Като излезе навън, той почти налетя върху тримата бегълци.

– Помощ! – завика той. – Помощ!

Неговите помощници се събудиха и заобиколиха градината. Бягството стана невъзможно.

Лукчо и трите мечки се хвърлиха в едно езерце и се скриха под водата, като подаваха само носовете си.

Но за нещастие бяха попаднали в езерото на Тюлена.

– Ха! Ха! – се изсмя някой зад гърба им. Това беше Тюлена.

– С ваше позволение ще се посмея малко – каза той. – Ха! Ха!

– Господине – се обади Лукчо, треперейки от студ, – разбирам радостта ви. Но мислите ли, че е добре да се хилите зад гърба ни точно когато ни търсят!

– Охо, и още как! Ей сега ще кажа на пазача да ви хване.

Тюлена отиде веднага при пазача и неговите помощници. Мечките бяха уловени, даже пазачът се учуди, че залови три, докато търсеше само две. Освен това хвана и едно ново животно от неизвестен вид, което говореше като човек и което му каза:

– Господин пазач, както виждате, тук има някакво недоразумение.

Аз не съм мечка.

– Виждам, но какво правеше в езерото?

– Къпех се.

– Щом е така, ще платиш глоба, защото къпането в градските градини е забранено.

– Аз нямам пари, но ако бъдете така добър...

– Аз не съм добър и докато не платиш глобата, ще те затворя при маймуните. Ще прекараш там нощта и после ще видим.

Отначало Маймунката го прие много любезно и започна веднага да бръщолеви.

– Разправях ви – каза тя, като седна на опашката си – за изследователя с червената глава. Щом ви казвам, че беше червена, значи, че наистина е била такава. Аз никога не лъжа, освен, то се знае, когато е необходимо. Но да си кажа правото, обичам лъжите. Лъжите имат особена сладост. Когато лъжа, чувствавам в устата си една сладост, една такава сладост, като че ли ...

– Слушайте – помоли я Лукчо, – не може ли да отложите разказа си за утре сутринта? Искам да поспя добре. защото имам нужда да възстановя силите си.

– Не може ли поне да ви изпея една приспивна песен? – предложи Маймуната.

– Не, благодаря, ще заспя и без нея.

– Може ли да ви под вия завивката?

– Не виждате ли, че няма завивка?

– Казах го, за да се намирам на приказки – промърмори Маймуната, – исках само да бъда учтива. Но щом искате да се покажа невъзпитана, ще го сторя веднага.

И Маймуната му обърна гръб засегната. Лукчо се усмихна и се възползува от случая, за да заспи. Маймуната очакваше, че Лукчо ще я помоли да се обърне отново, но като не чу нищо, реши да вземе сама почивка. Тогава видя, че момчето беше вече заспало, и обидена повече от всякога, се сви в един ъгъл.

Лукчо остана два дни в клетката на маймуните. Децата, които отиваха в зоологическата градина заедно с бавачките си, се радваха и се смееха, понеже никога досега не бяха виждали маймуна, облечена като тях.

На третия ден Лукчо успя да изпрати една бележка на Черешко, който дойде в града с първия влак, плати глобата и нареди да го освободят веднага.

Лукчо го разпита най-напред за приятелите си и се разтревожи много, като узна, че те са изчезнали безследно.

– Просто не мога да разбера – каза той, като наведе глава. – Пещерата беше сигурно скривалище. Какво ли ги е накарало да я напуснат?

Глава деветнадесета

Описание на едно необикновено влакче

Черешко и Лукчо се качиха на влака, за да се върнат в замъка.

Чакайте, за този влак още нищо не съм ви казал. А той беше един наистина необикновен влак! Имаше само един вагон и всичките места бяха до прозорчетата, така че всички можеха да се любоват на местността, без да се карат. А за децата това беше истинска благодат. Влакчето беше удобно и за дебелите хора, защото в стените на вагона имаше издутина нарочно за тях. Дебелите хора се качваха, разполагаха в тях коремите си и се чувстваха много добре.

Тъкмо когато се готвеха да се качат във влакчето, Черешко чу гласа на Фасул, който казваше:

– Хайде; господин бароне. Ще блъснем още веднъж и ще се нареди.

Барон Портокал се качваше във влака, но неговият голям корем му причиняваше много неприятности. Фасул не успя да го изкачи на стъпалото. Той повика на помощ двама носачи, но и те не можаха да го помръднат. Най-после се притече на помощ и началникът на гарата и започна да бута с тях. Понеже буташе със свирка в уста, по едно време от усилие изсвири.

Машинистът помисли, че това е сигналът за тръгване, натисна ръчката и влакът потегли.

– Стой! Стой! – викаше началникът на гарата.

– Помощ! Помощ! – викаше барон Портокал.

Но това беше добре дошло за него, защото влакът, като тръгна, го блъсна и той полетя във вагона. Баронът въздъхна с облекчение, намести корема си в специалната вдлъбнатина и веднага отвори торбата с припаси, в която имаше цял печен овен.

Всичко това помогна на Черешко и на Лукчо да се качат във вагона, без да бъдат забелязани.

По време на пътуването баронът не ги видя, защото беше зает с ядене. Фасул ги забеляза, но Черешко му даде знак да мълчи. Вехтошарят отговори с кимане, че е разбрал и че няма да ги издаде.

Та значи, преди да пристигне баронът, думата ми беше за влака. Машинистът на този влак беше също особен. Вярно е, че като машинист беше много добър. Но падаше и малко поет. Щом минеше край някоя разцъфнала ливада, той спираше локомотива и слизаше да си набере

букетче маргаритки или теменужки.

Хората протестираха:

– Кога най-после ще тръгнем?

– Това е безобразие! Върнете ни обратно парите!

– А бе, тоя локомотив с цветя ли ще го карате, или с въглища? – се обаждаше някой веселяк.

Интересен беше и кондукторът. Той беше много възпитан човек. Когато имаше мъгла, хората се оплакваха, че не виждат пейзажа.

– Що за железница е това – протестираха любителите на изгледи, – гледаш от прозорчето, а нищо не се вижда, като че ли човек пътува в затворен сандък.

– Да не са ни помислили за стока в товарен влак? Тогава кондукторът, учтив и търпелив, заставаше зад пътниците и започваше да им показва местността с пръст. Той я познаваше наизуст и нямаше нужда да гледа, за да обяснява.

– Тук вдясно – казваше той – има прелез, а на прелеза стои една руса кантонерка и маха с червеното си байраче. Тя е хубава девойка, облечена в бяло и синьо.

Хората поглеждаха и макар да не виждаха нищо друго освен мъглата, все пак бяха доволни и се усмихваха.

– Тука, точно срещу нас – продължаваше кондукторът, – има едно езеро. Езерото е голямо, с остров и лодка. Платното на лодката е квадратно и червено, а на върха на мачтата се развява синьо байраче с много жълти звездички. Вълните са спокойни, рибите изкачат на повърхността и птиците ги ловят. Вълните са сини.

Хората поглеждаха и не виждаха друго освен сивите вълни на мъглата, но отново се усмихваха доволно.

Барон Портокал се качваше на този влак, за да слуша описанието на местността. Той беше твърде мързелив и винаги зает с ядене, за да гледа през прозорчето. Предпочиташе да яде печения овен и да му се наслаждава със затворени очи, докато мекият учтив глас на кондуктора обясняваше:

– Тук наляво има стадо овце. Те са съвсем бели, има само едно черно агънце, което подскача радостно и хрупка само маргаритки. Зелената тревица още не му харесва. Най-старата овца има звънец. Чувате ли?

И хората наистина чуваха звъна на звънчето: дрин... дрин...

Така хората се убеждаваха, че кондукторът не ги лъже.

Черешко и Лукчо се заслушаха в разказа на кондуктора и забравиха за известно време неприятностите си.

Кой от нас не забравя грижите си, когато влакът сладко ни люлее, а покрай прозорчето препускат дървета, хълмове, къщи: Същото е и когато не ги виждаме от мъглата, нали знаем, че те са по местата си и никой не ги е откраднал.

Представете си освен това, че възпитаният и добре осведомен глас на кондуктора ви описва и обяснява всичко най-подробно, сякаш по възшебство сам вдига завесата на мъглата!

Но да оставим нашите приятели, настанени удобно във влакчето, почти под носа на замаяния от миризмата на печеното барон Портокал и да надзърнем другаде.

Тъкмо когато влакът минаваше край гората, мистер Морков и Дръж бяха освободени от един дървар, след като бяха престояли три дни на върха на дъба.

Двамата детективи се поразтъркаха и потеглиха бързо, за да продължат издирванията си. Когато дърварят, след като ги проследи учудено с поглед, се готвеше да отсече дъба, отнейде се зададе един взвод лимончета, командуван от един Лимон втора степен.

– Мирррно! – изкомандува Лимон втора степен. Дърварят пусна бравдата и застана мирно.

– Свободно! – заповяда пак Лимон втора степен. Дърварят застана свободно.

– Видяхте ли да минават оттука двама души, тоест господар и куче?

Трябва да знаете, че в замъка бяха много разтревожени от изчезването на Морков и Дръж. Затова решиха да изпратят този взвод лимончета да ги търси. Като всички бедни хора дърварят не вярваше много на полицията. Когато освободи онези двама души, които бяха вързани за дъба, те веднага долепиха ухо о земята, за да разберат дали не идват индийците, и той помисли, че има работа с двама луди. Но за нищо на света не би казал това на полицаите.

„Щом ги търсят, за да ги арестуват – помисли си той, – трябва да са добри хора.“

– Те тръгнаха нататък – каза дърварят, като показва в обратната посока на онази, в която се беше отдалечил Морков.

– Чудесно! – извика Лимон втора степен. – Веднага ще ги стигнем. Мирно!

Дърварят застана мирно, поздрави и ги изгледа, докато те се отдавачаха с най-голяма бързина. После избърса потта от челото си и продължи да сече дъба.

След около четвърт час се чу шум от стъпките на много хора. Из

гората изскочиха майстор Гроздан, Тиквичка, Грах, Круша и кака Тиква, които го запитаха в хор дали не е виждал Лукчо.

– Аз не го познавам – отговори учуденият дървар, – но оттук не е минавало никакво момче.

– Ако го видите, съобщете му, че го търсим от три дни – каза майстор Гроздан, който изглеждаше да е началник на групата. И групата изчезна с пълна скорост.

Когато му оставаше още малко, за да отсече дъба, пред дърваря изскочиха Лукчо и Черешко. Младият граф беше решил да не се връща в къщи, докато не помогне на Лукчо да открие другарите си. Дърварят им разказа за майстор Гроздан и другите и Лукчо разбра, че приятелите му го търсят. Така се разреши загадката на тяхното изчезване.

Преди настъпването на вечерта покрай дърваря минаха много други хора. Най-напред минаха Репичка и другите деца. Те търсеха Лукчо. След това се зададоха Домат и дон Мерудия. Те търсеха Черешко, като предполагаха, че е отвлечен от бегълците.

Но за бедния дървар този ден изненадите не бяха още свършили. Към залез слънце той чу дрънчене на много звънчета и вдигна глава. В първия момент помисли, че са лимончетата, които видя сутринта. Но този път беше самият принц Лимон, който, разтревожен от това, че войниците му не се бяха още завърнали, бе тръгнал да ги дири. Графините Череша го следваха в каляската си. Те бяха доволни и весели, като че ли отиваха на лов. Дърварят се опита да се скрие. Той знаеше, че бедните не трябва никога да се показват пред принц Лимон, защото смуцаваха храносмилането му.

Но един Лимон първа степен, който седеше в каляката от дясната страна на принца, видя дърваря и извика:

– Хей, дрипльо!

– Слушам, ваше превъзходителство – запелтечи дърварят.

– Минавал ли е оттук един взвод лимончета? Дърварят, както знаете, беше видял много повече от един взвод войници. Но когато човек говори с принц Лимон, по-добре е нищо да не знае. Затова той отговори, че нищо не знае. Ако беше казал: „Да, видях ги“ – щяха да му задават други въпроси и може би щяха да го накажат и тикнат в затвора.

Тъй като нищо не знаеше, не му направиха нищо. Колоната на принца тръгна в същата посока, по която сутринта бяха минали лимончетата. Вечерният здрач се спускаше бързо. В интереса на нашия разказ ще го накараме да избърза, за да се стъмни веднага. На тъмно разказите са много по-интересни. И не само разказите, но и преследването.

И докато вечерният здрач падаше над гората, нашата история вече заприлича на надбягване, в което биха могли да участвуват с успех и шампиони по колоездене, жалко че ги нямаше.

Вместо тях участвуваха: Морков, който разузнаваше, войниците, които търсеха Морков, принцът, който търсеше войниците, майстор Гроздан, Репичка, които търсеха Лукчо, Домат и дон Мерудия, които търсеха Черешко.

А под земята, ако не сте се още досетили, Къртицата търсеше всички. Предния ден Къртица беше наминала към пещерата, в която се криеха избягалите затворници, и беше намерила една бележка, в която пишеше:

– Черешко е изчезнал. Отиваме да го търсим. Ако знаете нещо, съобщете ни веднага!

Щом като прочете бележката, Къртицата започна да рови трескаво във всички посоки. Над главата си чуваше стъпки на хора, които минаваха поединично, на малки и големи групи. Те се движеха толкова бързо, че когато Къртицата излизаше навън, за да ги види, бяха вече изчезнали.

„Чудна работа – помисли си Къртицата, – сякаш всички се гонят в кръг!“

Нямаше ги само вълците.

Вълците въобще не се показаха: те мислеха, че има голяма хайка, и се бяха изпокрили в бърлогите си.

Глава двадесета

Дук Мандарина и жълтата бутилка

Със заминаването на впусналите се в ловни приключения графини барон Портокал и дук Мандарина останаха пълни господари на положението в замъка. Там в замъка нямаше никой друг освен тях, като се изключи, разбира се, прислугата.

Първият, който се досети, че замъкът беше изоставен от стопаните му, беше дукът. По едно време той се покачи на един прозорец и по стар навик заплаши, че ще се хвърли в пропастта, ако... Но никой не чу заплахата му.

„Чудно – помисли си той, като бръкна с пръст в носа си, – досега някой все трябваше да довтаса. Защо още никой не се появява? Сигурно не съм извикал достатъчно силно.“

Дукът извика още няколко пъти, но някак без много убеждение и отиде при барона.

– Скъпи братовчедо – каза той, като влизаше.

– Хм! – изръмжа баронът, като изплю едно пилешко крилце, което го беше задавило.

– Знаете ли новината?

– Да не са докарали нови кокошки в курника? – попита баронът, който предния ден беше установил, че е изчерпал птичите запаси в замъка и в селото.

– Какви ти кокошки – отговори дукът, – ние сме сами. Изоставени сме. Замъкът е пуст.

Баронът се разтревожи не на шега.

– А кой ще приготви вечерята?

– Седнали сте да се тревожите за вечерята! А какво ще кажете, ако се възползуваме от отсъствието на нашите любими братовчедки и поогледаме зимниците на замъка? Чувал съм, че в тях има много скъпи вина.

– Не е вярно – отговори баронът, – на масата сервират само вина от трето качество, които ми причиняват киселина в стомаха.

– То се знае – каза дукът, – на вас дават от лошите вина, а в зимника държат хубавите, за да си ги пият, като заминете.

Дукът не се интересуваше толкова от хубавото вино. Всъщност той искаше да хвърли, без да бъде обезпокояван, един поглед на подземията, защото беше чувал, че там в една от стените графините са зазидали

съкровището на граф Череша, за да не го делят с никого.

– Ако това, което казвате, е истина – съгласи се баронът поразен, – не ще е зле да хвърлим един поглед. Нашите братовчедки вършат тежък грях, като крият от нас хубавите си вина в зимника. Трябва да им помогнем да спасят душите си. Според мен това е наш дълг.

– Разбира се – съгласи се дукът, навеждайки се над ухото на барона, – но добре ще е да освободим за днес Фасул. Ще отидем сами в подземията. Аз ще тикам количката ви.

Баронът веднага се съгласи и Фасул получи неочаквано половиндневен отпуск.

Но защо, ще попитате вие, дукът не искаше да слезе сам в подземията, щом толкова се интересуваше от съкровището? Защото ако някой ги забележеше, той би могъл да хвърли вината на Портокал. Беше си приготвил и отговора:

– Какво да правя, трябваше да го придружа: беше жаден и търсеше бутилка.

Като потъркваше мислено ръцете си, дукът ги употреби в действителност да бута количката, в която баронът беше сложил корема си. Количката му се струваше твърде тежка, но за щастие трябваше да слязат само няколко етажа. Дукът изобщо не мислеше за връщането. „Все ще се справя по някакъв начин“ – си каза той. Тежкия корем на Портокал го теглеше с такава скорост надолу, че ако вратата на подземие то беше заключена, той щеше да се сплеска в нея като муха. За щастие вратата беше отворена: дукът се втурна в коридора и прекоси като стрела целия зимник между два реда огромни бъчви, над които се виждаха милиони бутилки вино с прашни етикети.

– Спрете! Спрете! – викаше баронът. – Виджте каква божия благодат.

– Ще спрем по-нататък – отговаряше дукът, – по-нататък има по-хубаво вино.

Като виждаше как се плъзгат от двете му страни тези армии бъчви и бъчонки, тези строени батальони от бутилки, дамаджанки и дамаджани, баронът се топеше от желание и беше готов да се разплаче.

– Сбогом, прощавайте, милички мои – казваше той на бутилките, като въздишаше сърцераздирателно, – прощавайте, няма да ви видя никога вече.

Най-после дукът почувствува, че инерцията на количката намалява, и успя да спре. Точно на това място в лявата редица бутилки се отваряше един проход, а в дъното на прохода той забеляза една вратичка.

Баронът, седнал удобно на земята, протягаше ръце наляво и надясно, хващаше по две бутилки наведнъж, отпушваше ги със зъбите си, които от постоянните тренировки бяха станали извънредно здрави, и изливаше цялото им съдържание в стомаха си, като прекъсваше работата си само за да въздъхне доволно. Дукът го погледна малко, после се вмъкна в прохода.

– Къде отивате, любими братовчедо? Защо не се възползвате и вие от божията благодат?

– Отивам да потърся за вас една бутилка от най-прочутата марка, която забелязах хей там в дъното.

– Небето ще ви възнагради за вашите грижи – къркореше баронът между две глътки, – вие напихте един жаден и никога няма да умрете от жажда. Вратичката нямаше ключалка.

– Чудно – промърмори дукът, – може би вратичката се отваря с някакъв таен механизъм.

Той започна да опипва вратичката сантиметър по сантиметър, като търсеше секретната ключалка, но колкото и да търсеше, вратичката си оставаше неподвижна.

Междувременно баронът, който беше пресушил бутилките, които се намираха около него, се дотътра на свой ред в прохода между бъчвите и стигна зад гърба на Мандарина, който се потеше и се суетеше безуспешно.

– Какво правите, скъпи братовчедо?

– Опитвам се да отворя тази врата. Мисля, че тука зад нея са скрити най-скъпите вина. Ще бъда много доволен, ако успея да я отворя.

– Не се тревожете! Вместо това, понеже сте сръчен и ловък, подайте ми онази бутилка с жълтия етикет. Сигурно е китайско вино, каквото не съм пил досега.

Дукът се поизмъчи, докато съзря бутилката, която му показваше баронът.

Най-после я забеляза. Бутилката беше обикновена по размер и не се отличаваше по Нищо от другите бутилки. Само цветът ѝ беше малко по-особен. Всички други бутилки имаха червени етикети. А тази беше с жълт етикет. Като проклинаше в сърцето си неутолимата жажда на барона, дукът протегна разсеяно ръка към бутилката.

Чудно, бутилката като че ли беше закована за етажерката. Дукът трябваше да я отдели със сила.

– Като че ли е пълна с олово – забеляза учуден той. Но когато тя се отдели от етажерката, вратичката се завъртя безшумно върху пантите.

Баронът го гледаше учуден.

– Мандарина! Мандарина! – извика той. – Това не било бутилка, а таен ключ. Вижте: вие отворихте вратичката!

„Аха, ето къде бил тайният механизъм“ – помисли дукът. Но той нема време да завърши мисълта си. Вратичката се разтвори и на прага се появи една малка личност, която се поклони много учтиво и извика със звънливо гласче:

– Добър ден, господа. Много ви благодаря за услугата. От три часа безуспешно се мъча да отворя тази врата. Как успяхте да откриете, че ще искам да мина насам?

– Черешко! – извикаха едновременно дукът и баронът. – Скъпи Черешко! – прибави баронът, който беше вече на градус и чувствуваше прилив на нежност.

– Скъпи Черешко! Ела да те прегърна! Дукът не беше чак толкова въодушевен.

„Какво прави тука този малък нахалник?“ – се питаше той, като се пукаше от яд. Но за да не се издаде, каза учтиво:

– Скъпи братовчедо, за нас е истинско удоволствие да отгатваме твоите желания.

– Но тъй като – отвърна бързо Черешко, – тъй като не съм ви осведомил, че ще се върна в замъка именно по този път през подземие, а в замъка няма никой друг освен вас, предполагам, че сте влезли тук с някое недотам честно намерение. Но ще видим тази работа после. Засега приятно ми е да ви представя моите приятели.

И като се отдръпна, Черешко пропусна един след друг всичките си приятели: Лукчо, Репичка, майстор Гроздан, чичо Тиквичка, адвокатата и т. н., и т. н.

– Но това е цяло нашествие! – забеляза удивен Мандарина.

Това наистина беше нашествие и идеята за него беше хрумнала на Черешко. След като бяха скитали дълго из гората, нашите приятели най-после се бяха намерили и бяха усетили, че всичките им неприятели с изключение на дука и барона са във от замъка. Черешко, който знаеше за съществуването на тайния проход, водещ от гората в зимника, им предложи да завладеят неприятелската крепост.

И както видяхте, планът му успя отлично. Те затвориха дука в стаята му и поръчаха на Фасул да го пази.

А баронът остана в зимника, защото никой не искаше да го качва по стълбите.

Глава двадесет и първа

Мистер Морков бива назначен за чуждестранен военен съветник

Когато нощта се спусна и обви с мрак замъка, някои започнаха да се тревожат.

– Но какво ще правим? – питаше каква Тиква. – Не можем да останем тука завинаги! Това не е наша къща. Ние си имаме домове и работа.

– Няма да останем тук завинаги – отговори Лукчо, – ще преговаряме с нашите неприятели. Ще искаме само свобода за всички. Когато се убедим, че няма да направят зло на никого, ще излезем от замъка.

– Но как ще се браним? – се обади господин Грах.

Отбраната на един замък като този е доста трудна операция. Необходими са познания по тактика, стратегия и балистика.

– Какво е това балистика? – попита каква Тиква. – Господин адвокат, не ни залъгвайте с непознати думи!

– Балистика, това значи артилерийско дело – обясни адвокатът, като се изчерви. – Искам да кажа, че между нас няма нито един генерал. Как ще се защитаваме без генерал?

– В гората има най-малко четиридесет генерала – каза Лукчо – и въпреки това не успяха да ни хванат.

– Ще видим – промърмори господин Грах.

Мисълта, че ще трябва да издържи една дълга обсада, без да бъде ръководен от генерал, който да разбира от стратегия, тактика и балистика, го караше да трепери от страх.

– Ние нямаме оръдия – се намеси предпазливо чичо Тиквичка.

– Нямаме и картечници – добави Праз.

– Нямаме пушки – допълни майстор Гроздан.

– Имаме всичко, каквото ни е нужно – каза Лукчо, – не се тревожете. Впрочем не е ли време за лягане?

Те отидоха да спят. В леглото на барон Портокал се побраха седем души и пак остана място. Чичо Боровинка и чичо Тиквичка отидоха да спят в своята къщичка, която беше долу до входната врата.

Кучето Баф, което се беше настанило вътре, ги посрещна доста неприязнено, но понеже почиташе законите, върна се в старата си кучешка колиба, когато му доказаха, че къщата не му принадлежи.

Тиквичка седна и се показа на прозорчето, докато Боровинка се изтягаше върху краката му.

– Каква хубава нощ – каза Тиквичка, – каква спокойна нощ! Има даже и ракети.

Наистина принц Лимон беше организиран в гората празненство, за да развлича графините. Той завързваше по няколко лимончета пред дулата на оръдията и ги изстрелваше към небето. Летящите лимончета представляваха прекрасна гледка.

По едно време обаче Домат се приближи до принца и му прошепна на ухото:

– Ваше височество! Вие ще прахосате цялата армия! Тогава принцът заповяда да прекратят стрелбата и каза:

– Колко жалко!

– Ето – каза Тиквичка, като гледаше от прозорчето си. – Ракетите свършиха.

Принц Лимон преброи войниците, които му оставаха.

Имаше достатъчно, за да продължи гонитбата на затворниците, но все пак щеше да бъде по-благоразумно да дочака сутринта. Той заповяда да опънат една хубава палатка за графините, които от любопитство и възбуждение не можаха да заспят. Към полунощ Домат излезе да се поразходи, за да успокои нервите си.

Аз забравих да ви кажа, че празникът с ракетите го беше ядосал. „Що за глупост – мислеше си Домат – да се прахосват за ракети толкова хубави лимончета!“ Той се покачи на една могила, като се надяваше да открие лагерния огън на избягалите затворници, ако бяха запалили такъв. Но вместо това за най-голямо свое учудване той видя, че прозорците на замъка светят.

„Баронът и дукът се веселят – помисли той раздражен. – Като зловим бегълците и свършим с Лукчо, ще трябва да помисля и за тия двама готовановци“.

Докато наблюдаваше замъка, той се ядосваше все повече и повече.

„Непрокопсаници! – мислеше ядосаният Домат. – Пладнешки разбойници! Те ще разорят глупавите графини, а и за мене ще оставят само огризките!“

Светлините в замъка угасваха една след друга. Остана да свети само един прозорец.

– Дук Мандарина не може да спи на тъмно – процеди Домат през зъби, – страх го е, много го е страх. Но какво прави сега? Гледай колко е глупав! Развлича се, като пали и гаси лампите. Накрая от щракане ще

счупи ключа. Ще предизвика късо съединение и пожар. Престани! Спири, ти казвам! Престани, ти казвам!

Домат не усети, че вика колкото му глас държи. Отначало му се стори че дукът си играе нарочно, за да го ядоса. Но по едно време започна да подозира, че има нещо нередно.

„Ами ако това са сигнали? – помисли той, поразен от постоянството на играта. – Да, но кой ще дава тия сигнали и защо? Какво ли не бих дал, за да узная какво значи всичко това! Три къси светвания... три дълги... пак три къси... тъмно. И сега почва пак: три къси... три дълги светвания... три къси. Обзалагам се, че е отворил радиото и че щрака ключа в такт с музиката. Весели се, негодникът му с негодник!“

Домат се върна към лагера и като срещна един сановник от свитата, който изглеждаше образован, попита го дали разбира от сигнали.

– Разбира се – отговори Лимон, – аз съм доктор по сигнализация, имам диплом от университета в село Камерино.

– А какво означава този сигнал? – и Домат му описа сигнала, който идваше от прозореца на дук Мандарина.

– Това е SOS, което значи „спасете нашите души“. Изобщо сигнал за помощ.

„Помощ? – помисли изненадан Домат. – Значи не е игра. Дукът иска да ни съобщи нещо. Щом предава този сигнал, той сигурно е в опасност.“

И без да му мисли много, той се отправи бързо към замъка. Като стигна до входната врата, той изсвири, за да извика Баф. Той очакваше, че Баф ще изскочи от хубавата си нова къщичка. Но за негова голяма изненада Баф излезе с увиснали уши от старата си колиба.

– Какво става? – запита Домат.

– Аз почитам закона – отговори мрачно кучето. – Законните собственици ми показаха необорими документи и не можах да постъпя иначе, освен да им отстъпя.

– Кои собственици?

– Някои си Тиквичка и Боровинка.

– Къде са сега?

– В къщата си, спят. Или поне предполагам, че спят, защото не мога да разбера как Тиквичка, който едва може да седне в къщичката си, би могъл да спи там.

– А кой е в замъка?

– О, много хора, цял куп поканени. Хора от долен произход: разни обущари, цигулари, лукове и така нататък.

– Искаш да кажеш, че Лукчо е тук?

– Да, мисля че така се казваше един от гостите. Доколкото можах да разбера, дук Мандарина е много обиден. Затворил се е в апартаментите си и не излиза от тях.

„Това значи, че дукът е затворен“ – размисли Домат, за когото всяка дума на кучето носеше нова изненада.

– А барон Портокал – продължи Баф – се е затворил не в своите апартаменти, а в зимника. Вече няколко часа оттам гърмят непрестанно отпущени бутилки и това е много весело.

„Проклет пияница!“ – помисли Домат.

– Не мога да разбера – продължи кучето – защо младият граф Черешко дружи с хора от толкова долен произход, като забравя своя произход и положение.

Домат се затича веднага назад към лагера, за да събуди принца и графините и да им съобщи страшната новина. Графините пожелаха да се върнат веднага в замъка, но принцът възрази.

– Снощните развлечения намалиха значително силата на моята войска. Нямаме достатъчен брой войници, за да предприемем едно нощно нападение. Ще чакаме зората.

Той заповяда да повикат дон Мерудия, който разбираше от смятане, и му поръча да преброи войниците, които бяха останали след кръвопролитното нощно увеселение. Дон Мерудия се снабди с тебешир и черна плоча и обиколи палатките, като отбелязваше с кръстче всеки войник и с две кръстчета всеки генерал или сановник от свитата. Оказа се, че са останали седемнадесет лимончета и около четиридесет генерала, без да се смятат Домат, дон Мерудия, принц Лимон, графините, Морков, Дръж и конете.

Домат не виждаше ползата от конете, но дон Мерудия забеляза, че при обсада конните части са много полезни. Започна голям стратегически спор. Накрая дон Мерудия успя да убеди принц Лимон и той му повери командването на една конна част.

Планът на битката беше проучен с помощта на мистер Морков, който за случая беше повишен в чин чуждестранен военен съветник.

Най-напред той посъветва всички да боядисат лицата си в черно, за да уплашат обсадените. Принцът накара да отпущат много бутилки, обгори тапите и сам с удоволствие почерни лицата на своите генерали.

– Каква чест за нас! – казаха генералите, като се покланяха. Принцът използваше този поклон, за да почерни и вратовете им.

Към изгрев слънце боядисването беше благополучно привършено.

Принцът беше много доволен и настоя графините и Домат също да се почернят.

– Положението е много тежко – каза той, – а освен това не сме употребили още всички тапи.

Графините се примириха със сълзи на очи. Атаката започна точно в седем часа.

Глава двадесет и втора

Без да иска, барон Портокал премазва двадесет свои генерали

Първата част от плана на атаката се състоеше в следното: кучето Дръж трябваше да се възползува от естественото приятелство, което го свързваше с кучето Баф, и трябваше да го накара да отвори главната врата на парка. През нея в бърз набег трябваше да нахлуят кавалерийските ескадрони, командувани от дон Мерудия. Първата част от атаката обаче пропадна напълно, защото се оказа, че вратата не само не беше заключена, но беше широко разтворена; Баф, застанал мирно, беше взел за почест с оръжието си, т. е. с опашката си. Дръж се върна назад твърде уплашен и съобщи чудното събитие.

– Тук се мъти нещо – каза мистер Морков, като употреби любимия израз на чуждестранните военни съветници.

– Тук се мъти много, много нещо – добави Дръж.

– Откъде ли са ги взели тези кокошки? – попита принцът.

– Кои кокошки?

– Тези, които мътят.

– Не става дума за кокошки, които мътят, ваше височество. Щом са оставили главната врата отворена, значи ни готвят някаква клопка.

– Тогава ще влезем отзад – реши принцът.

Но и задната вратичка беше отворена. Стратезите на принца не знаеха какво да правят. На принца почна да му омръзва тази война.

– Тя вече трае много дълго! – оплака се той на Домат. – Дълго трае и е много трудна. Ако знаех, че ще бъде така, нямаше да я започвам.

Накрая принцът се реши на един смел личен подвиг: той построи в една редица четиридесетте си генерала и изкомандува:

– Миррр-но!

Четиридесетте генерала се изпънаха като един.

– Ходом марш! Едно, две, едно, две...

Храбрият взвод премина вратата и се запъти към замъка, който, както знаете, беше на върха на хълма. Изкачването беше доста уморително. Принцът започна да се поти и се върна назад, като остави командването на един Лимон първа степен.

– Продължавайте вие – каза той. – Аз отивам да подготвя общата

атака. И без това първата линия на неприятеля е вече пробита благодарение на личната ми намеса.

Лимон първа степен отдаде чест и пое командуването. След десет крачки той даде на войниците си пет минути почивка. Тъкмо се готвеше да отдаде заповед за последната атака – до замъка оставаха още няколко стотина метра, – когато се чу страхотен тътен и един снаряд с невиджани размери се затъркаля по стръмнината по посока на четиридесетте генерала. Те, без да чакат заповедта на Лимон първа степен, се обърнаха кръгом и се оттеглиха надолу с пълна скорост. Но тяхната пълна скорост беше много по-малка от скоростта на тайнствената лавина, която за няколко секунди ги настигна, премаза двадесетина от тях като зрели сливи и продължи да се търкаля надолу, премина входната врата, отблъсна кавалерията на дон Мерудия, която се готвеше за набег, и преобърна каляската на графините Череша.

Когато снарядът се спря, всички видяха, че това не беше нито магнетична мина, нито бъчва с динамит, а самият нещастен барон Портокал.

– Скъпи братовчедо! – извика развълнувана Череша първа, притичвайки към него напращена и разрошена от падането.

– Госпожо, нямам чест да ви познавам, никога не съм бил в Африка.

– Но това съм аз, Череша първа!

– О, небеса! Защо сте се маскирали така?

– По стратегически причини. А вие защо се търкаляхте така по стръмнината?

– За да ви дойда на помощ. Наистина, сторих го по малко груб начин, признавам, но нямах друг избор. Цяла нощ се мъчих да се освободя от зимника, където тези бандити ме бяха затворили. Представете си, прегризах със зъби вратата.

– Изгризали сте навярно и половин дузина бъчви – промърмори кисело Домат.

– Като излязох навън, започнах да се търкалям надолу по хълма и премачках едно негърско племе, подкупено от ония бандити, за да превземе замъка.

Когато Череша първа му обясни, че това са били четиридесет генерала, бедният барон не можеше да се успокои, но в дъното на душата си се почувствува доволен от своята мощ.

Принц Лимон, който току-що беше завършил утринната си баня, излезе от палатката си. Той видя какво е станало и помисли отначало, че

неприятелят е направил излаз, но остана още по-неприятно изненадан, когато узна, че нещастieto е било предизвикано от съюзник с добри намерения.

– Аз не съм подписвал военни съюзи с никого. Воювам самичък – каза възмутено той и като събра останките от войската си, която заедно с генералите, войниците и други не наброяваше повече от тридесет души, произнесе следната реч:

– Да ме пази бог от приятелите, с неприятелите сам ще се справя!

Знае се, че принцовете не ценят приятелството. Те винаги си спечелват опасни неприятности и тогава се утешават, като цитират безсмислени поговорки.

След половин час започна втората атака. Десет избрани лимончета изтичаха нагоре по стръмнината, издавайки дивашки викове, за да изплашат поне жените и децата, които се намираха между обсадените. Те бяха приети много учтиво. Даже много, много, както би казала Дръж. Лукчо беше наредил да свържат пожарните помпи с най-големите бъчви от зимника и когато нападателите се приближиха, заповяда:

– Вино!

Би трябвало да изкомандува „огън!“ ще кажат тези, които дирят навсякъде недостатъци, но помпите бяха за гасене на пожар, а не за палене.

Нападателите бяха облени от мощни червени и благоуханни струи. Виното влизаше в устата и носа им, като заплашваше да ги удави.

Те се обърнаха, макар и с нежелание, кръгом и започнаха да слизат надолу, преследвани от струите на помпите. Те стигнаха долу напълно пияни за голям ужас на графините. Представете си виковете на принца:

– Позор! Заслужавате да ви пребия от бой. Само простациите пият червено вино на гладен стомах. Ето че още десет души излязоха от строя.

Десетте бойци един след друг се изтегнаха в краката на негово височество и захъркаха силно. Положението ставаше все по-критично. Домат се хвана за косите и изкрещя на мистер Морков.

– Дайте ни някакъв съвет! Нали сте чуждестранен военен съветник?

В замъка, както можете да си представите, въодушевлението нямаше граници.

Голяма част от неприятелите вече беше ликвидирана. Може би след малко между двата червени стълба на входната врата щеше да се покаже бяло знаме.

Глава двадесет и трета

Лукчо се запознава с един паяк, който разнася писма

Не, излишно е да ви заблуждавам: между двата стълба на входната врата не се показва никакво бяло знаме. Вместо това се появи цяла дивизия лимончета, току-що пристигнали от столицата. И на нашите приятели не остана нищо друго, освен да се предадат или да избягат.

Но и да избягат не успяха, защото тунелът, който водеше в гората, беше зает от войските на принца.

Кой им беше съобщил за този тунел?

И това не мога да скрия от вас: господин Грах, виждайки, че нещата вървят зле, бе преминал на страната на неприятеля от страх да не го обесят втори път.

Радостта на Домат от залавянето на Лукчо беше толкова голяма, че той освободи всички други затворници да се върнат по къщите си. Черешко за наказание бе затворен на тавана.

Цяла рота лимончета придружи Лукчо до затвора. Те го хвърлиха в една подземна килия.

Там два пъти на ден пазачът му носеше чорба от вода и хляб. Лукчо я изгълтваше, без да види дори какво яде, защото беше гладен, и освен това, защото в затвора нямаше светлина. Лукчо прекарваше остатъка от деня на нара и си мислеше:

„Да можех поне да срещна баща си, поне да можех да му съобщя, че и аз съм тука!“

Пред килията на Лукчо се разхождаше денем и нощем патрул от лимончета, които удряха силно с токовете си.

– Сложете си поне подметки от гума! – викаше Лукчо, понеже не можеше да заспи. Но те не му обръщаха никакво внимание.

След една седмица дойдоха да го вземат.

– Къде ме водите? – запита Лукчо, като мислеше, че го карат на бе-силката. Но те го изведоха на двора за разходка. Лукчо трябваше да се скара на краката си, които бяха отвикнали да го носят, а след това се зае и с очите си, които бяха отвикнали от светлината и не искаха да се отварят.

Дворът беше кръгъл и затворниците, облечени в дрехи на бели и

черни черти, обикаляха в кръг, наредени един зад Друг.

Разговорите бяха строго забранени. В центъра на кръга стоеше един пазач и отмерваше такта с един барабан.

– Едно... две... едно... две...

Лукчо влезе в редицата и тръгна след един прегърбен затворник със сиви коси. От време на време той кашляше и раменете му потрепваха болезнено.

„Бедният старец – мислеше Лукчо, – ако не беше толкова стар, щеше да прилича на татко.“ По едно време старият затворник беше обхванат от толкова силен пристъп на кашлица, че залитна и трябваше да се опре на стената, за да не падне. Лукчо се притича, за да го подкрепи, и го погледна в лицето, прорязано от хиляди бръчки. Затворникът също го погледна с поизгасналите си очи, после го хвана за раменете и прошепна:

– Лукчо! Сине мой!

– Татко, колко си остарял!

Баща и син се прегърнаха и заплакаха.

– Лукчо, не плачи – прошепна старецът, – бъди смел!

– Аз не плача, татко. Мъчно ми е само, че си остарял и болен. Аз бях обещал да дойда да те освободя.

– Не се отчайвай, ще се върнат и за нас щастливите дни!

Но точно в този момент пазачът, който отмерваше такта, удари силно барабана си.

– Ей там! Вие двамата! Не виждате ли, че ми разваля те цялата редица! Ходом марш!

Лукан се откъсна бързо от сина си и отново се включи в редицата. Обиколиха двора още два пъти. После редицата започна да влиза в коридора, който водеше към килиите.

– Ще намеря начин да се свържа с теб – прошепна Лукан.

– Но как?

– Ще видиш. Дръж се, Лукчо!

– Довиждане, татко!

И старецът изчезна в своята килия. Килията на Лукчо беше два етажа по-долу, под земята. Сега, след като видя баща си, тя не му се струваше толкова тъмна. Ако човек се вгледаше добре, през прозорчето откъм коридора идваше малко светлина, колкото да се видят щиковите на лимончетата, които минаваха пред килията.

На следния ден, докато се развличаше да брои щиковите, Лукчо чу, че някой го вика. Но не можеше да разбере откъде.

– Кой ме вика? – попита учудено той.

– Погледни към стената.

– Какво ще гледам, като не мога да я видя.

– Погледни близо до прозорчето.

– Сега те видях. Но ти си Паяк. Какво търсиш тук под земята? Мухите не обичат влагата.

– Аз съм Куция паяк и си имам мрежа на горния етаж. Когато съм гладен, отивам да я навестя и винаги намирам по нещо.

Един пазач удари силно по вратата.

– Тишина там вътре? С кого говориш?

– Казвам молитвите, които зная от майка си – отговори Лукчо.

– Казвай ги тихо – отвърна пазачът, – пречиш ни да вървим в крак.

Лимончетата бяха толкова глупави, че когато чуеха някакъв звук, объркваха стъпката.

Куция паяк слезе по-ниско и прошепна с мекото си гласче.

– Нося съобщение от баща ти.

И наистина той пусна едно листче, което учуденият Лукчо вдигна и прочете на един дъх. Там пишеше:

„Скъпи Лукчо, зная за всичките ти приключения. Не се ядосвай, че не стана тъй, както ти се искаше. На твое място бих направил същото. Няма да ти навреди, ако поседиш малко в затвора. Ще можеш да продължиш учението си и ще подредиш мислите си. Лицето, което ти предава това листче, е нашият пощенски раздавач. Можеш да му имаш пълно доверие. Прегръща те сърдечно баща ти Лукан.“

– Свърши ли да четеш? – попита Паяка.

– Да, свърших.

– Добре, тогава съдвчи листчето и го глътни. Пазачите не бива да го намерят.

– Готово – каза Лукчо, като дъвчеше листчето.

– А сега – каза Паяка – довиждане.

– Къде отиваш?

– Отивам да разнасям пощата.

Лукчо забеляза, че на врата на Паяка висеше една пощенска чанта, която беше пълна с листчета.

– На кого носиш тези листчета?

– От пет години се занимавам с този занаят: всяка сутрин обикалям килиите и събирам писмата, после ги раздавам. Пазачите никога не са ме открили и никога не са ми намирали нито едно листче, така затворниците могат да си разменят новини.

– Но как се снабдяват с хартия?

– Те изобщо не пишат върху хартия, пишат върху парченца от ризите си.

– Сега разбирам защо това листче имаше такъв вкус – каза Лукчо.

– Мاستилото – продължи Паяка – се прави от чорбата, като се изсърже в нея малко тухла от стената.

– Разбрах – каза Лукчо. – Намини утре към моята килия. Ще ти предам писма.

– Добре – обеща Паяка и тръгна да си върви. Едва тогава Лукчо забеляза, че Паяка куца.

– Ударил ли си се?

– Ами, нищо ми няма. Това е само от ревматизма. Не мога да понасям влагата. Стар съм, имам голяма нужда да отида малко на село. Там имам брат, който живее в една царевична нива: всяка сутрин опва мрежата си между два стръка трева и цял ден се наслаждава на чистия въздух и слънцето. Толкова пъти ми е писал да отида да го видя, жалко, че сега съм зает с тази работа. Според мене, когато човек поеме едно задължение, трябва да го изпълнява. Освен това имам зъб на принц Лимон, защото един негов слуга уби баща ми. Премаза бедния старец на стената на кухнята! Петното още стои там. От време на време отивам да го видя и си викам, надявам се, че един ден принцът ще загине, на някоя стена и от него дори и петно няма да остане. Нали така?

– Не съм виждал никога толкова благороден паяк – каза Лукчо учтиво.

– Всеки прави, каквото може – каза скромно Паяка и накуцвайки, стигна до прозорчето, мина под носа на двама тъмничари, които се бяха спрели да видят дали всичко в килията е в ред, и продължи своята обиколка.

Глава двадесет и четвърта Лукчо губи надежда

Лукчо накъса едно парче от ризата си на малки парченца.

„Ето, хартията за писане е готова – помисли доволен той, – а сега да почакам да ми донесат мастилото.“

Когато пазачът му донесе чорбата, той не сръбна от нея. Настърга с лъжицата малко тухла от стената и изсипа настърганото във водата. Разбърка я малко и после с дръжката на лъжицата написа писмата, които беше си намислил.

„Скъпи татко – се казваше в първото писмо, – помня, че обещах да те освободя. Моментът за това приближава. Намислих един план, който ще ни позволи да избягаме.“

Целува те: твой Лукчо“.

Във второто писмо, адресирано до Къртицата, той пишеше:

„Скъпа ми Къртице, не мисли, че съм те забравил. В затвора няма какво да правя и непрекъснато мисля за старите си приятели. Като мислих и премислих, реших, че може би ти ще можеш да ми помогнеш да изляза оттук и да освободя моя татко. Това е малко мъчно, признавам, но ако ти успееш да събереш стотина къртици и ги накараш да ти помогнат, няма да е невъзможно. Очаквам бързия ти отговор, тоест очаквам момента, когато ще изскочиш в килята ми.“

Твоят стар приятел: Лукчо.

Послепис: Този път няма да те заболят очите. Килята е по-тъмна от мастилен кладенец.“

Третото писмо беше за Черешко и гласеше:

„Скъпи Черешко, нямам новини от тебе, но съм сигурен, че нашето поражение не те е отчаяло. Обещавам ти, че веднъж завинаги ще поставя дон Домат на мястото му. В затвора мислих за толкова неща, за които въвн не бих имал време. Ти трябва да ми помогнеш да изляза оттук. Предай на Къртицата моето писмо, знаеш къде. Ще ти изпратя други нареждания. Поздрави всички: Лукчо“.

Той скри трите писма под възглавницата, изсипа мастилото, което му беше останало, в една малка дупка под леглото, върна паничката на тъмничаря, който мина за вечерна проверка, и заспа.

На следната заран Куция паяк му донесе друго писмо от баща му. Бедният Лукан чакаше с нетърпение да получи новини от Лукчо, но му

препоръчваше да не изразходва много бързо ризата си.

Лукчо откъсна почти половината си риза, просна я на земята, потопи пръста си в мастилницата, тоест в дупката под леглото, и започна да пише.

– Какво правиш! – извика раздавачът възмутен. – Ако употребяваш толкова големи листове, след една седмица няма да имаш повече хартия за писане.

– Не се тревожи – отговори Лукчо, – след една седмица аз няма да съм вече тука.

– Синко, ти се мамиш!

– Може би. Но вместо да стоиш да ми четеш проповеди, не би ли могъл да ми помогнеш?

– Бих ти помогнал с всичките си осем крака. Какво си намислил?

– Искам да нарисувам на тази половина от ризата един план на затвора, като отбележа точно разните етажи, стената, двора и всичко останало.

– О, не е трудно, познавам затвора сантиметър по сантиметър.

С помощта на Куция паяк Лукчо бързо нахвърли картата на затвора и отбеляза двора с едно кръстче.

– Защо нарисува това кръстче? – попита Паяка.

– Ще ти обясня друг път – отговори Лукчо уклончиво. – Сега ще ти предам едно писмо за моя татко, а тези две писма и картата ще предадеш на един мой приятел.

– Вън от затвора?

– Да. На младия граф Черешко.

– Далече ли живее?

– В замъка на Череша.

– Зная къде е. Имам братовчед, който работи в стряхата на замъка. Толкова пъти ме е канил, да отида да го видя, но никога не съм имал време. Казва, че се е наредил добре. Но ако отида там, кой ще разнася пощата?

– За отиване и връщане, както куцаш, ще ти са необходими два дни. Два дни може и без поща.

– Не бих се отлъчил от моята служба – каза Куция паяк, – но щом не е пътуване за удоволствие...

– Съвсем не – каза Лукчо, – пътуването е много важно и задачата е твърде отговорна. Помисли, че от изхода на твоето пътуване може да зависи свободата на всички затворници.

– На всички?

– На всички – обеща Лукчо.

– Тогава веднага щом свърша обиколката си, ще тръгна на път.

– Не зная как да ти благодаря.

– И няма нужда – отговори Паяка, – ако затворът се опразни, ще мога най-сетне да отида да живея на село.

Той сложи трите писма в чантата си, метна я през рамо и се отправи, накуцвайки, към прозореца.

– Довиждане! – прошепна Лукчо, като мушна носа си между решетките, за да следи раздавача, който се изкачваше към тавана, за да пътува по-спокойно. – И добър път!

Паяка изчезна в мрака и от този момент Лукчо започна да брои часовете и минутите. След двадесет и четири часа той помисли:

„Сега Паяка трябва да е в околностите на замъка. Там сигурно ще намери някой да му покаже пътя. Ако при това научат, че е братовчед на този известен паяк от стряхата, може и да го придружат.“

Струваше му се, че вижда малкото старо паяче да се катери, накуцвайки, до стряхата, да пита за стаята на Черешко, да слиза по стените и се приближава до леглото на младия граф и да го буди с шепот, за да му предаде писмата.

Но и след това Лукчо не се успокои. Паяка можеше да се върне всеки момент. Мина един ден, минаха два, а Паяка не се появи. Минаха три дена. Затворниците бяха разтревожени, защото нямаше поща. Паяка не беше разкрил на никого, тайната си мисия, а беше казал, че ще вземе отпуск за няколко дни. Много затворници си мислеха скрито, че Паяка ги е изоставил на произвола на съдбата, за да отиде да живее в селото, за което постоянно си мечтаеше. Лукчо не знаеше какво да мисли.

Четвъртият ден беше ден за разходка, но Лукчо не видя баща си и никой не можа да му даде сведения за него. Върна се в килията твърде обезсърчен и се хвърли върху нара. Той беше загубил всяка надежда.

Глава двадесет и пета

Приключенията на куция паяк и Седем и половина

Какво се беше случило на Паяка-раздавач? Ще ви разкажа накратко неговата история.

Паяка излезе от затвора и веднага се отправи надолу по булеварда, като вървеше край тротоара, за да не го премажат колите. Колелото на един велосипедист го докосна и за малко щеше да го сплеска. Той едва успя да се отдръпне.

„Майчице! – помисли той уплашен. – Току-виж, моето пътешествие завърши, преди да е започнало.“

За щастие той откри един канал и се вмъкна през решетката. Още не беше успял да влезе, и чу, че го викат.

Беше един негов стар познат, далечен роднина по бащина линия, който някога също бе живял в кухнята на замъка. Казваше се Седем и половина, защото имаше седем крака и половина – другата половина на осмия си крак той беше загубил при едно пътешествие. По-право при един удар с метла.

Куция паяк поздрави Седем и половина с голямо уважение и двамата тръгнаха рамо до рамо, като заговориха за добрите стари времена.

От време на време Седем и половина се спираше, за да разправи някоя подробност около случката с метлата, но Куция паяк продължаваше да върви, без да се поддава на изкушението да си побъбри.

– Закъде бързаш толкова! – попита най-после Седем и половина.

– Отивам да навестя своя братовчед – отговори уклончиво Куция паяк, който не искаше да разправя цялата история за Лукчо, за младия граф и за Къртицата.

– Този, дето живее в замъка Череша? Точно той ме покани да прекарам една седмица под неговата стряха. Просто ще взема да те придружа, сега нямам бърза работа.

Куция паяк не знаеше отначало дали да се радва, или не, но после реши, че като са двама, времето ще минава по-бързо и ще си помагат, ако се случи нещо по пътя.

– Ще ми бъде много приятно – отговори той, – но дали бихте желали да вървите малко по-бързо, защото трябва да изпълня една поръчка и не искам да закъснея.

– Все още ли си пощенски раздавач в затвора? – попита Седем и

половина.

– Сега си дадох оставката – отговори Куция паяк. Седем и половина му беше приятел, но има неща, които и приятелите не бива да знаят.

Като си бърбеха така, двамата излязоха най-после във от чертата на града и успяха да се измъкнат от канала. Куция паяк въздъхна с облекчение, защото в канала имаше лоша миризма, от която му се повдигаше. Беше хубав ден и вятърът си играеше в уханната трева. Седем и половина отваряше устата си, като че ли искаше да вдъхне всичкия въздух наведнъж.

– Каква красота! – възкликна той. – От три години не съм подавал нос във от моя канал, а сега ми се струва, че няма да се върна никога там и ще се установя завинаги в полето.

– Полето е вече много населено – забеляза Куция паяк, посочвайки на другаря си една дълга редица мравки, които бяха заети с пренасянето на една гъсеница към мравуняка.

– Вие, господа, май не обичате чужда компания! – се обади злобно един щурец, който стоеше на прага на своята дупка.

Седем и половина искаше на всяка цена да спре и да му изясни своето становище по въпроса за полето. Щуреца отговори, Седем и половина отвърна, Щуреца се разгорещи. Седем и половина започна да вика и спорът не преставаше, а времето течеше.

Много народ се насъбра, да слуша спорецките: щурци, калинки, мушици. Един врабец, който изпълняваше полицейска длъжност, забеляза събранието и се впусна да го разпръсне, като се насочи към Седем и половина.

– Ето един добър залък за моите малки – промърмори на себе си той.

Една мушица първа наведе тревога:

– Внимание, полиция!

За миг всички изчезнаха, като че ли земята ги погълна. Куция паяк и Седем и половина се скриха в дупката на Щуреца, който бързо затвори вратата и застана зад нея на пост.

Седем и половина трепереше като лист, а Куция паяк започна да съжалява, че е взел със себе си такъв бързив другар, който го караше да губи време и привличаше вниманието на полицията.

„Загазих си – мислеше старият раздавач. – Сигурно Врабеца ме е отбелязал в черния си списък, а когато човек е белязан, лошо му се пише.“

Той се обърна към Седем и половина и му каза:

– Както виждате, пътуването е опасно, какво ще кажете, ако се разделим тука?

– Чудя ти се – извика Седем и половина, – отначало ме убеждаваше да те следвам накрай света, а сега искаш да ме оставиш напред път.

– Вие тръгнахте след мене по собствено желание. Но не е там работата, трябва да изпълня една поръчка в замъка и не смятам да прекарвам деня в тази дупка, макар, разбира се, да съм благодарен на Щуреца за гостоприемството, което ни оказа.

– И аз ще дойда с тебе – каза Седем и половина. – Обещах на твоя братовчед, че ще отида да го навестя, и искам да устоя на обещанието си.

– Тогава да вървим! – рече Куция паяк.

– Почакайте за миг да видя дали е тука полицията – рече Щуреца.

Той отвори внимателно вратата: Врабеца беше още там. Той изследваше внимателно тревата стрък по стрък.

Седем и половина изпусна угрижен една дълга въздишка и каза, че при това положение те не бива да направят нито една крачка навън и че той няма да позволи на Куция паяк да мръдне.

– Не ти позволявам да рискуваш живота си – каза той, – познавах баща ти и се чувствавам, задължен към него.

Не оставаше нищо друго освен да се чака. И тъй като Врабеца не мръдна за миг, целият ден мина в празно чакане. Едва при залез слънце полицията се оттегли в казармите си, тоест в кипариса, който се издигаше край близкото гробище, и нашите двама пътешественици можах да тръгнат на път.

Куция паяк беше много ядосан, загдето беше загубил целия ден.

През нощта двамата извървяха доста път, но по едно време Седем и половина заяви, че е уморен и иска да почива.

– Не може! – протестираше Куция паяк. – Невъзможно е! Аз няма да спра.

– Искаш значи да ме оставиш на средата на пътя, и при това нощем. Така ли постъпваш със старите приятели на баща си? Ах, как бих искал бедният старец да е тука, за да може да те укори, както заслужаваш.

Той прави, струва и най-после Куция паяк трябваше да се примири. Намериха си място под водосточната тръба на една черква и се разположиха да почиват.

Излишно е да ви казвам, че Куция паяк не можа да мигне цяла нощ и гневно наблюдаваше стария си спътник, който блажено хъркаше.

„Ако не беше той, сега щях да съм пристигнал и може би вече щях

да съм поел обратния път“.

Щом небето започна да се прояснява на изток, той го събуди без много церемонии.

– Да тръгваме! – заповяда Куция паяк.

Но сега пък трябваше да чака Седем и половина да се измие. Стари-ят бърборко ми дълго седемте си и половина крака и чак след това зая-ви, че е готов да върви.

Сутринта премина без други приключения. Към пладне трябваше да се скрият от погледа на един друг врабец, който заплашително се приближаваше. Те се сгушиха в нещо като тесен проход. Когато се уве-риха, че опасността бе минала, те излязоха и се намериха на едно равно пространство без трева и утъпкано във всички посоки от неразпознавае-ми стъпки.

– Чудно място – забеляза Седем и половина, – бих казал, че цяла армия е минала оттука.

От едната страна на равнището се издигаше ниска постройка, откъ-дето се чуваха подозрителни гласове.

– Аз не съм любопитен – каза Седем и половина, – но бих дал едно парченце от осмия си крак, за да узная къде се намираме и кой живее вътре.

Куция паяк продължаваше да крачи бързо, без да се оглежда наоко-ло. Беше смъртно уморен, защото не беше мигнал през нощта, и главата го болеше, понеже беше започнал да слънчасва. Имаше странно пред-чувствие, че никога няма да стигне в замъка, струваше му се, като че ли замъкът, вместо да се приближава, се отдалечаваше все повече и повече. Кой знае дали бяха вървели в правилна посока: вече би трябвало да се вижда поне най-високата кула. И двамата бяха стари, а освен това и без очила, защото никой не е виждал досега паяк с очила – беше напълно възможно да са минали край замъка, без да го забележат. Куция паяк бе-ше погълнат от тези мисли, когато една малка зелена гъсеница мина бързо край тях, като викаше:

– Спасявайте се, идат кокошките!

– Загубени сме! – извика ужасен Седем и половина. Той беше чувал за тези ужасни неприятели и започна да тича с всичките сили на седемте си крака, като подскачаше върху остатъка от осмия.

Куция паяк не можа да избяга така бързо, защото беше разсеян, а и никога не беше чувал да се говори за кокошки. Когато един от тези ог-ромни хищници го връхлетя, той едва има присъствие на духа да откачи чантата от врата си, да я хвърли на раменете на стария си приятел и да

му извика.

– Занеси пратката на ...

Но не успя да каже на кого трябваше да се занесе пратката.

Кокошката го глътна наведнъж. Бедни Куци паяче, ти няма вече да носиш пощата от килия в килия, няма да се спираш да побъбриш със затворниците! Вече никой няма да те види да се качваш, накуцвайки, по влажните мрачни стени на затвора!

Кончината на Куция паяк беше спасила Седем и половина, който успя да достигне мрежата на кокошарника – защото равното място беше именно кокошарник! – и да се спаси, преди кокошката да се обърне към него. След това от усилията и от преживения страх той припадна. Когато дойде на себе си не можа да си спомни къде е. Слънцето се готвеше да залезе, значи беше лежал в безсъзнание доста дълго време.

На няколко метра от себе си той видя заплашителния профил на кокошката, която през всичкото това време не го беше изпуснала из очи и продължаваше да скубе перушината на врата си, като се мъчеше да се провере през мрежата.

Видът на ужасната човка веднага му припомни тъжния край на Куция паяк. Седем и половина проля една сълза в негова памет, опита се да стане и забеляза, че половината му крак беше затиснат от нещо. Той видя чантата, която Куция паяк му беше хвърлил преди да умре и която преди това той самият не беше забелязал поради липса на време. Той си спомни последните думи на доблестния раздавач: „Занеси пратката на...“

– На кого? – се запита Седем и половина. – И каква пратка? Няма ли да е по-добре да хвърля тази чанта в първата дупка и да се върна в моя канал?

Там няма врабци, няма кокошки. Ех, има наистина лоша миризма, но поне няма опасности. Ще надникна в чантата, но само от любопитство.

Той започна да чете писмата и малко по малко очите му се пълнеха със сълзи, трябваше да ги бърше, за да продължава четенето.

– И нищо да не ми каже! А аз го карах да си губи времето с моите дрънканици, когато е трябвало да изпълни толкова важна задача. Не, не, ясно: Куция паяк загина по моя вина. Сега мой дълг е да връча последната му пратка. И дори ако трябва и аз да умра, поне ще съм направил нещо заради честната памет на своя верен приятел. О, помня баща му от времената, когато бяхме заедно в кухните на двореца на владетеля! Аз плаках над петното, което той остави там на средата между пода и

тавана.

И той се впусна на път, без дори да помисли за сън, и призори стигна в замъка. Намери лесно пътя за стряхата. Там Паяка-братовчед го прие много сърдечно. Седем и половина му разправи всичките си приключения. Двамата заедно предадоха писмата на Черешко, който все още живееше на тавана за наказание. После Паяка-братовчед предложи на Седем и половина да му гостува през цялото лято и старият бърбивец прие с радост. Той много се боеше от обратния път.

Глава двадесет и шеста

Където се говори за един тъмничар, който не знае да смята

Една сутрин тъмничарят, който носеше на Лукчо супата от хляб и вода, сложи на земята паничката, спря се, загледа за момент Лукчо със строг вид и каза:

– Баща ти е зле. Много е болен.

Лукчо искаше да узнае нещо повече, да зададе някои въпроси, но тъмничарят му каза само, че баща му не може да излиза от своята килия, и после добави:

– Внимавай добре да не издадеш пред някой, че аз съм ти казал. Може да ме уволнят, а трябва да издържам семейство.

Лукчо бе поразен. Очевидно униформата не беше достатъчна, за да направи от човека тъмничар: този старец с грубо лице беше в края на краищата един баща на семейство, който не бе успял да намери по-добър занаят, за да изхрани децата си.

Този ден беше ден за разходка. Затворниците излязоха на двора и започнаха да обикалят в кръг, а един пазач отмерваше такта, като биеше барабана:

– Едно... две... едно... две...

„Едно... – мислеше Лукчо. – Паяка-раздавач изчезна, без да се обади повече. Минаха десет дни, откак замина, и едва ли ще се върне. Не е предал съобщението, иначе Къртицата щеше да дойде... Едно... две... Татко е болен и за бягство и дума не може да става. Как да го пренесем? Кой знае колко време ще трябва да живее в нелегалност, без лекари и без лекарства. Драги Лукчо, остави всяка надежда и се примири с това, че ще трябва да прекараш целия си живот в затвора... И да останеш в него и след смъртта си“ – прибави си той наум, като хвърли поглед към гробището на затвора, което се виждаше през едно прозорче в стената на двора.

Този ден разходката изглеждаше по-тъжна от всеки друг път. Затворниците в униформи на черни и бели резки вървяха приведени и никой не се опитваше да прошепне някоя дума на съседа си, както обикновено правеха. Всички мечтаеха за свободата, но този ден тя им се виждаше далечна, по-далечна от слънцето, скрито зад облаците в този

мъглив и дъждовен ден. Като че ли, за да засили общата тъга, започна да вали дъжд. Затворниците се сгърбиха още повече, но продължаваха да вървят, защото по правилника разходката трябваше да се състои при всякакво време.

По едно време Лукчо дочу, че го викат.

– Лукчо – шепнеше един добре познат носов глас, – забави на следващия кръг.

– Къртицата! – каза си Лукчо и сърцето му подскочи от радост. – Пристигна! Тука е!

Веднага след това помисли за баща си, затворен в своята килия.

Той толкова бързаше да се върне на това място на кръга, където беше чул гласа на Къртицата, че блъсна с крак затворника, който вървеше пред него. Той се обърна ядосан:

– Внимавай къде стъпваш!

– Не се сърди – прошепна Лукчо, – предай веднага новината, след четвърт час всички ще бъдем вън от затвора.

– Луд ли си? – отвърна затворникът.

– Прави каквото ти казвам! Предай да бъдат готови! Ще бягаме по време на разходката.

Затворникът помисли, че няма да загуби нищо, ако предаде съобщението. Преди кръгът да завърши, стъпките на затворниците станаха по-весели и по-живи. Гърбовете им се изправиха. Даже и пазачът, който биеше барабана, забеляза промяната:

– Много добре! – извика той. – Изпъчи гърдите! Прибери корема! Назад рамената! Едно... две... едно... две...

Това не беше вече разходка на група затворници, а маршировка на рота войници.

Когато стигна мястото, където беше чул гласа на Къртицата, Лукчо забави хода си.

– Тунелът е готов. Изходът се намира на една крачка надясно от тебе, трябва само да скочиш, и земята ще пропадне под краката ти, защото оставихме един съвсем тънък пласт.

– Ще започнем при следната обиколка – отговори Лукчо.

Къртицата каза още нещо, но Лукчо беше вече отминал. Той ритна отново затворника, който беше пред него, и прошепна:

– При следната обиколка, щом те ритна с крак, скочи една крачка вляво и се друсни силно!

Затворникът искаше да запита нещо, но в това време тъмничарят, който биеше барабана, гледаше точно към тях.

Трябваше да се направи нещо, да се отвлече вниманието му. Предадоха по кръга и по едно време един затворник извика:

– Ай!

– Какво става? – извика пазачът, като се обърна внезапно.

– Настъпиха ме по мазола – отговори затворникът. Докато пазачът гледеше заплашително тази част на редицата, другият ѝ край беше стигнал вече изхода на тунела.

Лукчо ритна затворника, който беше пред него. Той скочи наляво, натисна с крак земята и пропадна. На това място остана дупка, достатъчно голяма да мине един човек, и Лукчо предаде:

– При всяка обиколка ще бяга по един затворник – този, когото ритна.

Така и стана. При всяка обиколка един затворник отскачаше настрана, скачаше в дупката и изчезваше.

– Ай! Ай!

– Какво става? – крещеше пазачът.

– Настъпиха ме по мазола – отговаряше плачевен глас.

– Тази сутрин само се настъпвате, внимавайте повече. След пет или шест обиколки тъмничарят започна да гледа кръга от затворници, който го заобикаляше, с известно безпокойство. „Чудно – мислеше той, – кълна се, че редицата е станала по-къса.“

За да се убеди, че така му се е сторило, той започна да брое затворниците. Но тъй като те обикаляха в кръг, не можа да си спомни откъде беше започнал да брое и ги преброи два пъти.

Така сметката не излизаше, защото затворниците излязоха повече.

– Как е възможно да се увеличи числото им? Не е възможно да са се умножили! Колко глупаво нещо е смятането!

Както вече разбрахте, тъмничарят не беше много силен по този предмет. Той започна да прави сметката отначало и всеки път, когато броеше затворниците, те увеличаваха числото си. Накрая реши да не ги брое повече. Погледна редицата и си потърка очите: невъзможно! Бяха останали само половината затворници!

Той повдигна очи към небето, за да види дали някой затворник не се носи из облаците, и точно в този миг един друг затворник скочи и изчезна.

Оставаха двадесет и осем затворници. През цялото време Лукчо не преставаше да мисли за баща си. Всеки път, когато някой затворник скачаше наляво и се вмъкнеше в тунела, сърцето му се свиваше:

– О, ако беше татко!

Но Лукан беше затворен в своята килия и беше немислимо да го освободят. Лукчо реши в сърцето си, че ще остави да избягат всички затворници, а той сам ще остане с баща си. Не искаше свобода, щом като старият Лукан не може да се радва на нея.

Сега оставаха петнадесет затворници, десет, девет, осем, седем...

Тъмничарят беше толкова учуден, че продължаваше да бие машинно барабана. „Дяволска работа! – мислеше той отчаяно. – При всеки кръг изчезва по един, какво да правя? – Остават още седем минути до края на разходката. Ами ако всичките изчезнат преди края на разходката? Ето сега останаха всичко седем. Какво казвам, вече са само пет.“

Сърцето на Лукчо се свиваше от мъка. Той се опита да повика Къртицата, но не получи отговор. А искаше да я поздрави, да ѝ каже защо не може да избяга.

И в този момент тъмничарят реши да сложи край на вълшебството, което беше причина да изчезнат под носа му всичките затворници, и извика:

– Стой!

Оставаха четирима затворници и Лукчо.

Те застанаха мирно и се спогледаха.

– Хайде веднага – извика Лукчо, – докато пазачът не е дал тревога.

Затворниците не чакаха да ги канят. Един след друг те се хвърлиха в тунела. Лукчо стоеше и ги гледаше тъжно. Но по едно време почувствува, че го теглят за краката. Другарите му бяха отгатнали намерението му и без много да се церемонят, го завлякоха надолу по тунела.

– Не ставай глупак! – викаха те. – Вън от затвора ще бъдеш по-полезен на баща си. Хайде по-скоро.

– Чакайте ме! Чакайте ме! – викаше, плачейки тъмничарят, който най-после беше открил измамата. – Идвам и аз. Не ме изоставяйте! Принцът ще ме обеси! Вземете ме със себе си!

– Да го почакаме – нареди Лукчо. – И на него дължим малко, че успяхме да избягаме.

– Но все пак да побързаме – каза един носов глас зад него. – Тука е така светло, че ще получа слънчев удар.

– Мила Къртице – отговори Лукчо, – не бива да бягаме, татко ми лежи болен в килията си!

Къртицата се почеса по главата.

– Зная къде е килията му – каза тя, – изучих много добре плана на затвора, който ти ми прати, но ще имаме ли време? Трябваше да ме предупредиш по-рано.

Тя издаде един особен звук и за миг стотина къртици се събраха пред Лукчо.

– Трябва да изкопаем още един малък тунел – каза старата Къртица. – Въпрос на четвърт час. – Къртиците се хвърлиха тутакси в указаната посока. За няколко минути те достигнаха килията на Лукан. Лукчо пръв скочи вътре. Татко му беше там. Изтегнат върху нара, той бълнуваше.

Едва успяха да го отнесат в тунела, защото пазачите нахълтаха в килията. Те търсеха затворниците и не можеха да си обяснят къде може да са се дянали. Когато разбраха, че затворниците са избягали, пазачите си представиха с ужас жестоките наказания, които принцът ще им наложи, и всички дружно хвърлиха оръжията си и на свой ред се вмъкнаха в тунелите, изкопани от къртиците.

Като стигнаха вън от града, те се скриха в къщите на селяните, хвърлиха униформите си и облякоха работни дрехи. Захвърлиха също и звънчетата, които носеха на шапките си. Ще ги съберем ние и ще ги дадем на децата да играят.

Какво питате? Къде е Лукчо ли? А, забравих да ви кажа: Къртицата и Лукчо, като мислеха, че пазачите ги преследват, изкопаха друг тунел и изоставиха прохода, който водеше към полето. Ето защо не се срещнаха с пазачите на затвора. Как? Питате сега къде са? Търпение, ще узнаете и това.

Глава двадесет и седма

В която принц Лимон урежда нов вид конни състезания

Принц Лимон бе намислил да устрои голям празник.

„Моите поданици трябва да се развличат – мислеше принц Лимон, – така няма да имат време да мислят за теглата си.“

Той организира голямо конно надбягване, в което трябваше да вземат участие всички придворни лимони от първа, втора и трета степен, разбира се, като ездаци, не като коне.

Това състезание имаше следната особеност: конете трябваше да теглят коли, на които бяха сложени спирачки. Преди тръгването лимоните поставиха тежки и здрави спирачки на колелата на колите и принцът сам мина да ги огледа, за да види как действуват.

Спирачките действуваха така добре, че колелата на колите никак не можеха да се въртят: така конете трябваше да употребяват сто пъти по-големи усилия, за да теглят колите.

Когато принцът даде сигнала за тръгване, бедните коне забиха копитата си в земята, изпънаха краката си, започнаха да теглят с всички сили, като изпусаха пяна от устата, но не успяваха да помръднат колите и на педа. Тогава лимоните започнаха да ги бият жестоко с богато украсените си камшици.

Една-две от колите се придвижиха с няколко сантиметра и принцът изръкопляска доволен. После той сам слезе на пистата и започна да бие конете наляво и надясно, нещо, което му доставяше, изглежда, огромно удоволствие.

– Бийте моя кон, ваше височество! Не, бийте моя! – викаха лимоните, за да му угодят.

Принцът шибаше до изнемога.

Конете, полудели от ужас, се напрягаха и краката им се огъваха, като че ли щяха да се счупят.

Тази жестока игра беше измислена от принц Лимон, защото, както казваше той, всички коне могат да тичат, като им отпуснеш юздата! Но я ми покажете кон, който тича, когато е спянал!

Всъщност той обичаше да бие конете и организираше тези празненства, за да утоли тази си страст.

Хората се ужасяваха, но бяха принудени да присъствуват, защото принцът беше заповядал да се развличат и трябваше да се развличат.

Внезапно принцът остана с камшик, вдигнат във въздуха, а очите му се разшириха толкова, че още малко и щяха да изскочат навън. Краката му се разтрепераха, лицето му стана по-жълто отвсякога и под жълтата шапка косите му щръкнаха изведнъж и златното звънче отчаяно издрънка.

Бедният принц Лимон видя как земята пред него се отваря.

Първо се беше образувала една вдлъбнатина, после още една, после се беше появила една купчина пръст по средата на настилката на пътя, една гърбица от пръст като тези, които правят къртиците в полето. Накрая купчината се разпука, пукнатината се разшири, появи се една глава, после две рамена и някакво малко живо същество изскочи от земята, като си помагаше с лакти и колене: Лукчо!

Чу се носовият глас на Къртицата, която викаше уплашено:

– Лукчо, върни се, сбъркахме пътя!

Но Лукчо изобщо не я чу. Пред него стоеше принц Лимон, неподвижен като каменна статуя, с изплашено и изпотено лице. Едната му ръка беше вдигната и държеше камшик. Сърцето на Лукчо се сви.

Без да мисли какво прави, той се приближи до владетеля и измъкна камшика от ръцете му. Размаха го и изплющя във въздуха, като че да го опита, после удари силно по гърба принца, който беше толкова изненадан, че не се опита да се защити.

– Ай! – извика владетелят.

Лукчо отново вдигна камшика. Тогава владетелят се обърна и побягна презглава. Това бе сигналът. Зад Лукчо се появиха като по чудо избягалите затворници и тълпата с радостни викове ги разпозна един след друг. Башата виждаше сина си, жената своя мъж.

За миг полицейските кордони бяха разкъсани, тълпата се изля на пътя, вдигна на ръце затворниците и ги понесе триумфално. Придворните лимони, уплашени, се опитаха да избягат. Но колите, както знаете, бяха запрени със спирачки и не се мръднаха нито на педя. Така лимоните бяха заловени и здраво вързани един за друг.

Принц Лимон обаче има време да скочи в своята каляска, която не участвуваше в надбягването и затова беше без спирачка, и запраши с пълна скорост. Той даже и не помисли да се върне в двореца си, а по направо по пътя за полето, като удряше конете с една тояга, за да ги накара да тичат по-бързо. Конете бяха послушни и се впуснаха в такъв галоп, че каляската се обърна и принцът се заби с главата надолу в едно

торище.

– Място, подходящо за него! – би казал Лукчо, ако можеше да го види.

Глава двадесет и осма

Домат облага с данък лошото време

Докато в града се разиграваха надбягванията със спънатите коне, в един от салоните на замъка Череша, който се използваше за съдебна зала, Домат беше събрал всички жители на селото за разглеждане на едно много важно дело.

Излишно е да ви казвам, че председател беше самият Домат. Адвокат беше, естествено, господин Грах. Дон Мерудия изпълняваше писарската длъжност и пишеше отговорите в една дебела книга, и то с лявата си ръка, за да може да продължи да си бърка в носа с дясната.

Хората бяха много изплашени, защото когато се събираше съдът, винаги се случваха неприятни работи. Последния път например съдът беше решил, че въздухът е собственост на графините Череша, и затова всеки, който диша, трябваше да плаща наем на управата на замъка. Веднъж в месеца Домат обикаляше къщите, караше хората да дишат дълбоко и вземаше мярка на дъха им, после правеше някакви умножения и накрая определяше размера на данъка. Чичо Тиквичка, както знаете, въздишаше непрекъснато и затова беше обложен с извънредно висок данък.

Дон Домат пръв взе думата и каза всред дълбоката тишина:

– Напоследък приходите на замъка са твърде оскъдни. Както знаете, двете бедни стари госпожи, пълни сираци, живеят в голяма мизерия и се намират в печалната необходимост да издържат дука Мандарина и барона Портокал, за да не ги оставят да умрат от глад.

Майстор Гроздан хвърли поглед към барона, който седеше в един ъгъл със затворени очи и вкушваше от една заешка яхния с гарнитура от врабчета.

– Тука не се хвърлят погледи – заяви строго Домат, – престанете да гледате така или ще бъда принуден да опразня залата.

Майстор Гроздан побърза да забие погледа във върха на обувките си.

– Благородните графини, наши любими господарки, представиха иск, написан на обгербвана хартия, за да добият признание на едно важно тяхно право. Адвокате, прочетете документа!

Господин Грах се надигна, изкашля се, изпъчи важно гърдите си и зачете:

– Долуподписаните Череша първа и Череша втора смятат, че бидейки собственички на въздуха, трябва да бъдат признати и за собственички на дъжда. Затова те искат от всички граждани да им заплащат в бъдеще такса, възлизаща на сто лири за обикновен валеж, на двеста лири за буря с гръмотевици и светкавици, на триста лири за снеговалеж и на четиристотин лири за градушка. Следват подписи.

Господин Грах седна. Председателят попита:

– Правилно ли са поставени гербовите марки?

– Да, господин председателю – отговори господин Грах, като скочи отново на крака.

– Много добре – заключи Домат, – щом като гербовите марки са в ред, значи графините имат право и съдът се оттегля на съвещание, за да произнесе присъдата.

Дон Домат стана, повдигна тогата си, която се беше смъкнала от раменете му, и се оттегли в една стаичка, за да обмисли присъдата.

Маестро Круша бутна леко с лакът съседа си и кротко му прошепна:

– Мислите ли, че е правилно да се плаща и за градушката? Разбирам за дъждовете и за снега, те са полезни за посевите, но една градушка е сама по себе си цяло нещастие, а те я облагат отгоре на всичко с най-високата такса.

Праз не отговори. Той продължаваше да глади нервно мустаците си, подпомаган от жена си, която по този начин си изкарваше яда.

Майстор Гроздан потърси в своя джоб шилото, за да се почеше по главата, но си спомни, че при влизането в залата трябваше да предаде оръжието си. Дон Мерудия не изпускаше от очи събранието и си вземаше непрекъснато бележки.

„Круша мърмори. Праз глади мустаците си. Кака Тиква пъшка. Чи-чо Тиквичка въздъхна два пъти...“

Той правеше точно като онези ученици, които учителката кара да записват на черната дъска имената на немирните, докато тя приказва в коридора с колежките си.

В графата на добрите дон Мерудия написа:

„Дук Мандарина е добър. Барон Портокал е много добър, яде тридесет и четвъртото врабче.“

„Ах – мислеше си майстор Гроздан, – ако беше тука Лукчо, някои неща нямаше да стават. Откак Лукчо е в затвора, нас ни държат като роби. Не смеем да отворим уста от страх, че дон Мерудия ще ни запише в тефтера си.“

Той беше прав, защото тия, които дон Мерудия записваше в графата на лошите, после трябваше да плащат глоба. Майстор Гроздан плащаше по една глоба почти всеки ден. А някои дни му се случваше да плати и по две глоби.

Най-после съдът, тоест Домат, се върна в залата.

– Станете прави! – заповяда дон Мерудия, но сам остана седнал.

– Внимание, ще прочета присъдата – каза дон Домат. – Ето я: Съдът признава, че графините имат право да изискват заплащане за дъжда и за другите атмосферни явления. Затова постановява, както следва: всеки гражданин трябва да внася в управлението на замъка два пъти повече от това, което искат графините.

През залата премина ропот.

– Тишина! – извика дон Домат. – Предупреждавам ви, че ще опразни залата. Не съм свършил. Съдът реши също, че трябва да се плаща наем за росата, сланата, мъглата и другите форми влага. Присъдата влиза в сила от този момент.

Всички погледнаха уплашено през прозорците, като се надяваха да видят ясно небе. Но уви! Те видяха, че се приближава буря.

„Леле-мале! – помисли майстор Гроздан. – Сега ще изгърмят четиристотин лири!“

– Проклети облаци!

Домат погледна през прозореца и по неговото дебело и червено лице се разля усмивка.

– Ваше превъзходителство – извика господин Грах, – имаме щастие: барометърът пада. Почти сигурно е, че ще имаме лошо време.

Всички му хвърлиха по един поглед, пълен с омраза, и си спечелиха по една забележка от дон Мерудия, който не прощаваше никому.

След няколко минути бурята наистина се разрази и господин Грах взе направо да танцува от радост върху бюрото на председателя, а майстор Гроздан въпреки гнева си трябваше да си наложи да гледа по-съсредоточено върховете на обувките си, за да не му лепнат някоя нова глоба.

Бедните хора от селото гледаха дъжда, като че ли беше краят на света. Гръмотевиците им се струваха като оръдейни изстрели, а светкавиците като че ли поразяваха всички в сърцата.

Дон Мерудия намокри химическия си молив с език и започна бързо да пресмята колко ще спечели от тази божия благодат управлението на замъка. Излезе една доста голяма сума; като се прибавеха и глобите пък, получаваше се цяло богатство.

Кака Тиква започна да плаче, жената на Праз веднага я последва и

накваси мустаците на мъжа си, защото с тях бършеше сълзите си.

Домат се ядоса много и изгони всички от залата.

Бедняците излязоха на дъжда и се отправиха надолу по наклона, без да бързат. Пет пари не даваха за това, че щяха да се намокрят и да настинат. Край голямото нещастие малките не се забелязват.

По пътя за селото имаше един прелез и нашите приятели, трябваше да се спрат, защото видяха, че идваше влак. А да се гледа влакът, когато минава през прелеза, е винаги интересно. Най-напред се вижда машината, която пухти и изхвърля пушек из комина. От прозорчето се вижда машинистът с цвете между зъбите. Той дърпа весело въженцето на свирката. Във вагоните се виждат хора, които са били на панаира, селяни със сламени шапки, селянки с черни забрадки. На последния вагон...

– Боже мой! – извика кака Тиква. – Я погледнете последния вагон!

– Човек би помислил – изказа се предпазливо Тиквичка, – човек би помислил, че това са мечки.

Три мечки надничаха от прозореца и наблюдаваха с интерес гледката.

– Това никога не се е виждало – заяви Праз и мустаците му щръкнаха от възмущение.

Една от мечките има нахалството да ги поздрави. – Проклетя негодница! – извика след нея майстор Гроздан. – И отгоре на всичко ни се подиграваш!

Но мечката продължаваше да поздравява, даже и когато влакът бе далече. Тя махаше с лапите си и накрая така се надвеси, че за малко щеше да падне. За щастие другите две я хванаха за опашката и я издърпаха вътре.

Нашите приятели пристигнаха на гарата, тъкмо когато влакът спираше. Там видяха отново трите мечки, които слизаха, като се клатеха тромаво. Най-старата от тях предаде билетите на носача.

– Това са мечки от цирка – каза презрително майстор Гроздан, – дошли са да дават представление. Сега ще видим и укротителя. Сигурен съм, че е някой от тези стари немци с червена брада и кларнет.

Укротителят обаче имаше зелена шапчица, чифт сини панталонки, закърпени на колената... и освен това едно дяволито и умно личище... и освен това такъв израз, сякаш беше намислил някаква весела лудория.

– Лукчо! – извика майстор Гроздан и се затича. Беше именно Лукчо, който, преди да се върне в селото, беше минал през зоологическата градина и беше освободил семейството на мечките. Пазачът беше толкова доволен, като го видя отново, че би му подарил и Слона, ако Лукчо го

бе поискал.

Но Слона не искаше да повярва, че бе извършена революция, и остана в клетката си, за да пише спомените си.

Представете си прегръдките, целувките, разказите и така нататък, и така нататък и всичко това ставаше под дъжда. И това е най-интересното: когато някой е радостен, хич не го е грижа за малките неприятности и не се страхува, че ще настине.

Маестро Круша продължаваше да стиска ръката на най-малкото мече и да заеква развълнувано:

– Спомняте ли си, когато танцувахте под звуците на цигулката?

Мечето си спомни и започна веднага да танцува, докато момчетата пляскаха с ръце.

Разбира се, Черешко бе веднага осведомен за завръщането на Лукчо: представете си как се прегърнаха двамата приятели.

– Хайде, време е да прекъснем празненството – каза по едно време Лукчо – Трябва да ви изложа един малък план...

Но докато той им излага плана си, нека видим за момент какво бе станало с принц Лимон.

Глава двадесет и девета

Една буря, която не иска да престане

Оставихме владетеля да стои с глава, завряна в торището под претекст, че там се чувствава удобно.

– Тук е топло и спокойно – казваше владетелят и плюеше сламките, които му влизаха в устата. – Ще остана тука, докато моите телохранители възстановяват обществения ред.

Тъй като беше избягал, без да се обръща, той не знаеше, че неговите телохранители бяха избягали, че лимоните му бяха до един в затвора и че в селото беше обявена република.

Когато дъждът започна да мокри обилно задната част на тялото му, принцът измени решението си.

– Това място е влажно – каза той, – по-добре ще бъде да се преместя нейде по на сухо. – Той започна да рита и накрая успя да се измъкне от торището.

Тогава забеляза, че се намира само на няколко крачки от замъка Череша.

– Как съм стигнал дотука, дявол да го вземе? – се попита той, чистейки очите си от тора.

Той се скри зад една купа сено, за да остави да мине някакво шествие (вие знаете за кого се отнася), после се отправи нагоре по склона. Позвъни и Ягодка дойде да му отвори.

– Графините не приемат просяци – каза девойката и блъсна вратата под носа му.

– Как просяк! Аз съм владетелят! Ягодка го погледна със съжаление.

– Бедни човече – каза тя, – бедността ви е взела ума.

– Каква бедност, аз съм свръхбогат!

– Това е трудно за вярване – прибави Ягодка и започна да бърше лицето му с кърпичка.

– Престанете да ме бършете и известете веднага графините за моето пристигане!

– Какво става тука? – попита дон Мерудия, който минаваше оттам, като се секнеше.

– Един бедняк, който си представя, че е владетелят. На дон Мерудия беше достатъчно да хвърли само един поглед, за да познае принца.

– Преоблякох се така, за да опозная отблизо своя народ – заяви Лимон, който се срамуваше от състоянието, в което се намираше.

– Заповядайте, ваше височество – каза дон Мерудия с дълбок поклон.

Владетелят влезе, след като хвърли гневен поглед към Ягодка.

Графините започнаха да възхваляват грижите на принца за народа.

Вижте само с какви неприятни неща трябва да се занимава.

– Благото на народа преди всичко! – отговаряше владетелят, без да-же да се изчерви, защото никой не е виждал Лимона да се изчервява.

– Как ваше височество намира народа си?

– Щастлив и доволен – заяви принцът. – Не познавам по-щастлив народ от моя!

Той не знаеше, че казва истината. Неговият народ наистина беше щастлив в този момент, защото се беше отървал от него.

– Дали ваше височество се нуждае от кон, за да се върне в замъ-ка? – попита Домат.

– Не, не! – отговори живо принцът. – Ще почакам да мине бурята.

– Бих желал да привлече вниманието на ваше височество – каза уп-равителят – върху обстоятелството, че бурята престана и че слънцето отново грее.

– Имате дързостта да ми противоречите! – изкрещя принцът, като тропна с крак.

– Наистина не мога да си обясня вашата смелост – забеляза барон Портокал. – Щом като негово височество казва, че има буря, по въпроса не може да се спори.

Всички започнаха да говорят за времето.

– Какво лошо време – каза Череша първа, гледайки през прозореца към градината, в която слънцето караше да блестят като скъпоценности цветята, измокрени от току-що преминалата буря.

– Какъв ужасен дъжд, вижте как вали като из ведро! – каза Череша втора, като гледаше един слънчев лъч, който слизаше косо иззад един облак и весело се отразяваше в езерцето с червените рибки.

– Чуйте какви гръмотевици! – каза дук Мандарина, като запуши ушите си и се преструваше на уплашен.

Череша първа измисли нещо гениално.

– Ягодке – каза тя, – тичай бързо да затвориш всички капаци.

Ягодка се затича да затваря капациите на замъка и след малко в стаи-те зацари пълен мрак.

В салона запалиха лампата и Череша втора въздъхна:

– Каква страшна нощ!

– Страх ме е! – каза принц Лимон в момент на искреност.

Всички започнаха да треперят като листове, за да му вдъхнат смелост.

По едно време Домат се приближи до прозореца, открехна капака и боязливо каза:

– Струва ми се, че бурята започва да утихва.

– Не, не утихва! – извика принцът, като погледна накриво слънчевия лъч, който се бе промъкнал в стаята.

Доматът побърза да затвори и се съгласи, че всъщност навън продължава да вали като из ведро.

– Ваше височество – каза баронът, който с нетърпение чакаше да седне на масата, – не бихте ли желали да си похапнете? – Но принцът отказа:

– Това време ми убива апетита.

Баронът не разбираше какво общо има вечерята с времето, но тъй като всички побързаха да кажат, че и на тях бурята е убила апетита, той заяви:

– Аз казах само така, ваше височество! Гръмотевиците ми причиняват такива стомашни болки, че не бих могъл да погълна дори едно бульонче.

Всъщност, ако би могъл, той би погълнал няколко стола, но не беше удобно да противоречи на владетеля.

А той, уморен от преживяванията през деня, заспа в креслото. Зави-ха го с едно одеяло и отидоха на вечеря. Домат яде съвсем малко. После бързо стана и каза, че отива да си легне. Но вместо да си легне, той се измъкна в градината и се отправи към селото.

– Искам да хвърля един поглед. Страхът на принца е много подозрителен. Не бих се учудил, ако е избухнала революция.

При тази дума тръпки полазиха по гърба му. Забрани си да мисли за нея, но колкото повече я пъдеше, толкова повече проклетата думичка танцуваше пред очите му с всичките си букви: Р – като Рим, Е – като Етна, В – като Венеция, и така нататък.

По едно време му се стори, че някой го следи. Той залегна до един сипей и зачака. След няколко минути край него мина господин Грах, който стъпваше внимателно, като че ли ходеше по яйца.

У адвоката възникна подозрение: като видя Домат да се измъква в парка, веднага тръгна по следите му.

– Тука нещо се мъти – каза той, – не бива да го изгубвам от очи.

Домат се готвеше да излезе от скривалището си, когато се появи още една сянка.

Той клекна отново зад сипея и я остави да го отmine. Този път беше дон Мерудия, който беше решил да проследи адвоката.

С носа си Мерудия беше надушил, че нещо става, и не искаше да остане неосведомен.

Дук Мандарина пък беше подушил миризмата на Мерудия и бе тръгнал по следите на възпитателя.

– Няма да се учудя, ако след малко се появи и баронът – промърмори Домат, като задържаше дъха си, за да не го открият.

И наистина, ето че се появи и баронът. Виждайки дука да излиза, Портокал беше помислил, че той отива някъде на вечеря, и беше решил да не изпусне случая да се натъпче още веднъж. Фасул се задъхваше, като теглеше количката, но в тъмното не се виждаха нито камъните, нито дупките и баронът получаваше в корема такива удари, че скимтеше като кученце.

Баронът беше последен. Домат излезе от скривалището си и тръгна по петите му.

Така прекараха нощта във взаимно следене. Господин Грах се мъчеше напразно да настигне Домат, който беше останал последен в редицата, Дон Мерудия следеше господин Грах. Дукът преследваше дон Мерудия. Баронът не губеше от погледа си дука. Домат пък вървеше по стъпките на барона. Всеки следеше внимателно движенията на този, който беше пред него, без да подозира, че сам е следен. На няколко пъти те сменяха местата си: господин Грах, който беше пръв например, ставаше втори, защото дон Мерудия често свиваше по по-кратки пътечки и го изпреварваше. Тогава не се успокояваха, докато не установяха първоначалния ред. Тъй те прекараха нощта във взаимно дебнене и не можаха да разберат какво се беше случило в селото. Когато се съмна, всички бяха смъртно уморени.

Решиха да се върнат в замъка. Като се срещнаха из алеите на парка, те се поздравиха и се запитаха взаимно за здравето, като си разправяха куп лъжи.

– Къде сте били? – каза дон Домат, като се обърна към господин Грах.

– Бях свидетел на сватбата на брат си.

– Чудно, обикновено бракосъчетанията не се извършват нощем!

– Моят брат е твърде своенравен – отговори адвокатът, като се изчерви. Домат се ухили: той знаеше, че Грах няма братя.

Дон Мерудия каза, че бил на пощата. Дукът и баронът казаха, че са ходили да ловят риба и много се учудиха, че не са се срещнали на реката.

Всички бяха така уморени, че ходеха със затворени очи и само един от тях видя, че върху кулата на замъка се развява знамето на републиката.

Там го бяха окачили Лукчо и Черешко същата нощ. И сега стояха горе и очакваха да видят какво ще се случи.

Епилог

В който Домат плаче за втори път

Този, който беше видял знамето на републиката, закрепено на кулата, помисли, че това е шега на Черешко, и като се разсърди много, реши да направи веднага две неща: първо, да скъса това ужасно знаме, и второ, да натупа добре младия граф, защото този път беше наистина прекалил.

Ето го, той се качва по стълбите, като взима по четири стъпала наведнъж и на всяка крачка се надува от гняв. Надува се толкова много, че аз даже се боя да не би, като се изкачи горе, да не може да мине през вратичката, която извежда към терасата на кулата. Чувам страшните му стъпки, които отекват в тишината като удари от чук. След малко ще бъде горе. Ще мине ли, или няма да мине? На какво се обзалагате? Ето го, пристигна, обзаложихте ли се?

Добре, веднага ще ви кажа, че печелят тия, които казваха, че няма да мине. Наистина Домат (той беше този, който се качваше по стълбите, не го ли познахте?) се беше надул толкова, че вратичката се оказа много тясна за него.

Сега той беше на две крачки от ужасното знаме, което се развяваше на слънцето, и не можеше да го скъса, не можеше даже да го хване с ръка. И до пръта на знамето, близо до младия граф, който нервно си триеше очилата, се виждаше не друг а сам Лукчо, омразният неприятел, който го бе принудил да плаче за пръв път.

– Добър ден, господин Домат – каза Лукчо и се поклони.

Внимавай, Лукчо! Уви! Този хубав поклон приближи главата му на нужното разстояние: на Домат остана само да протегне ръка и нашият герой бе хванат за косите както в деня на своето пристигане в селото.

Домат беше толкова разгневен, че в момента забрави какво бе станало тогава, когато дърпаше тези коси. Той ги опна с всички сили и историята се повтори: един кичур остана в ръката му и веднага Домат почувствува щипене в очите. От клепачите му закапаха сълзи като орехи и зачукаха по пода: так... так...

Този път обаче Домат не плачеше само от косите на Лукчо, плачеше и от яд, защото беше разбрал всичко.

„Това е краят! Това е краят!“ – мислеше горчиво управителят, давайки се в собствените си сълзи.

Ние бихме го оставили да се удави на драго сърце, но великодушният Лукчо го спаси. Така Домат можа да избяга надолу по стълбите на кулата и да се заключи, плачейки, в стаята си.

Каква бъркотия настъпи след това, не ви е работа! Принцът се събужда, излиза навън, вижда знамето, затичва се по една алея, без да пророни дума, и забожда пак глава в торището с надежда, че там няма да го намерят. Баронът се събужда и извиква Фасул. Фасул не се събужда, а започва да бута количката със затворени очи. Чак когато излизат на двора, слънчевата светлина го събужда. Но той съглежда и друга светлина освен тази на слънцето. Откъде иде тя? Фасул вдига очи и вижда знамето и щом го вижда, сякаш го разтърсва електрически ток.

– Дръж количката! Дръж количката! – вика уплашеният барон.

Но Фасул не държи количката и баронът се търкулва позорно по наклона (както тогава, когато смачка двадесетте генерала) и попада в басейна с червените рибки и трябват много усилия, за да бъде измъкнат оттам.

Дук Мандарина се събужда, изтичва при басейна, скача на крилцата на ангелчето, което хвърля вода през устата си, и вика:

– Махнете веднага знамето или ще се удавя!

– Наистина ли? – казва Фасул и го блъсва.

След малко изваждат дука с една червена рибка в устата. Бедната червена рибка, тя е мислела, че отива в някаква нова пещера, и единствена заплашва с живота си. Мир на геройските й перки!

От този момент събитията се подгонват едно друго. И нека се гонят: дните отлитат един след друг като листовите на календара, седмиците се нижат така бързо, че не можем да видим нищо. Като че ли сме на кино и апаратът е полудял и лентата бяга като бясна и когато отново започва да се върти както трябва, всичко е вече променено. Принцът и графините отидоха в изгнание. За принца е ясно, но графините защо си отидоха? Никой нямаше да им направи лошо. Е, в края на краищата, щом са отишли в изгнание, много им здраве!

Баронът стана тънък, тънък.

В първите дни на републиката, понеже не намираше никой, който да бута количката, и не можеше да си дири храна, той беше принуден да изразходва запасите си от тлъстина, които бързо намаляха. За две седмици баронът загуби половината от тежестта си, т. е. около 300 килограма. Когато отслабна толкова, че можеше вече да ходи, той започна да проси по ъглите на улицата, но хората плюеха в ръката му и не му даваха нищо.

– Ти не си бедняк, преструваш се на беден: по-добре иди да работиш.

– Не мога да намеря работа!

– Иди на гарата да пренасяш куфари.

Така и направи. От носене на куфари стана тънък като джобно ножче. От всеки от старите си костюми той успя да си направи половин дужина нови. Но един костюм остана непрекроен. Когато му отидете на гости, той ще ви го покаже тайно.

– Гледайте – ще каже, – гледайте колко бях дебел едно време!

– Не е възможно! – ще кажете вие удивени.

– Не вярвате, а? – ще се засмее баронът тържествуващ. – Попитайте, попитайте какви времена бяха тогава! Само в един ден изяждах толкова, колкото сега ми стига за три месеца. Гледайте какъв корем, какъв гръб, какъв задник!

А дукът? Ах, той не си мърда пръста дори и живее на гърба на барона. Всеки път, когато баронът му отказва нещо, той се качва на полилея и заплашва, че ще се убие, ако не го задоволят. И баронът, който е запазил от времето, когато беше дебел, само мекото си сърце, му угажда, като въздиша.

Чичо Тиквичка, напротив, вече не въздиша: сега е главен градинар на замъка и Домат е негов подчинен. Не ви ли харесва, че още се говори за Домат? Той беше известно време в затвора, но после му простиха. Сега мисли само да сади зеле и да коси тревата. Вярно, понякога се оплаква, но скришом, когато срещне Мерудия, който сега е разсилен в замъка.

Замък с разсилен? Изглежда ви чудно, но е така? Замъкът не е вече замък, а дом за игра. За деца, разбира се: има зала за пинг-понг, зала за рисуване, зала за куклен театър, за кино и така нататък. Разбира се, има и най-хубавата игра, тоест училището. Лукчо и Черешко седят един до друг на един чин и учат смятане, езици, история и всички други предмети, които човек трябва да знае, за да се предпазва от негодниците и да ги държи далеч от себе си. – Защото – казва често Лукан на сина си – негодниците на света са много и тези, които изгонихме, могат да се върнат.

Но аз съм сигурен, че няма да се върнат. Няма да се върне дори господин Грах, който избяга, без да се покаже, защото имаше твърде много грехове на съвестта си. Казват, че бил адвокат в една чужда страна, но мен това не ме интересува. Доволен съм, че излезе от нашата приказка, преди приказката да е свършила.

Щеше да е много неприятно да го влача със себе си до края.

Забравих да ви кажа, че кмет на селото е майстор Гроздан, който, за да бъде на висотата на своето ново положение, се отказа от навика да си чеше главата с шилото. Само в тежки случаи се почесва с молива, но това е дребна работа.

Една сутрин стените на селото осъмнаха, покрити с големи надписи. По стените пишеше: „Да живее кметът!“

Кака Тиква пръсна слуха, че надписите си ги е написал сам майстор Гроздан.

– И това ми било кмет – каза лелята, – да пише нощем по стените.

Но всичко туй е лъжа. Надписите са от ръката на Праз, или по-точно, не от ръката, а от мустака му. Праз наистина беше ги написал с мустаците си, след като ги беше потопил в мастило. Това може да ви се каже, защото няма да ви дойде наум да подражавате на Праз. Нали сте още малки и не са ви поникнали още мустаци. Сега нашата история е напълно завършена. Наистина по света има още доста замъци и доста други негодници освен лимоните, но един по един всички те ще си отидат и в техните паркове ще заиграят децата. И нека бъде тъй, ние нямаме нищо против, нали?

КРАЙ

© 1951 Джани Родари
© 1984 Светозар Златаров, превод от италиански
© 1984 Никола Иванов, превод от италиански

Gianni Rodari
Il Romanzo di Cipollino, 1951

Източник: <http://bezmonitor.com>
Издаелство Отечество 1984 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2065>]